

Vliv migrace občanů afrických zemí na bezpečnostní prostředí EU

Bc. Petr Valuch

Diplomová práce
2016

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky
akademický rok: 2015/2016

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Petr Valuch**
Osobní číslo: **A14507**
Studijní program: **N3902 Inženýrská informatika**
Studijní obor: **Bezpečnostní technologie, systémy a management**
Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Vliv migrace občanů afrických zemí na bezpečnostní prostředí EU**
Téma anglicky: **The Impact Of African Countries Citizen Migration To The Security Environment In The EU**

Zásady pro vypracování:

- 1. Objasněte příčiny novodobé africké migrace.**
- 2. Pojednejte o migračních trasách do Evropy a jejich cílech.**
- 3. Charakterizujte nebezpečí související s cestou do Evropy.**
- 4. Popište postoj evropských států k otázce migrace.**
- 5. Analyzujte dopady migrace pro evropské státy a možné hrozby na jejich území.**

Rozsah diplomové práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

1. **CSABA, Szaló. Transnacionální migrace. Brno: CDK, 2007. ISBN 978-80-7325-136-9.**
2. **PELTRÁM, Antonín a kol. Evropská integrace a Česká republika. Praha: Grada Publishing, 2009. ISBN 978-80-247-2849-0.**
3. **ŠEVČÍK, Vladimír. Analýza rizik. Zlín: UTB, 2008. ISBN 978-80-7318-696-8.**
4. **ASLAN, Edman. Migrace a kulturní konflikty. Vyd. 1. Editor Harald Christian Scheu. Praha: Auditorium, 2011. ISBN 978-808-7284-070.**
5. **BADE, Klaus J. Evropa v pohybu: evropské migrace dvou staletí. Vyd. 1. Překlad Alexej Kusák. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005. ISBN 80-710-6559-5.**
6. **LAQUEUR, Walter. Poslední dny Evropy: humanistická Evropa nebo islámská Eurábie?: analýza, perspektiva, prognóza, řešení. Vyd. 1. Praha: Nakladatelství lidové noviny, 2006. ISBN 80-710-6829-2.**
7. **PIKNA, B. Evropská unie - vnitřní a vnější bezpečnost a ochrana základních práv. 1. vyd. Praha: Linde Praha, 2002. ISBN 80-7201-383-1.**

Vedoucí diplomové práce:

Ing. Martin Hromada, Ph.D.

Ústav bezpečnostního inženýrství

Datum zadání diplomové práce:

5. února 2016

Termín odevzdání diplomové práce:

16. května 2016

Ve Zlíně dne 5. února 2016

doc. Mgr. Milan Adámek, Ph.D.

děkan

doc. RNDr. Vojtěch Křesálek, CSc.
ředitel ústavu

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen v příruční knihovně Fakulty aplikované informatiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a jeden výtisk bude uložen u vedoucího práce;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně, dne 3.5.2016

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Diplomová práce se zaměřuje na problematiku migračního toku obyvatelstva afrického kontinentu směřujícího do Evropy, kde popisuje základní informace spojené s důvody tohoto počínání a situaci panující v Africe. Popsány jsou zde nejčastější možnosti přepravy a rizika s nimi spojená. Dále jsou v práci rozebrány postoje jednotlivých zemí, které jsou nuceny tuto problematiku naléhavě řešit, ale také postoje občanů ČR k otázkám této problematiky v dotazníkovém šetření. V závěru práce je nástin možného bezpečnostního vývoje v zemích EU, včetně možných hrozeb na jejich území a vhodné opatření vedoucí k minimalizaci takových událostí.

Klíčová slova:

Migrační tok, Evropa, Afrika, možnosti přepravy, trasy, rizika, postoje zemí, průzkum, bezpečnostní vývoj, dopady, opatření, futurologický výhled.

ABSTRACT

The thesis focuses on the issues of migration flow of the population of the African continent to Europe, where it's described basic information related to the reasons for this behavior and the situation prevailing in Africa. Described here are the most common transportation options and the risks associated with them. Furthermore, the work analyzed the positions of the countries that are forced to urgently address this issues, but also the attitude of Czech citizens on issues of this topic in the survey. In conclusion, the outline of a possible security development in the EU, including the potential threats to their territory and appropriate measures to minimize such occurrences.

Keywords:

Migration flow, Europe, Africa, Transportation Options, Route, Risks, Positions of the Countries, Survey, Security Developments, Impacts, Measures, Futurology Outlook.

Na tomto místě bych chtěl poděkovat svému vedoucímu diplomové práce, panu Ing. Martinu Hromadovi, Ph.D., za odborné vedení a podmětné připomínky k diplomové práci. Dále bych chtěl poděkovat své rodině, která mne podporovala po celou dobu studia.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 MIGRACE	11
1.1 KLASIFIKACE POJMŮ	11
1.1.1 Migrace.....	11
1.1.2 Azyl	11
1.1.3 Uprchlík.....	11
1.1.4 Imigrant	12
1.2 NOVODOBÁ HISTORIE MIGRACE.....	12
1.3 PŘÍČINY A KLASIFIKACE AFRICKÉ MIGRACE	12
1.3.1 Arabské jaro	13
1.3.2 Ekonomické.....	14
1.3.3 Politické.....	15
1.3.4 Pracovní.....	15
2 PRÁVNÍ USMĚRNĚNÍ MEZINÁRODNÍ OCHRANY A AZYLU	17
2.1 PRÁVNÍ USMĚRNĚNÍ AZYLOVÉHO PROCESU V ČR.....	17
2.1.1 Cizinci na území ČR	17
2.1.2 Typy pobytů občanů EU/EHP a Švýcarska v ČR	18
2.1.3 Typy pobytů pro občany třetích zemí na území ČR.....	18
2.1.4 Mezinárodní ochrana a azyl	19
2.1.5 Průběh řízení o udělení mezinárodní ochrany v ČR	20
2.2 AZYLOVÁ A PŘISTĚHOVALECKÁ POLITIKA EU	25
2.2.1 Společný evropský azylový systém.....	25
2.2.2 Schengenský systém.....	27
2.2.3 Jednotný evropský akt.....	28
2.2.4 Maastrichtská smlouva	28
2.2.5 Amsterodamská smlouva	29
2.2.6 Dublinský systém	29
2.2.7 Změny azylového řízení v EU.....	30
2.2.8 Možné úpravy azylového systému EU.....	30
3 MIGRAČNÍ TRASY A JEJICH CÍLE	32
3.1 BALKÁNSKÁ TRASA.....	32
3.2 STŘEDOMOŘSKÁ CESTA.....	33
3.3 SEVERNÍ CESTA	34
4 NEBEZPEČÍ NA CESTĚ DO EVROPY	36
4.1 PŘEVADĚČSTVÍ.....	36
4.1.1 Druhy převaděčů	36
4.1.2 Náklady na cestu	37
4.2 ZEMĚ JAKO ZDROJ RADIKÁLŮ	38
5 SHRUTÍ TEORETICKÉ ČÁSTI	42
II PRAKTICKÁ ČÁST	43
6 DOPADY MIGRACE PRO EVROPSKOU SPOLEČNOST	44

6.1	DOPADY PRO EVROPSKOU SPOLEČNOST.....	44
6.1.1	Ekonomické.....	44
6.1.2	Politické a společenské dopady.....	45
6.1.3	Chybějící migranti v táborech.....	46
6.1.4	Náklady EU.....	46
6.1.5	Náklady na migraci v ČR.....	48
6.1.6	Dohoda EU s Tureckem.....	49
6.2	HODNOCENÍ DOPADŮ PRO EVROPSKÉ SPOLEČENSTVÍ.....	51
6.3	DOPADY PRO AFRICKÝ KONTINENT.....	54
7	OPATŘENÍ SOUVISEJÍCÍ S ŘEŠENÍM PROBLÉMU	56
7.1	UDĚLENÍ AZYLU V ČR.....	56
7.2	VYTÍŽENOST PŘIJÍMACÍCH A POBYTOVÝCH STŘEDISEK V ČR	57
7.3	EVROPSKÁ AZYLOVÁ POLITIKA	58
7.4	PŘEDCHÁZENÍ NELEGÁLNÍM MIGRAČNÍM TOKŮM	59
7.5	ŘEŠENÍ NALÉHAVÝCH HUMANITÁRNÍCH POTŘEB.....	60
7.6	BOJ PROTI ZLOČINECKÝM SÍTÍM.....	61
7.7	POSÍLENÍ VNĚJŠÍCH HRANIC EU.....	62
7.8	UZAVŘENÍ HRANIC	65
7.9	POSÍLENÍ VNITŘNÍ SOLIDARITY	66
7.10	ZAJIŠTĚNÍ LEGÁLNÍCH ZPŮSOBŮ MIGRACE	67
7.11	VRACENÍ A ZPĚTNÉ PŘEBÍRÁNÍ MIGRANTŮ	68
7.12	HODNOCENÍ OPATŘENÍ PRO EVROPSKOU BEZPEČNOST	69
8	FUTUROLOGICKÝ VÝHLED.....	73
8.1	VÝVOJ POČTU MIGRANTŮ A UPRCHLÍKŮ	73
8.2	DOPORUČUJÍCÍ FORMY	75
8.2.1	Znalost šance na metody odhadu	75
8.2.2	Rozbor scénářů.....	76
8.2.3	Včasná varování	76
8.2.4	Aktivní přístup k predikovanému vývoji	76
9	POHLED SPOLEČNOSTI.....	77
9.1	DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ.....	77
9.2	ZHODNOCENÍ PRŮZKUMU	87
	ZÁVĚR	88
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	90
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	95
	SEZNAM OBRÁZKŮ	96
	SEZNAM TABULEK.....	98

ÚVOD

Cílem práce je stanovit vlivy migračního toku z Afriky, který v posledních letech Evropa zažívá. Zhodnocením jednotlivých dopadů můžeme stanovit negativní vlivy, které už jsou z části reálným problémem, a je třeba se připravit na jejich další prohloubení. S těmito dopady souvisí možnost návrhu patřičných opatření, která je možné podobně jako v otázce dopadů, zhodnotit vhodnou metodou. Vzhledem k údajům, které nám poskytují statistiky a dění kolem nás v posledních letech, je zřejmé, že se jedná o velmi vážný problém, kterým migrační krize bez pochyby je. Není problematikou pouhé přesídlování značného počtu cizinců, ale také přenášení jejich zvyklostí, jejich stylu života a jejich mentalitě. Práce se zaměřuje jak na oblast Evropské unie, tak i na prostředí České republiky.

V teoretické části jsou vymezeny základní pojmy a základní klasifikace spojené s migrační krizí. Dále jsou popsány příčiny let minulých, které v afrických zemích vedly k celému sletu událostí a byly tak vyvrcholením nepokojů a následného masivního migračního toku. O souvislostech s migrační politikou a jejich právnímu usměrnění je pojednáváno v prostředí jak České republiky, tak i v členských zemích Evropské unie, včetně příslušných dohod a systémů, které tuto problematiku rozvíjí dále. Práce rozebírá nejčastěji využívané migrační trasy a jejich vytíženost. V závěru teoretické části jsou shrnuty častá nebezpečí, která čekají na migranty cestující za pomoci převaděčských skupin a jejich propracovaných praktik. Poslední kapitola pojednává o možných bezpečnostních hrozbách z pohledu zdrojů radikálů v členských zemích EU včetně jejich odhadovaných počtů.

Praktická část se zaměřuje na čtyři oblasti řešeného zájmu. Prvním z nich je rozebrání jednotlivých dopadů pro evropskou společnost, jejich následné hodnocení a vyjádření v žebříčku významnosti. Druhá kapitola v souvislosti s dopady navrhuje možná opatření, jak celkové migraci efektivně předcházet. Její jednotlivá kritéria jsou vyjádřena pomocí srovnávací metody dle významnosti. Z tohoto výstupu je navržena vhodná kombinace patřičných opatření pro minimalizaci dopadů migrační krize. Třetí část se zabývá problematikou budoucího vývoje, který je možné určitým způsobem odhadnout pomocí zmiňovaných forem pohledů a upozornění. Poslední část práce je reflektováním reálného pohledu úzké skupiny občanů, kteří odpovídali na dotazníkové šetření. Tento dotazník byl zaměřen na zjištění sociografické skupiny obyvatel, projevení informačního zájmu, obav z bezpečnostního citění a reálného odhadu v otázkách migrace.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 MIGRACE

První kapitola pojednává o základních pojmech v této problematice a jejich klasifikaci. Následně jsou rozebrány příčiny novodobé migrace a místa jejich nejvyšší koncentrace. Z jednotlivých hledisek je důležité popsat následky v podobě následných ekonomických, společenských, pracovních a také politických vlivů.

1.1 Klasifikace pojmů

1.1.1 Migrace

Jedná se o komplexní a dynamický jev, jenž má globální dopad na ekonomické a společenské aktivity. Migrace lidí znamená jejich pohyb napříč oblastmi, kde hledají oblast novou s úmyslem dočasného či trvalého usazení. Na mysli máme aktivitu, která je obvykle plánována na delší trasy, kde dochází k překračování hranic až několika států. Lidé putují jako rodiny, skupiny, ale také jako jednotlivci. Nebavíme se teď o sezónních pohybech nomádů, ty obvykle za migraci považovány nejsou, neboť postrádají záměr usadit se v nové oblasti. Rovněž pohyby lidí za účely cestování, turistiky, náboženských poutí nebo jen dojíždění, nelze považovat za migraci z prostého důvodu, a sice že chybí opět záměr o usazení se na novém místě. [1]

1.1.2 Azyl

Jedná se o právní ochranu uprchlého občana, kterému hrozí v zemi, jejímž je státním příslušníkem, nebo zde bydlel, že bude pronásledován z rasových, náboženských, národnostních a dalších důvodů. V první řadě se zajišťuje nevydání občana cizímu státu. Podmínky pro udělení azylu jsou shrnuty v dalších kapitolách. [2]

1.1.3 Uprchlík

Tato definice je obsažena v „Úmluvě o právním postavení uprchlíků“ z roku 1951. Jedná se o nejvýznamnější pramen mezinárodního práva, označován také jako Ženevská konvence. Jak vypovídá označení, byla podepsána v Ženevě 28. července 1951 a vstoupila v platnost 22. dubna 1954. Budeme-li vycházet z úmluvy, pak je uprchlíkem označována osoba, která vlivem událostí před 1. lednem 1951, nacházející se mimo svoji vlast z důvodů obav z pronásledování kvůli své rasové, náboženské, národnostní či politické příslušnosti. Očekává se, že po odeznění příčinných obav se uprchlík do své země dobrovolně vrátí, nebo požádá o azyl v zemi, kam uprchl. [3]

1.1.4 Imigrant

Cizinec, který do země přichází za účelem dlouhodobějšího pobytu, je často nazýván také přistěhovalec. Imigrací je přesun jednotlivců ale i skupin z ekonomických, politických či náboženských důvodů. Imigranti obvykle pocházejí ze zemí s nízkou životní úrovní a odlišnou kulturou. Z těchto důvodů často vznikají ghetta příslušníků vlastní kultury a dochází tak obvykle ke xenofobnímu pohledu místní společnosti. [4]

1.2 Novodobá historie migrace

Téměř 60 milionů osob bylo přinuceno k vysídlení ze svých domovů v roce 2014, přičemž 19,5 milionu z nich byli právě uprchlíci, 38 vnitřně vysídlených osob a 2 miliony žadatelů o azyl. [5]

V uplynulé dekádě byl roční průměr okolo 40 milionů těchto osob. Přibližně polovina těchto uprchlíků pochází právě ze tří zemí, kterými jsou Sýrie (cca 4 mil.), Afghánistán (cca 2,5 mil.) a Somálsko (1,1 mil.). Nejsou zde zahrnuti palestínští uprchlíci. [5]

V roce 2014 se 86% uprchlíků zdržovalo právě v rozvojových zemích. Nejvíce jich bylo v Turecku (1,6 mil.), Pákistánu (1,5 mil.), Libanonu (1,15 mil.), Íránu (1 mil.), Etiopie (660 tis.) a Jordánsku (654 tis.). Evropské státy představovaly domov pro méně než 1,5 mil uprchlíků (cca 10% z celkového počtu). [5]

V první polovině roku 2015 se růst žádostí o mezinárodní ochranu vyšplhal o 86% (400 tis.) výše, než ve stejném období minulého roku. [5]

1.3 Příčiny a klasifikace africké migrace

Zde se budeme bavit o příčinách migrace jako takové, která eskalovala v letech 2007 až 2011. Migrace jako taková se dá rozdělit mnoha způsoby. Uvedeme si zde několik druhů migrace, které jsou v souvislosti se zaměřením diplomové práce nejvýznamnější, a následně si vybrané z nich rozvedeme.

Migraci rozdělujeme:

- Vnitrozemní – dochází k přesunu v rámci menšího území (např. z kraje do kraje),
- Zahraniční – dochází k opuštění domovské země a příchodem do jiné.

Migrační důvody:

- Ekonomické – vylepšení pracovních a životních podmínek,
- Politické – útoky z důvodu obav ohrožení,
- Sociální – účelem je vylepšení sociálního komfortu,
- Vzdělávací – vylepšení úrovně vzdělání a poznání,
- Turistická – za účelem poznání, nejedná se o předmět výdělečné činnosti.

Migrační dělení:

- Nucená – k přemístění jsou lidé přinuceni mocí,
- Dobrovolnou – přemístění z vlastního rozhodnutí.

Migrace z pohledu směru toku:

- Emigrace – odchod ze země,
- Imigrace – příchod do země.

Další dělení migrace:

- Legální – povolená migrace,
- Ilegální – nepovolená migrace, kdy dochází k přesunu za hranice dalších států, který je v rozporu s jejich zákony.

1.3.1 Arabské jaro

Událost, která měla významný vliv na změny režimu vládnutí v mnoha arabských zemích a také ukončení vlády mnoha autoritativních vůdců, se nazývá Arabské jaro. Obyvatelé celého světa mohli sledovat dění, události a svržení mnoha prezidentů, mezi kterými byli třeba Husní Mubarak v Egyptě, Muammar Kaddáfí v Lybyi, Ali Saleha v Jemenu nebo Ben Ali v Tunisku. Král Abdullah II se rozhodl předat část svých pravomocí v Jordánsku, v Bahrajnu došlo k propuštění mnoha politických vězňů, v Alžírsku byl ukončen výjimečný stav. Ne všude však došlo k prosté změně režimu, utvoření reforem či života běžných občanů. V Sýrii mělo Arabské jaro za následek prohloubení občanské války, která trvá dodnes a je jednou z příčin masové migrace z této země. [6]

Jednou z příčin počátku Arabského jara bylo upálení několika mladých lidí v Tunisku, kteří se tak snažili upozornit na těžký život v této zemi. Jedním jmenovaným byl Abdesslem Trimech, který se upálil 3. října 2010 v městě Monastir. Masovější zájem médií však

vzbudilo až upálení prostého prodavače Mohammeda Bouazizima, který se upálil právě na protest proti byrokracii a policejní tyranii v prosinci roku 2010. Mohammed na následky rozsahu svých popálenin 3. stupně zemřel v nemocnici o dva měsíce později. Hrob, který mu byl postaven v Sidi Buzíd, nacházející se v malém městě západního Tuniska, navštěvuje mnoho státníků, aby tak uctili památku „mučedníka“. Jeho počinem tak byly zahájeny masové protesty, vedoucí až ke svržení autoritářské vlády. Mohammed byl vysokoškolský vzdělaný muž, který se po neúspěšném hledání práce živil prodejem ovoce a zeleniny na trhu. Čelil tvrdé šikaně ze strany policejních orgánů, neboť neměl dostatek peněz na její úplatky. Policie ovšem toto tvrzení odmítá a ohrazuje se, že Bouazizi neměl povolení a vše tak činil ilegálně. Právě 17. prosince roku 2010 zabavila Policie Bouazizimu zboží při jedné z prováděných kontrol. Na toto počínání si chtěl stěžovat, avšak bezvysledně. Tento moment byl údajně spouštěčem, který vyvrcholil jeho upálením. Netušil však, že tímto poukázáním na nelehkou životní situaci mnoha obyvatel, spustí vlnu demonstrací v dalších arabských zemích. Jeho video bylo umístěno na server několika sociálních sítí. Zemřel jako symbol Arabského jara. [6]

V mnoha arabských zemích není šíření informací prostřednictvím sociálních sítí tolik rozvinuto jako třeba u nás. Video s upálením Bouazizihho na sociální síti postřehla katarská televize Al-Jazeera, která ho odvysílala a rozšířila tak mezi prosté občany. Výrazně tak přispěla k masovému protestnímu postoji mladých frustrovaných lidí zdejšího režimu. Do týdne se protesty rozšířily po celé zemi. Mezi první velkou skupinou protestujících byli převážně studenti a právníci, tedy lidé s vyšším vzděláním a malou šancí slušnějšího uplatnění na trhu práce. V Tunisku nebyli demonstrace natolik krvavé jako v dalších zemích. Z počátků se snažila vláda zakrývat šíření o povědomí protestů prostřednictvím výpadků elektřiny, internetové sítě nebo zatýkáním bloggerů. Ohrožení vlády bylo již natolik citelné, že prezident Ben Ali uprchl 14. Ledna 2011 do Saúdské Arábie. Jeho autoritářství tak bylo jednou provždy svrženo a revoluce se šířily do dalších zemí severní Afriky a na Blízký východ. Konec Arabského jara je ovšem stále v nedohlednu, neboť v mnoha arabských zemích je situace stále nestabilní [6].

1.3.2 Ekonomické

Pojem ekonomický migrant znamená osobu, která prchá ze země za účelem významnějšího vylepšení své ekonomické situace. Mnohdy se může jednat o osoby, které již disponují určitým majetkem, avšak situace v dané zemi není tolik přívětivá k takovým lidem. Lidé

žijící v Africe, nebo na Blízkém východě často disponují určitým majetkem, a přesto že v některé zemi nemusí momentálně probíhat nějaký válečný konflikt, tak i zde může nastat pro ty šťastnější lidi, kteří mají nějaký majetek, problém v podobě svého okolí. Bavíme se zde např. o cestovním ruchu nebo těžebním průmyslu, kde jsou často samozřejmostí platby úplatků za úspěšnost. Častými jevy jsou také požadavky místních zástupců mafie, kteří požadují pravidelné platby za oplátku bezproblémového podnikání. Shrnuto v kostce, i když dovoluje režim svou prací a úsilím vylepšovat jejich stávající situaci, jejich postavení je neustále bržděno okolními vlivy. Lidé tak prchají ze své bezvýchodnosti a to i bez válečných konfliktů. Bohužel bývá často srážka s realitou v některých evropských zemích dosti nečekaná a tvrdá. [7]

1.3.3 Politické

S tímto typem migrace má i naše země bohaté zkušenosti, obzvláště za režimu vlády komunistů. V zemích, které jsou sužovány válečnými konflikty, se obvykle velké skupiny obyvatel rozhodnou pro opuštění svých domovů, hledajíc nový život jinde. Jak je vidět, počty těchto osob mohou dosahovat i milionových čísel. Vyspělým, bohatým a rozvinutým zemím se však tato situace vyhýbá. Mezi země čelící takovým problémům se řadí např. Pákistán, Súdán a další. Budeme-li se bavit o mírnějších variantách takových událostí, pak bychom zde zařadili země, které čelili např. perzekuci kvůli rase, náboženskému přesvědčení nebo svému původu, např. patřící do bloku bývalého Sovětského svazu, odkud lidé utíkali dobrovolně právě kvůli vládnoucí skupině, nebo byli donuceni opustit zemi a odcestovat na západ. [8]

1.3.4 Pracovní

Migrace, která má za cíl získat na konci své cesty zaměstnání či pracovní příležitost. Cizinci obvykle cestují do míst, která jsou jim často referována, jako vhodná příležitost k nalezení svého pracovního uplatnění. Nemusí jít ovšem jen o levnou pracovní sílu. Silnou skupinou jsou zde lidé putující za studiem a dalším vzděláním. Pro tyto lidi je mnohdy překážkou jazyková bariéra a to i přes znalost např. anglického jazyka. Jsou zde však i další překážky, ať už se jedná o kulturní odlišnost, ekonomické rozdíly, jiný způsob výuky či životní zvyklosti.

Zde vyvstává problém pro země, ze kterých prchají lidé s lepším vzděláním, aby našli vhodnější uplatnění, nebo nebyli ve své činnosti a rozvoji omezovali např. režimem. Této

migraci se přezdívá „Brain drain“. V překladu si můžeme vyložit jako „odtékání mozků“. Z pohledu jednotlivců, kteří takto řeší svůj osud, jde o logickou naději na lepší a často i svobodnější život. Ale z pohledu společnosti a země, z které tito lidé odcházejí, se jedná o hluboký problém. Vždyť právě tito lidé mnohdy znamenají šanci na budování lepších podmínek, jakousi pomyslnou naději pro zkvalitnění života společnosti a zvýšení jeho úrovně. Jde o mnoho nerozvinutých odvětví, které tímto faktem trpí, ať už se jedná o zdravotnictví, vzdělávání, vědecké oblasti, modernizace technologií apod. Bohužel je to právě dost často vládnoucí skupina lidí, která nutí lidi k těmto činům útěku, neboť se mnohdy cítí pronásledováni, omezováni režimem, podhodnocováni apod.

Dalším známým pojem je „kyvadlová migrace“. Je známá tím, že migrant střídavě žije jak v hostitelské zemi, tak i v zemi odkud pochází. Nejčastěji se tak děje za účelem obchodu se zbožím, které je v dané zemi nedostatkové. Tedy jde o jakýsi druh překupníka. Mezi zboží, které je takto atraktivní, obvykle patří nejčastěji různé druhy léčiv. Z jedné země dováží chemicky vyrobené léky tam, kde chybí a naopak vyváží přírodní výtvary. Dalším typickým pře prodávaným zbožím jsou umělecké výtvary, nejrůznější druhy rostlin, zvířat, potravin apod. Migrací je označována také cesta a pobyt za účelem nabízení služeb, např. prostituce.

Migrují také známé osobnosti, ať už se jedná o herce, umělce, hudebníky, sportovce a jiné.

Z dostupných informací, která zohledňují ty nejzásadnější hlediska je zřejmé, kde nastal problém a jaký byl postup příslušných zemí. Ukazuje se však, že neustálé ignorování stupňující se negativní nálady společnosti, ať už ze strany vlády a jiných příslušných orgánů, je chybou a může tak vést pouze k jedinému cíli. Domnívám se, že ani vládnoucí vrstva zprvu netušila, jakým masivním způsobem se vyústění problematiky rozšíří a jaký to pro ně bude mít fatální dopad.

2 PRÁVNÍ USMĚRNĚNÍ MEZINÁRODNÍ OCHRANY A AZYLU

Právní usměrnění je významné z hlediska řízení azylové politiky a poskytování mezinárodní ochrany. V kapitole jsou popsány jednotlivé zákony spojené s tímto řízením a také jednotlivé úmluvy a dohody v rámci evropského společenství, které jsou podrobněji rozebrány v druhé části. Popsány jsou také způsoby a druhy pobytů, průběh azylového řízení a statistiky azylových žádostí v České republice.

2.1 Právní usměrnění azylového procesu v ČR

Azylová žádost, ať už formou žádosti o mezinárodní ochranu, nebo doplňkové ochrany, se stejně jako vstup, pobyt či vycestování cizinců z území České republiky řídí zákony č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců a č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších úprav. Po vstupu ČR do EU byly zákony standardizovány několika novelami s předpisy Evropského společenství. Jejich obsah formuluje kompetence a působnost příslušných orgánů Policie ČR, tedy Ředitelství služby cizinecké policie (ŘSCP), Ministerstva zahraničních věcí (MZV ČR) a Ministerstva vnitra (MV ČR). [9]

Cizincem je dle výše uvedených legislativních norem myšlena jakákoliv fyzická osoba, nemající české státní občanství, která se trvale nebo přechodně pobývá na území ČR. Cizinci jsou rozlišováni na občany EU, společně s občany EHP (Norska, Islandu a Lichtenštejnska) a Švýcarska, včetně jejich rodinných příslušníků, kterým nevzniká povinnost žádat o udělení povolení k pobytu a povolení pracovního a občany třetích zemí. Z nařízení Rady (ES) č. 539/2001 vzešel seznam třetích zemí, jejich občané musejí mít vízum při překročení vnějších hranic EU. [9]

V následujících podkapitolách budou popsány podmínky, které souvisí se vstupem občanů ze třetích zemí na území ČR.

2.1.1 Cizinci na území ČR

Česká republika v rámci vstupu do schengenského prostoru souhlasila s Nařízením evropského parlamentu a Rady (ES) č. 565/2006 Kodex Společenství o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob, díky kterému se změnily podmínky kontrol a evidence cizinců přicházejících a odcházejících do/z ČR. Došlo ke zrušení hraničních kontrol a pro cizince z třetích zemí byla zavedena povinnost jejich registrace a ohlášení na odboru cizinecké policie nebo na pracovišti Ministerstva vnitra ČR, ke které mělo dojít nejpozději do tří pra-

covních dnů od překročení hranic, pokud žádají o povolení k dlouhodobému nebo trvalému pobytu. [9]

Příslušné orgány jednotlivých členských zemí mají nařízenou povinnost, vycházející ze společné migrační politiky EU, zajistit biometrické identifikační prvky (sejmutí otisků prstů, fotografie) pro občany třetích zemí, kteří mají vízovou povinnost a žádají o některý z typů povolení k pobytu. Tato povinnost vede ke snazší možnosti ověření jejich totožnosti. [10]

2.1.2 Typy pobytů občanů EU/EHP a Švýcarska v ČR

Jsou v podstatě tři možnosti pobytu v České republice pro občany EU a jejich rodinné příslušníky:

- Trvalý pobyt,
- Přejížděný pobyt,
- Registrace bez povolení k pobytu trvalému nebo přechodnému.

V případě povolení k přechodnému pobytu, je vystaveno občanům EU a jejich rodinným příslušníkům úřední potvrzení, které má za cíl snadnější jednání s českými úřady a rovněž je započítáváno do doby, která je rozhodná pro žádost o povolení k trvalému pobytu, kde podle § 87h zákona č. 326/1999 Sb. může dojít k jeho získání za podmínek:

- Po 5 letech nepřetržitého přechodného pobytu bez dalších podmínek,
- Je-li na území zaměstnán a pobývá zde nepřetržitě po dobu alespoň 3 let,
- Je-li rodinným příslušníkem občana ČR, který je na území přihlášen k trvalému pobytu, nebo rodinným příslušníkem občana jiného členského státu EU, kterému bylo vydáno povolení k trvalému pobytu na území.

Pro státní příslušníky členských zemí EU, je průkaz o povolení k pobytu v případě povolení trvalého pobytu, vydáván s platností na 10 let (§ 87r odst. 4 zák. č. 326/1999 Sb.). Rodinným příslušníkům občanů EU jsou vydávány průkazy povolující pobyt do stejné doby, jakou mají občané EU. [11]

2.1.3 Typy pobytů pro občany třetích zemí na území ČR

Uvedeny jsou typy pobytů pro občany s jinou státní příslušností, než občané zemí EU/EHP a Švýcarska. Mezi tyto typy patří:

- Krátkodobý pobyt bez víz,

- Vízum umožňující pobyt méně než 90 dnů, tedy krátkodobé,
- Vízum umožňující pobyt více než 90 dnů, tedy dlouhodobé,
- Dlouhodobý pobyt,
- Zelená karta,
- Modrá karta,
- Trvalý pobyt.

Krátkodobé pobyty bez víz jsou pro občany zemí, se kterými má Česká republika uzavřenou dohodu o bezvízovém styku, dále také na základě mezinárodních smluv či nařízení vlády a v případech určených v § 18 zákona č. 326/1999 Sb. Občané ostatních zemí, se kterými ČR nemá uzavřenou dohodu o bezvízovém styku, jsou nuceni využít pro pobyty do 90 dnů krátkodobé pobytové vízum.

Dlouhodobé vízum poskytující pobyt na území ČR nad 90 dní, má platnost nejdéle jeden rok bez možnosti prodloužení. Je možné na něj navázat získáním povolení k dlouhodobému pobytu, které je možné před uplynutím jejich platnosti (1 rok) znovu prodloužit o další rok.

Podle § 66-68 zákona č. 326/1999 Sb. mohou povolení k trvalému pobytu získat občané třetích zemí následovně:

- Po 5 letech nepřetržitého pobytu na dlouhodobé vízum, nebo povolení k dlouhodobému pobytu v ČR bez dalších podmínek,
- Po 4 letech nepřetržitého pobytu, a to cizinci pobývajícím na území v rámci přechodného pobytu po ukončení řízení o udělení mezinárodní ochrany,
- Po 2,5 letech pro úspěšné absolventy programu MPSV „Výběr kvalifikovaných zahraničních pracovníků“,
- Bez ohledu na délku předchozího pobytu, je-li žádáno za účelem soužití s rodinným příslušníkem, jenž je občanem ČR s trvalým pobytem, či v případech humanitárních nebo jiných důvodů vyžadujících zvláštní pozornost. [11]

2.1.4 Mezinárodní ochrana a azyl

Pravidla pro přiznání statutu azylanta si určují jednotlivé státy samostatně na národní úrovni. Jinak je tomu v případech uprchlíků, kde jsou související pravidla obsahově vázána mezinárodními smlouvami (Ženevská úmluva, Newyorský protokol, Úmluva o právním postavení uprchlíků aj.).

Azylová politika se v České republice řídí zákonem č. 325/1999 Sb. o azylu, který však vychází z Listiny základních práv a svobod (čl. 43) a je rovněž součástí Ústavy České republiky (ústavní zákon č. 2/1993 Sb.). Okruh problémů dočasné ochrany cizinců je zahrnut v zákoně č. 221/2003 Sb. Uvedené zákony jsou věcně spjaty a jsou rovněž rozšířením v návaznosti jak na další právní normy ČR (zdravotnické a sociální normy, školský zákon, správní řád, aj.), tak i na mezinárodní úmluvy a závazky (Ženevská úmluva, aj.). [12]

Azylový zákon pojednává o podmínkách vstupu a pobytu cizinců, neboli potencionálních žadatelů o udělení mezinárodní ochrany, práv a povinností azylantů a osob využívajících doplňkové ochrany a vymezení pravomocí MV ČR – Odboru azylové a migrační politiky a dalších souvisejících orgánů.

Zmíněné zákony nelze považovat za plnohodnotný právní kodex, přestože je právní ochrana v souvislosti s žádostmi o azyl nebo mezinárodní ochranou uvedena v mnoha českých právních normách.

2.1.5 Průběh řízení o udělení mezinárodní ochrany v ČR

Toto správní řízení má na starosti MV ČR. Podmětem pro zahájení správního řízení o udělení mezinárodní ochrany ve smyslu zákona o azylu je písemné nebo ústní podání žádosti o mezinárodní ochranu cizince, která je zaprotokolována a vyplývá z ní tak přání, kdy cizinci hledají v České republice ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmou.

Tuto žádost je možné podat pouze na území České republiky, a to na oddělení cizinecké policie stanovené místem zákonem o azylu, tedy hraničních přechodech, přijímacích střediscích, odboru cizinecké policie krajského ředitelství policie (dostavil-li se cizinec dobrovolně) a v zařízení pro zajištění cizinců (výjimkou je cizinec zajištěn pro účel předání nebo průvozu podle mezinárodní smlouvy sjednané s ostatními členskými státy Evropské unie před dnem 13. ledna 2009 nebo přímo vhodného předpisu Evropské unie). Jsou zde i výjimky a to pro případy, kdy je cizinec umístěn ve zdravotnickém zařízení, vykonává vazbu, trest odnětí svobody, ochranné léčení či je mu jinak omezena svoboda pohybu z úřední moci. V takových případech je možné podat písemnou žádost o mezinárodní ochranu přímo ministerstvu. [13]

Nepodá-li cizinec žádost v přijímacím středisku, pak mu vzniká povinnost dostavit se do 24 hodin do přijímacího střediska, kde poskytne ministerstvu bližší údaje k podání žádosti. Existují výjimky v případech, kdy se cizinci nemohou do přijímacích středisek dostavit, ať

už z důvodu hospitalizace nebo třeba vězení. V takových případech jsou navštíveni pracovníkem ministerstva, kterému poskytnou podrobnější údaje k žádosti, nebo pro provedení dalších kroků přímo ve zdravotnickém zařízení nebo věznici. Pokud byl cizinec propuštěn z hospitalizace, výkonu vazby, výkonu trestu odnětí svobody, ochranného léčení nebo bylo jinak zrušeno jeho omezení svobody úředním rozhodnutím, je povinen se dostavit do přijímacího střediska do 24 hodin od této skutečnosti. [9]

Pokud podal cizinec v přijímacím středisku žádost o udělení mezinárodní ochrany, je povinen podrobit se sejmutí daktyloskopických otisků prstů a pořízení obrazového záznamu, jenž slouží pro ověření jeho totožnosti. Pořízení obrazového záznamu má na starosti ministerstvo, sejmutí otisků prstů policie. Cizinec je povinen odevzdat svůj cestovní doklad, podrobit se osobní prohlídce a v případě důvodného podezření, že skrývá něco, co by mohlo posloužit jako podklad pro vydání rozhodnutí, jako je cestovní a jiný doklad, věc ohrožující život nebo zdraví osob, alkohol a jiné návykové látky, v případě umístění přijímacího střediska na mezinárodních letištích i elektronické komunikační zařízení, také prohlídce svých věcí. Cizinci rovněž prochází nutnou lékařskou prohlídkou, která se zaměřuje na zjištění případných nemocí či chorob ohrožující na životě a zdraví jeho nebo ostatních osob. [9]

Po absolvování všech nutných úkonů je žadatel o mezinárodní ochranu přesunut do pobytového střediska, kde bude umístěn do doby vydání rozhodnutí v prvním stupni.

I přes provedení všech uvedených opatření, může ministerstvo rozhodnout o zajištění žadatele v přijímacím středisku a to po dobu až 120 dní, nebyla-li prokazatelně zjištěna jeho totožnost, ať už z důvodu neplatného cestovního dokladu nebo padělaní dokladu totožnosti, nebo představuje riziko pro bezpečnost státu, veřejné zdraví nebo veřejný pořádek. Žadatel má možnost proti tomuto rozhodnutí podat ve lhůtě žalobu k soudu. [9]

Vedle poskytnutí podrobných údajů k podané žádosti sepsánu s pracovníkem ministerstva a faktografických údajů o cizinci a jeho rodině, je třeba zjistit i patřičné důvody vedoucí k jeho odchodu ze země a podání žádosti o mezinárodní ochranu právě v České republice. Později jsou s žadatelem v rámci udělení mezinárodní ochrany obvykle vedeny jeden či více pohovorů, kde může blíže určit důvody vedoucí k opuštění země a podání žádosti v ČR. V opodstatněných případech či na výslovnou žádost, je odborem azylové a migrační politiky MV ČR zajištěno vedení pohovoru, případně tlumočení osobou stejného pohlaví. Tento pohovor patří mezi zásadní úkony řízení azylového procesu, neboť poskytuje žadate-

li prostor pro vyjádření se ke svým problémům a situaci v zemi původu. Další možností je žadatelovo právo na předložení či navržení dalších důkazních prostředků ministerstvu, které by mohli jeho tvrzení během řízení. [9]

Cizinec má právo v celém řízení o udělení mezinárodní ochrany jednat v mateřském jazyce, nebo v jazyce, kterým je schopen se dorozumět. Je mu poskytnut bezplatný tlumočnický pro úkony, kvůli kterým byl ministerstvem předvolán či vyzván. Na své náklady může žadatel přizvat dalšího tlumočnicka dle své volby. Písemné dokumenty, které jsou zpracovány v cizím jazyce, je žadatel povinen předkládat v originálním znění a rovněž překladu do českého jazyka, nejedná-li se o písemnosti zpracované v jazyce, v kterém se řízení vede. [9]

Cizinci starší 18ti let mají právo jednat samostatně v řízení o udělení mezinárodní ochrany. Mladší osoby musejí být zastupovány v řízení od podání žádosti svým zákonným zástupcem (otec, matka), nebo opatrovníkem kterého určí ministerstvo, není-li zákonný zástupce k dispozici. Není-li cizinec schopen samostatného jednání ze zdravotních důvodů, je mu stanoven ministerstvem opatrovník pouze pro účely řízení. [9]

Žadatel může využít svého práva na žádost o právní pomoc jinou osobu, nebo se touto osobou nechat zastupovat za předpokladu vyhotovení písemné plné moci k zastupování.

Žadatel má právo po celou dobu řízení být ve styku s Úřadem vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR), nebo se obrátit na nestátní neziskové organizace zabývající se ochranou práv žadatelů o udělení mezinárodní ochrany. Jejich seznam je mu předán ministerstvem ihned po podání žádosti. [9]

Do 6 měsíců vydá ministerstvo rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany ode dne poskytnutí podrobných údajů k žádosti. Pokud nedojde v této lhůtě k rozhodnutí, může ji ministerstvo z důvodu zákonem předvídané, prodloužit a účastníka řízení tímto písemně bezodkladně informuje. Tato rozhodnutí je cizinec povinen převzít osobně, bez ohledu na zvoleného zmocněnce. Rozhodnutí nabude právní moci dnem doručení žadateli. Řízení o udělení mezinárodní ochrany může být ukončeno rozhodnutím ve věci. Toto rozhodnutí může být pozitivní nebo negativní, zamítavé pro nedostatečně opodstatněné nebo zastavení řízení. [9]

Ministerstvo udělí cizinci azyl dle § 12 zákona o azylu, dojde-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany ke zjištění pronásledování pro uplatňování politických práv a svobod, nebo k důvodnému podezření strachu z pronásledování vlivem rasové příslušnosti, pohlaví, ná-

boženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo prosazování určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo v případě osoby bez státního občanství ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Ministerstvo může udělit azyl podle §13 zákona o azylu v případě zvláštní pozornosti rodinnému příslušníkovi azyllanta, kterému byl azyl udělen podle § 12 nebo § 14, za účelem sloučení rodiny. Ministerstvo udělí humanitární azyl dle § 14 zákona o azylu cizinci, pokud nedojde v průběhu řízení ke zjištění důvodu udělení azylu podle § 12, avšak budou zjištěny zvláštní aspekty hodné pro udělení azylu z humanitárních důvodů. Pokud azyllant získá azyl, obdrží průkaz povolení k pobytu azyllanta a ten jej opravňuje trvale pobývat na území ČR. Azyllant má také možnost požádat na ministerstvu o vydání o zvláštní druh cestovního dokladu pro uprchlíky. [9]

Pokud jsou zjištěny důvodné obavy z vrácení cizince do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu jeho posledního trvalého bydliště, kde mu existuje nebezpečí vážné újmy a nemůže nebo není ochoten proto využít ochrany státu, kterého je státním příslušníkem nebo zde má trvalé bydliště, je mu vydána ministerstvem podle § 14a doplňková ochrana. V takovém případě je za vážnou újmu dle zákona o azylu považováno uložení nebo vykonání trestu, mučení nebo nelidské zacházení, trestání žadatele o mezinárodní ochranu, vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti občana z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo pokud by při vycestování cizince došlo k rozporu mezinárodních závazků České republiky. Podle § 14b zákona o azylu udělí ministerstvo doplňkovou ochranu rodinnému příslušníkovi osoby, která požívá doplňkové ochrany, v případě hodném zvláštního aspektu za účelem sloučení rodiny. Cizinec s udělenou doplňkovou ochranou tak obdrží průkaz k povolení k pobytu osoby požívající doplňkovou ochranu, který umožňuje legální pobyt na území ČR po dobu v něm stanovenou. Cizinec má možnost požádat ministerstvo o její prodloužení nejpozději 30 dnů před jejím uplynutím. [9]

Pokud nedojde ke shledání důvodů pro udělení některé z výše uvedených forem mezinárodní ochrany, vydá ministerstvo rozhodnutí o jejím neudělení. Ministerstvo může žádost o mezinárodní ochranu zamítnout podle § 16 jako zjevně nedůvodnou, pokud jsou například žadatelem uváděny pouze ekonomické důvody, bez vážného důvodu neuvádí správné údaje o své totožnosti nebo státním občanství nebo tyto údaje odmítá uvést, tedy žádá z důvodů stávajícího stavu všeobecné nouze a přichází tak ze státu, který Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu, jím uváděné skutečnosti jsou nevěrohodné a pro skutečné zjištění stavu věci zničil, poškodil nebo zatajil svůj cestovní doklad či jinou důležitou do-

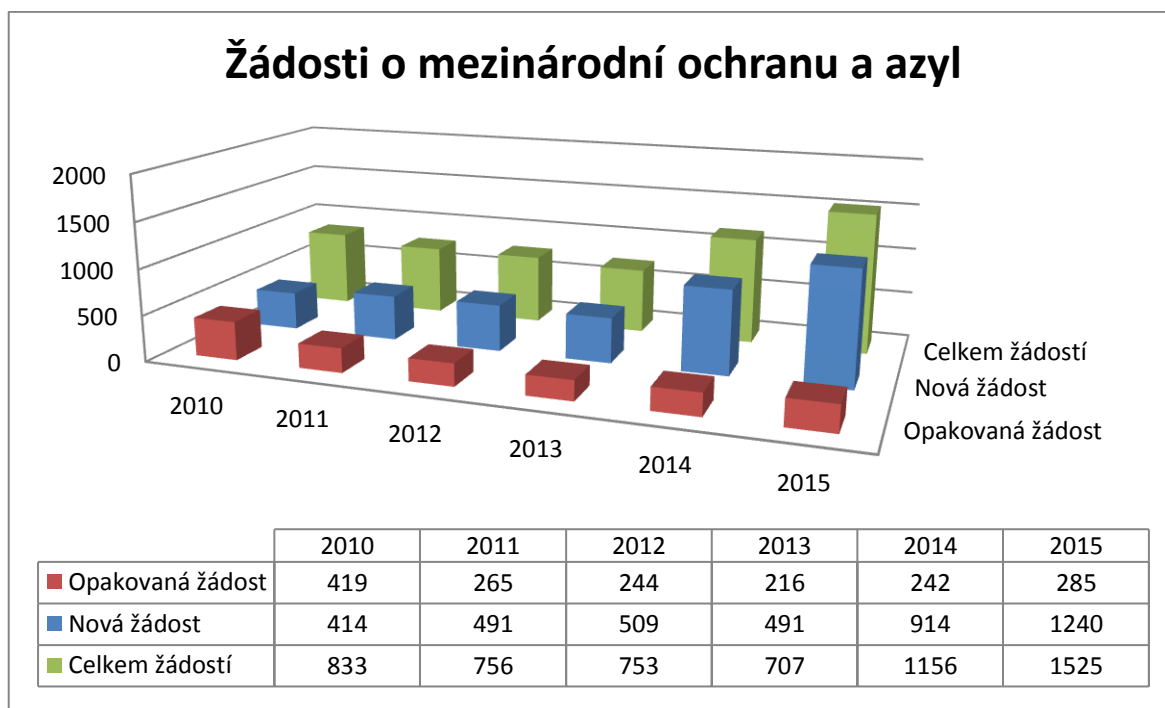
kumentaci. Totéž platí pro padělání či pozměnění dokladů a jiných důležitých listin, nebo pro podání žádosti s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění nebo vydání k trestnímu stíhání do ciziny, přestože podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany mohlo být učiněno již dříve. [9]

Pokud dojde k takové zjevně neodůvodněné žádosti, je prováděno ministerstvem zrychlené řízení, kde dochází k rozhodnutí do 30 dnů ode dne poskytnutí podrobnějších údajů k žádosti.

Může rovněž dojít až k zastavení řízení, pokud například žadatel vezme svoji žádost zpět, získal státní občanství ČR nebo zemřel. Mezi další vážné důvody pro zastavení jsou, že žadatel se bez vážného důvodu nedostavil k poskytnutí údajů, nedostavil se k pohovoru, neposkytl spolehlivé informace pro zjištění stavu věci, není možné zjistit jeho místo pobytu, nebo žadatel v průběhu řízení vstoupil na území jiného státu nebo se o to pokusil. [9]

Řízení se zastavuje také v případě nepřijatelných žádostí dle § 10a zákona o azylu. Myšleno je zde podání žádosti občanem Evropské unie, dále pak žádosti, k jejímuž posouzení je příslušný jiný členský stát EU, v případě udělení cizinci postavení uprchlíka jiným státem EU, je-li cizinec původem z třetí země, která je považována za bezpečnou. Pokud je opakovaně podávána žádost bez uvedení nebo objevení nových skutečností či zjištění, které nebyly bez jeho vlastního zavinění předmětem zkoumání důvodů pro udělení ochrany v předešlém pravomocně ukončeném řízení, a tedy nic nenaznačuje tomu, že by cizinec mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a, je žádost shledána nepřijatelnou. [9]

Při třetí podané žádosti a každé další, může ministerstvo do 10 dnů od jejího podání řízení usnesením zastavit. A to v případech, kdy cizinci nehrozí možné pronásledování dle § 12 nebo hrozba vážné újmy dle § 14a. Na takového žadatele s opakovanou žádostí, tedy třetí a více, se nevztahují práva a oprávnění, která má žadatel o mezinárodní ochranu podle zákona o azylu a zvláštních právních předpisů. Pokud je uvedena adresa místa pobytu, doručí zde ministerstvo usnesení o zastavení řízení, v opačném případě je uloženo po dobu 10 dnů v azylovém zařízení, kde byl poslední hlášený pobyt žadatele. [9]

Graf. 1 Vývoj počtu žádostí, [vlastní zpracování]

2.2 Azylová a přistěhovalecká politika EU

Problematika migrace je čím dál častěji problémem vyspělých zemí. Pozornost je tak věnována obzvláště právnímu postavení uprchlíků, menšin i mezinárodním závazkům. Prozatím má nejdůležitější úlohu v tvorbě a výkonu imigrační politiky stát. Postupně však dochází k regulaci ze strany nadnárodních organizací (EU, WTO a další). V následujících podkapitolách si ukážeme jedny z nejvýznamnějších dohod a smluv, které cílí na sjednocení své politiky a pravidel s ohledem na mezinárodní pohyb osob v důsledku migračních toků.

2.2.1 Společný evropský azylový systém

Nejvýznamnějším krokem zde bylo bezpochyby přijetí Amsterodamské smlouvy, která přenesla migrační, vízovou a především azylovou politiku ze třetího do prvního pilíře. Společný evropský azylový systém (SEAS) se tak stal hlavním pojmem azylové politiky. K jeho realizaci přispěli především všechny práce a diskuze, jež se vedly na unijní úrovni v posledních letech. Výstupem by měl být plně spolupracující azylové politiky jednotlivých členských zemí, jež budou obsahovat všechny fáze řízení o poskytnutí mezinárodní ochrany od přijetí až po integraci případně návrat do zemí původu. [10]

Proces tvorby SEAS obecně postupoval ve dvou fázích. První z nich zahrnuje přijetí minimálních standardů, tedy cílí na dosažení harmonizace. Svůj právní základ nachází v článku č. 63 ve Smlouvě o založení ES. Druhou fází cílí na vylepšení těchto standardů a svůj základ nachází v článku č. 78 ve Smlouvě o fungování EU. [10]

Fáze budování vychází z politických dohod. Kam SEAS směřuje a jaká mohou mít opatření podobu, můžeme zpravidla nalézt v dokumentech politického charakteru, poskytující náhled na delší časové období, kterými jsou Závěry Evropské rady z Tampere z roku 1999, Haagský program z roku 2004, Zelená kniha o budoucím společném evropském azylovém systému z roku 2007, Stockholmský program z roku 2009 a Post-Stockholmský program z roku 2014. [10]

Nejdůležitějším základem pro SEAS se staly právě Závěry Evropské rady z Tampere, kde se na zasedání Evropská rada dohodla o vytvoření společného evropského azylového systému spolu s návrhem pětiletého plánu od 2000 do 2005 s obsahem přijetí opatření podle článku 63 Smlouvy o ES. [10]

Následujícím významným dokumentem byl Haagský program z roku 2004, jenž volně navazoval na plán z Tampere. Tento dokument obsahoval výhled na následující období od 2004 do 2009. Byly určeny směry pro budoucí vývoj EU v oblastech spravedlnosti a vnitřních věcí. Akční plán k Haagskému programu následně přinesl obecné cíle a priority v podobě určitých opatření spolu s časovým výhledem pro jejich přijetí. [10]

Z Haagského programu a Akčního plánu vzešla Zelená kniha o budoucím společném evropském azylovém systému, která se významně věnuje problematice azylu. Její předložení Evropské komisi mělo význam pro tvorbu druhé fáze SEAS. Kniha obsahuje 4 zásadní oblasti:

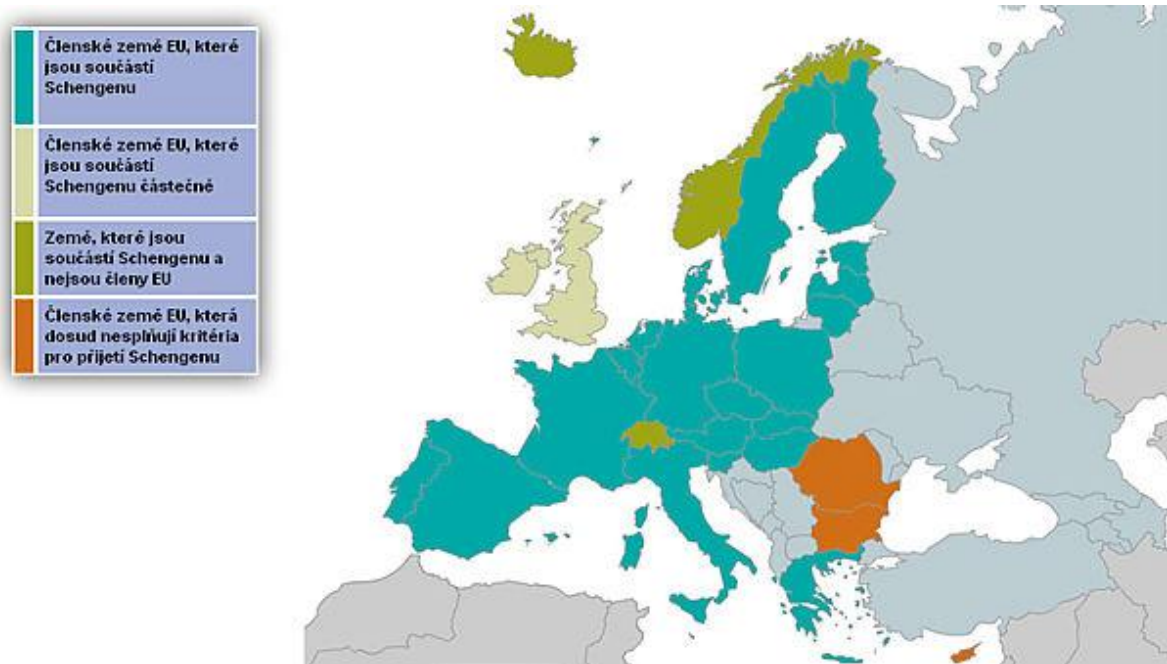
- Právní nástroje,
- Provádění – doprovodná opatření,
- Solidarita a vzájemná sdílení zátěže,
- Vnější rozměr azylu.

Objasnění mnoha otázek ze strany členských států a dalších organizací sloužilo jako podklad pro zpracování Plánu politik, který je označován jako prováděcí akční plán s konkrétními opatřeními a jejich časové náročnosti pro výstupní návrh. [10]

Na Haagský program navazuje Stockholmský program, který měl platnost do konce roku 2014. Na něj navazuje Post-Stockholmský program, který si klade za cíl důslednou implementaci a dodržování předpisů SEAS. V podstatě jde o další fázi budování SEAS, kdy se přikročí k implementaci všech legislativních dokumentů do právních řádů členských zemí a musí proběhnout posouzení jejich přijetí. Byly doporučeny „strategické směry pro legislativní a operativní plánování v rámci prostoru svobody, bezpečnosti a práva“ pro období 2014-2020. Jde tedy spíše o doporučení pro provádění, uplatňování a sloučení aktuálních právních nástrojů a opatření. [10]

2.2.2 Schengenský systém

Schengenská dohoda má význam z hlediska volného pohybu osob po území států Evropského společenství. Jedná se tedy o prostor bez vnitřních hranic mezi státy, který se začal realizovat, počínaje podpisem jednotlivých států 14. června 1985 v nizozemském městě Schengen a docházelo tak k postupnému uvolňování kontrol. Vznikla tak jednotná vnější hranice, kdy osoby migrující do schengenského prostoru procházeli přijímacími procedurami. Dokument nazvaný Schengenská prováděcí úmluva obsahoval 142 článků, kde mimo jiné upravovala společná pravidla týkající se víz pro krátkodobé pobyty, poskytnutí azylu, právní pomoc v ochraně hranic apod. Za účelem bezpečnosti, svobody a především boji proti organizovanému zločinu byl založen Schengenský informační systém (SIS), který tak podporuje kontrolu vnějších hranic, poskytuje informace policii a celní správě o osobách nezvěstných nebo stíhaných a také další postup v případě jejich nalezení. Postupně docházelo k rozšiřování schengenského prostoru a dnes již zahrnuje téměř všechny státy Evropské unie. [14]

Obr. 1 Schengenský prostor [Zdroj: eurostat.cz]

2.2.3 Jednotný evropský akt

Byl podepsán 17. února 1986 devíti členskými státy a byl to další významný krok ve věcech migrace. Jedná se o první významnou novelu Smlouvy o založení Evropského hospodářského společenství. Cílem bylo vytvoření jednotného trhu, kde je možnost volného pohybu zboží, služeb, kapitálu i osob, kde by evropští občané mohli svobodně žít, podnikat, studovat ale třeba také pracovat. S cílem vytvoření jednotného vnitřního trhu však vyvstala otázka udělování azylu v jednotlivých členských zemích. Roku 1990 byla uzavřena Dublinská úmluva v Dublinu, která určovala za posouzení žádosti o azyl odpovědným stát. Nahradila původní ustanovení, která vycházela ze Schengenské prováděcí úmluvy. Jednalo se tedy o přísnější kontrolu nepovoleného pohybu žadatelů o azyl mezi jednotlivými státy EU. Oblasti o spolupráci ve věcech vnitřních, vízové, azylové a přistěhovalecké politiky byly po uvedení v platnost Amsterodamské smlouvy z roku 1999, začleněny do prvního pilíře EU. [15]

2.2.4 Maastrichtská smlouva

Jedná se o smlouvu podepsanou 7. února 1992 v Maastrichtu, ale v platnost vešla až 1. listopadu 1993. Jejím cílem je formálně popsat součinnost v otázkách migrace a azylu tak, aby část této odpovědnosti byla přenesena na evropské orgány. Došlo k vytvoření třech pilířů, přičemž třetí z nich se zabýval problematikou azylu a migrace. Cílem je zaručení

bezpečnosti, svobody a spravedlnosti. Došlo k vytvoření hospodářské a měnové unii. Se smlouvou o EU došlo k ucelení Sociálního protokolu, jehož význam byl především v oblasti rozvoje lidských zdrojů, zlepšování životních a pracovních, sociální ochrana a integrace osob nevhodných pro pracovní trh. Významnou inovací této smlouvy je také zavedení evropského občanství, které je možné získat souběžně ke stávající státní příslušnosti jednotlivých členských zemí. [15]

2.2.5 Amsterodamská smlouva

K podepsání Amsterodamské smlouvy došlo 2. října 1997 a vešla v platnost 1. května 1999. Aktualizovala a doplnila Maastrichtskou smlouvu, přičemž přesunula z třetího pilíře do prvního otázky okolo zrušení kontrol vnitřních hranic členských zemí, přistěhovalectví, azyl, víza a soudní spolupráce. Pro nás je významný článek číslo 63, který se věnuje azylové a imigrační politice. Došlo k sjednocení podmínek pro vstup cizinců do zemí EU a rovněž podmínek, kdy cizinci žádají o dlouhodobý legální pobyt. Program z Tampere měl jako další krok rozvinout spolupráci členských zemí nad hranicí EU. Došlo k rozhodnutí jednotného řízení v otázkách azylu a stejném přístupu ke všem, kterým byl azyl v EU poskytnut. Navazuje zde na Haagský program Posílení svobody, bezpečnosti a práva v EU, který si klade za cíl dodržení základních práv, regulaci migračních toků, kontrolu vnější hranice a boj proti terorismu. [15]

2.2.6 Dublinský systém

Je jím označován proces, díky němuž je v rámci členských zemí EU, Norska, Islandu, Lichtenštejnska a Švýcarska určován jediný stát, který má na starost projednat žádost cizince o mezinárodní ochranu a následně ve věci rozhodnout bez ohledu na zemi, v které byla podána. Cílem je odstranění jevu tzv. „asylum shopping“, kde dochází ve stavu řízení o žádosti cizince, k vedení v několika členských zemích současně nebo postupně. Rovněž dochází k eliminaci efektu, kdy žádný ze států, kde byla žádost podána, nechce být příslušný k jejímu posouzení z důvodu usouzení, protože dochází k aplikaci principu třetí bezpečné země EU, kde žadatel pobýval před příchodem do nynějšího státu. Žadatel tak má právo na posouzení jeho žádosti v jedné členské zemi Evropské unie. V současnosti je základem dublinského systému Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 604/2013 ze dne 26. června 2013. Jsou zde stanoveny podmínky a postupy pro určení členské země, která bude posuzovat podanou žádost o mezinárodní ochranu občanem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti země v EU. Mezi podmínky patří například rodinné vazby žadatele, zda

je žadatel držitelem víza nebo povolení k pobytu v některé členské zemi EU, neoprávněný vstup na území EU, opakovaná žádost v některé z členských zemí EU. Informace o podané žádosti včetně otisků prstů a některých dalších popisných údajů žadatele jsou evidovány v elektronické databázi EURODAC. Jsou zde data žadatelů starších 14-ti let. Kterýkoliv členský stát může z vlastního rozhodnutí převzít žadatele o azyl a postupovat dále v posuzování jeho žádosti, i když není k tomu příslušný dle zmiňovaných kritérií. [16]

2.2.7 Změny azylového řízení v EU

Návrhy pojednávají především o rozdělení migrantů samotnou EU, kdy by jednotlivým zemím bylo azylové řízení odebráno. Reforma evropského azylového systému a posílení legální cesty do Evropy, tak se nazývá sdělení, které by mělo být publikováno v dubnu 2016. Ve zkratce se jedná o zřízení poboček evropského podpůrného úřadu, který bude mít na starosti žádosti o azyl prostřednictvím agentur, které budou působit v každé členské zemi. Tyto agentury budou mít rozhodovací pravomoc a budou moci pravomocně rozhodovat o odvolání proti příslušným rozhodnutím. Měl by tak být vytvořen jednotný centralizovaný mechanismus pro důsledné rozdělování ochrany potřebným i ochrany EU. V dokumentu jsou navrženy dva reálné postupy. Prvním je ponechání stávajícího dublinského systému, který by byl doplněn o ustanovení „korekční mechanismus spravedlnosti“, což je v podstatě závazek ke stálým rozdělovacím kvótám. To by probíhalo podle předem stanoveného klíče, který by umožňoval distribuci. Spouštěčem by byla masová migrace v oblastech třetích zemí, kdy dojde k překročení stanoveného limitu počtu žadatelů o azyl. Druhou variantou je přímé rozdělování žadatelů o azyl z Afriky a Asie do jednotlivých států EU podle předem definovaného vzorce, který zohledňuje velikost, relativní bohatství a přijímací kapacity států EU. Varianta se liší od předešlé tím, že by žadatelé o azyl byly od začátku distribuovány přímo do jakéhokoliv státu EU. [17]

2.2.8 Možné úpravy azylového systému EU

Vzhledem k přetrvávajícím problémům funkčnosti takzvaného dublinského systému, se pracuje na efektivnějším postupu při přijímání uprchlíků. Jednou z variant návrhu je jakési doplnění stávajícího dublinského mechanismu, který by měl zemím potýkajícím se s problémy ulehčit. Podobný mechanismus přitom už řada zemí využívá. Jedná se o analogický, ale ne úplně stejný postup, který pravděpodobně nebude omezen jen na některé národnosti žadatelů jako doposud. Druhou variantou je kompletní nahrazení stávajícího systému, kde je žádost o azyl řešena v první v zemi, kam se uprchlík dostal. Migranti by měli být pře-

rozdělování podle určitého „distribučního klíče“ po všech zemích unie. Tento proces by měl mít na starosti Evropský podpůrný úřad pro otázky azylu (EASO). Bude znemožněno druhotného pohybu po EU, tedy uprchlíci nebudou mít při právu na ochranu zároveň právo na volný pohyb po EU, ani právo vybrat si v jaké zemi chtějí azyl získat. Vrchní političtí představitelé ČR se k návrhům EU staví velmi kriticky. [18]

Z kapitoly vyplývá, že pro efektivní funkčnost při postupu přijímání a následného zařazení uprchlíků, jsou ještě v procesech mezery, na kterých je třeba zapracovat. Starší dohody, kde byly popsány jejich významy, nepočítaly s tak velkým přívalem žádostí o azyl, a tak je třeba jejich úprav pro lepší adaptaci na podobné situace, které ještě nastanou.

3 MIGRAČNÍ TRASY A JEJICH CÍLE

Zde jsou uvedeny migrační trasy a jejich proudy, které jsou nejčastěji využívány pro transport migrantů do zemí v Evropě. Jednotlivé cesty jsou podrobně popsány včetně cílových destinací.

3.1 Balkánská trasa

Balkánská trasa je primární cestou, kudy putují imigranti z afrického kontinentu do států Evropské unie. Její start je vytyčen v Turecku a prochází přes státy Řecka, Makedonie, Srbska, Chorvatska, Slovinska, Rakouska, až do obvykle cílové země, kterou je nejčastěji Německo. Pro část imigrantů ale cesta nekončí v Německu a dále pokračují do západní a severní Evropy, kde jsou jejich cílem země jako Francie, Velká Británie, Švédsko, Norsko a další. Dle informací Organizace spojených se touto trasou dostalo do Evropy přes 850 tisíc nelegálních imigrantů jen za minulý rok.

Balkánská trasa vznikala okolo roku 2010, neboť to byl rok významného nárůstu osob, putující nelegálně touto trasou do Evropské unie. Každým rokem počet osob na této trase pomalu stoupal, avšak zlom nastal právě v roce 2015, kdy byl oproti pomalu narůstající tendenci výrazně převyšěn a propuklo tak v migrační krizi, kterou již nebylo možné zvládat v mnoha státech. V první polovině roku 2015 se vydalo touto cestou do Evropské unie přes 250 tisíc imigrantů. V druhé polovině roku se počet imigrantů zvýšil na 600 tisíc, měli to na svědomí především teplejší měsíce, které vytvářeli vhodnější podmínky na absolvování této cesty. Během letních a podzimních měsíců bylo uváděno až 8000 osob denně, které překračovali hranici Evropské unie. Útlum přišel až na konci roku, kdy v listopadu a prosinci klesal počet osob na trase. Celkem tak za rok 2015 přišlo do Evropské unie přes 850 tisíc imigrantů. [19]

Většina běženců začíná svoji cestu právě v Turecku. Odtud probíhá přeprava přes Egejské moře většinou na gumových člunech až do Řecka nebo na jeho ostrovy, mezi které patří např. Kos, Lesbos, Chios a další. Z Řecka pokračuje cesta do Srbska, převážně cestují přes Makedonii, ale nezvyklými nejsou ani průjezdy Bulharskem či Albánií. Dalším pokračováním, tentokrát ze Srbska bylo přes hranice Maďarska a to až do září 2015. V tomto měsíci byl dokončen hraniční plot, který byl dlouhý 175 km a odklonil proud migrantů především na Chorvatské hranice. Toto opatření se nejdříve míjelo účinkem, neboť ho migranti přes Chorvatsko pouze obcházel a posléze se do Maďarska opět vraceli. V říjnu 2015 tak

na popud maďarské vlády začala stavba hraniční bariéry podél maďarsko-chorvatské hranice, která zabírala přibližně 80 kilometrový úsek hranic. Zbytek hranic již kopíruje řeka Dráva a Mura. Imigranti tedy volili cestu přes Slovinsko. Zde však na konci roku 2015 vznikly další kratší ploty na slovinsko-chorvatské hranici, jedná se o asi 80 km úsek, a rakousko-slovinské hranici, jenž měl přibližně 4 km délku. Tyto kratší ploty neměly funkci zadržování proudu migrantů, nýbrž jejich usměrnění a navedení na příslušné hraniční přechody. Migranti cestují po Evropě převážně vlaky, autobusy a v některých případech i pěšky. [19]

Obr. 2 Balkánská trasa [Zdroj: wikipedia.org]

3.2 Středomořská cesta

Jedná se o druhou stěžejní trasu do evropských států z území Itálie. Její počátek je zasažen na pobřeží severní Afriky, obvykle západní Libyi. Odtud se plaví migranti opět na člunech, rybářských lodích, v kontejnerech a dalšími způsoby přes středozemní moře až na pobřeží Itálie, často také na ostrov Sicílie. Touto zemí migranti pokračují dále do vnitrozemí až ke státům Francie, Velké Británie, Rakouska, Německa a dalších. Dle statistik Organizace

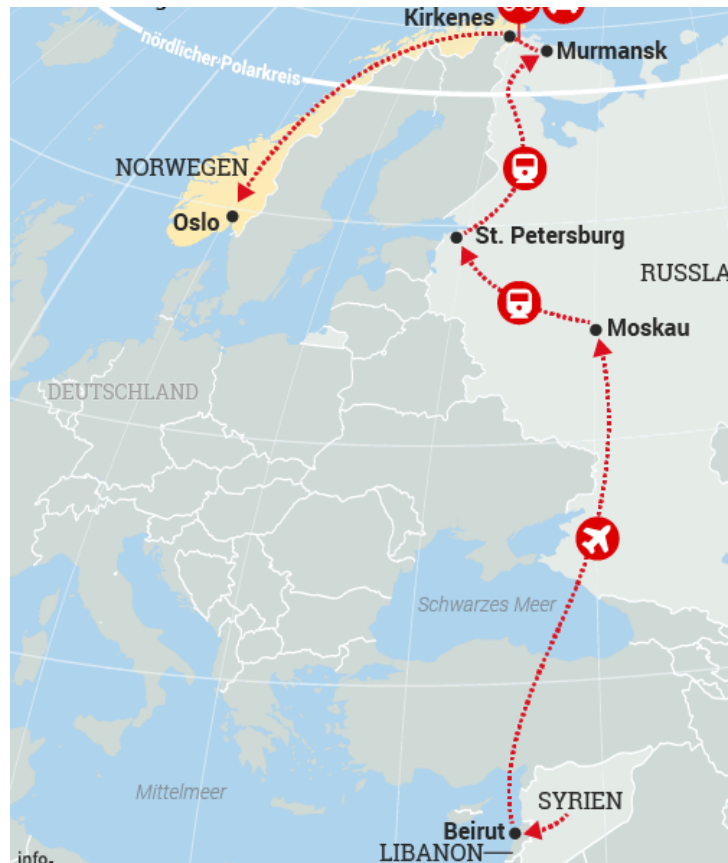
spojených národů připlulo během roku 2015 do Evropy nezákoně přes 150 tisíc migrantů. Tato trasa je oproti Balkánské mnohem nebezpečnější a to především překonáním podstatně delšího úseku přes Středozemní moře. Cestují tudy převážně Afričané, nejčastěji obyvatelé subsaharské Afriky, mezi které patří např. Somálci, Nigerijci, Eritrejci a další. [5] [20]

Obr. 3 Středomořská trasa [Zdroj: wikipedia.org]

3.3 Severní cesta

Říká se jí také „Polární“ cesta do Skandinávie. Tato trasa má svůj počátek obvykle v Sýrii a pro imigranty je levnější variantou cesty do Evropy. Do cílových zemí, kterými jsou nejčastěji Finsko, Norsko a Švédsko, se dostávají často letecky až do Moskvy, odkud si zaplatí tranzit až ruským hranicím. Některé zdroje uvádí, že tato cesta může stát až pětkrát levněji, než cesta Balkánskou či Středomořskou cestou. [5]

Obr. 4 Severní cesta [Zdroj: wikipedia.org]

Kapitola shrnuje jednotlivé trasy, ale především problematiku, která na jejich cestě nastává, ať už z pohledu bezpečnosti pro osoby, které ji absolvují, tak i z hlediska bránění jejich průchodu. Uvedeny jsou některé z druhů překážek, jako je stavění plotů apod., které mají zamezit proudu migrantů těmito trasami. Statistiky vyjadřují počty cizinců na jednotlivých trasách, které se výrazně liší.

4 NEBEZPEČÍ NA CESTĚ DO EVROPY

Kapitola pojednává o problémech a nástrahách při cestě do Evropy. Jsou zmiňovány druhy a způsoby převádění včetně konkrétních částek, které jsou za tyto služby účtovány. V druhé části jsou částečně porovnávány počty a příslušnosti aktivních členů teroristických skupin a to i z hlediska jejich vycestování do nebezpečných zemí a zpětnému návratu do zemí EU.

4.1 Převaděčství

Je dáno především tím, že se velká část migrantů snaží přicestovat do Evropy právě nelegálním způsobem. Je tolik rozšířený, neboť cesta na vlastní riziko bez další cizí pomoci je velmi riskantní a nebezpečná. Mnohdy končí pro cestovatele tragicky, nebo je už nikdo nenalezne. Jedním z konců takových případů je obchod s orgány, kdy jsou lidé na cestě nelegálně a pro obchodníky s bílým masem tak snadno dostupní. Pašerácké skupiny pomáhající se migrantům do Evropy dostat, jsou rozesety po celém africkém pobřeží. Za jejich služby se platí vysoké sumy, které často nejsou konečné a z lidí jsou vytahovány další a další peníze za služby, bez kterých by se jen těžko na cestě obešli. Tak se původně snadná cesta do Evropy značně prodraží. [21]

4.1.1 Druhy převaděčů

Jednou ze skupin jsou lidé, kteří prodávají informace a rady o geografické oblasti, nebo nabízejí přístřeší v střediscích pro migranty, kde je nutné nějakou dobu přečkat. Mezi takové se mohou řadit i obyvatelé těchto měst, přes které vedou migrační trasy. Další skupiny nabízejí přepravu vlastními automobily. Obvykle se jedná o zdejší podnikatele, kteří mají dostatečné prostředky pro investice do pašování.

Jednou ze skupin jsou také lidé, kteří sami dříve byli migranty, ale po čase se vrátili zpět a zůstali ve střediscích, kde využívají své zkušenosti, znalosti a dovednosti a dovedli tak své „podnikání“ na profesionální úroveň.

Lidé, kteří mají za úkol zkontaktovat migranty a připravit je k přesunu, se nazývají zprostředkovatelé.

Skupina pašeráků, vlastníci ubytovací prostory, se nazývá „passeurs“. Nejúspěšnější lidé z této skupiny se také zabývají paděláním potřebných dokumentů. Obvykle jsou také vlast-

níky zařízení pro tento druh vydělávání. Zařizují komunikaci mezi převozníky a autoritami, jež zajišťují bezproblémovost přepravy. [21]

Pašeráci soustřeďující se na vyhledávání dostatečného počtu osob k naplnění celé lodi včetně výběru plateb, se nazývají „jefes“. Jsou to lidé plynule hovořící arabsky, kteří na pobřeží žijí řadu let. Jsou pro ně klíčové dobré obchodní vztahy nejen s kapitánem ale i posádkou celé lodi. [21]

4.1.2 Náklady na cestu

Náklady, které jsou vynaloženy na cestu do Evropy z afrických zemí, se staly výhodným byznysem pro pašeráky lidí. Na částky, které si převaděči účtují, si uprchlíci musejí buď dlouhou dobu šetřit, rozprodat svůj majetek v zemi, nebo použít své životní úspory. Své peníze tak použijí na služby převaděčů, kteří volně inzerují zajištění takové cesty například prostřednictvím sociálních sítí. Příkladem je cesta z Libye do západní Evropy, kde jsou celkové náklady vyčísleny až na 300 tisíc korun a platí se zvlášť za cestu po moři a zvlášť po souši. Za tuto cenu je nutné absolvovat cestu v minimálních hygienických podmínkách, kde se jim nedostane žádného kvalitního jídla, pití, léků ani pohodlí. Malá část nákladů je tedy použita na pohonné hmoty a posádku. Čistý zisk může přitom dosahovat při naplnění lodi 60 cestujícími až 8 miliónů korun. [22]

Tab. 1 Náklady na cestu, vlastní zpracování [Zdroj: tnbiz.cz]

Trasa	Cena	Prostředek	Výdělek pro pašeráky
Turecko – Itálie	137,5 tis	60 místná loď	8,25 mil
Turecko – Řecko	40 tis	40 místná loď	1,6 mil
Libye – Itálie	120 - 200 tis	50 místná loď	0,6 - 5 mil
Řecko/Itálie - Západní Evropa	100 tis	Kamion/dodávka	0,5 - 1,5 mil

4.2 Země jako zdroj radikálů

V zemích, které se potýkají s problémem odcestování občanů do třetích zemí, za účelem boje po boku Islámského státu, se odhaduje počet radikálů na 4000 Evropanů. Téměř tři čtvrtiny z celkového počtu pochází z Belgie, Francie, Německa a Velké Británie. Odhaduje se až na 30% z celkového počtu osob, které se do Evropy opět vrátili. Při bojích v zájmech Islámského státu zemřelo přibližně 14% z celkového počtu. [23]

Asi nejvýznamnějším spouštěčem byly naplánovaný útok na pařížskou redakci listu Charlie Hebdo, který se odehrál 7. ledna 2015 a měl za následek na 12 obětí a 10 zraněných. Ve městě byl s okamžitou platností vyhlášen nejvyšší bezpečnostní stupeň. Útok vedli bratři Kouachiovi za použití útočných pušek a granátometů. [24]

V listopadu 2015 následovali další teroristické útoky, které si vyžádali 130 obětí a 352 zraněných. V noci z 13. listopadu na 14. listopad po 9 hodině večerní se začalo odehrávat šest útoků se střelnými zbraněmi a čtyři sebevražedné bombové útoky. Dělo se tak při útoku u stadionu Stade de France, u křižovatek Rue Bichat a Rue Alibert, v italské restauraci na ulici Rue de la Fontaine-au Roi, na terese v ulici Rue de Charonne, na terase kavárny v ulici Boulevard Voltaire a útok v koncertním sále Bataclan, který byl nejtragičtější. [25]

Posledními tragickými událostmi byly teroristické útoky v Bruselu dne 22. března 2016, které si vyžádali 34 obětí a 340 zraněných. Dva sebevražedné útoky se odehráli na letišti Zaventem a následně došlo k sebevražedné explozi v Bruselském metru. [26]

Právě zradikalizovaní Evropané jsou nejčastěji strůjci těchto útoků. Cestují do oblastí Sýrie, aby zde získali vojenský trénink, který následně chtějí využít při cestě zpět do Evropy na páchání zločinů v evropských městech, nebo při verbování nových radikálů. Druhou možností je zůstat v oblastech Sýrie a bojovat po boku Islámského státu. Nizozemské předsednictví se na základě těchto skutečností rozhodlo pro zadání vypracování hloubkové studie Mezinárodním centrem pro boj proti terorismu. Její výsledek vychází ze základních informací z 26 členských zemí EU, vyjma Řecka a Maďarska, kde se odhaduje na téměř 4300 těchto radikálů. Nedostatkem je chybějící definice v EU, která rozvádí, koho za zahraničního bojovníka považovat lze a koho už nikoli. Nejsou však k dispozici konkrétní informace o členech, kteří se k Islámskému státu připojili, nebo je země k dispozici dát nechtějí. V Belgii je 90% počtu radikálů z velkých měst nebo jejich předměstí. [23]

Belgie – až 45% osob je původem v Bruselu, stejný počet z vlámského regionu a 10% z valonského regionu.

Velká Británie – drtivá většina občanů má britské občanství, velká část má etnický původ v zemích jižní Asie.

Francie – celkový počet radikálů zapojených do „džihádistických“ sítí se odhaduje na 2000 osob.

Německo – 40% má pouze německé občanství, 20% má dvojí státní příslušnost a 40% odjelo z Německa, ale nejsou německými občany.

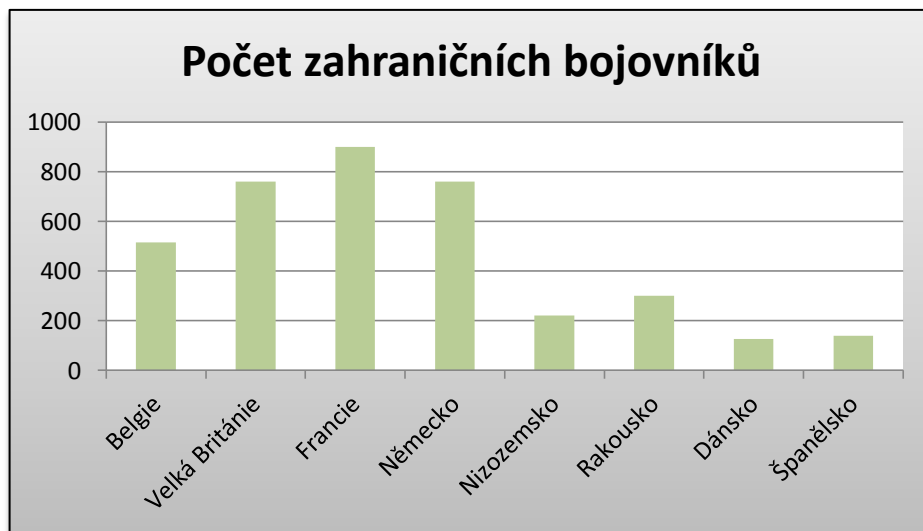
Nizozemsko – původem jsou z velké části ze zemí Maroka, Somálska nebo Turecka.

Rakousko – většina má původ v Čečensku, Turecku nebo zemí Balkánu.

Dánsko – částečně jsou etničtí Dánové, většinou je původ ale různý.

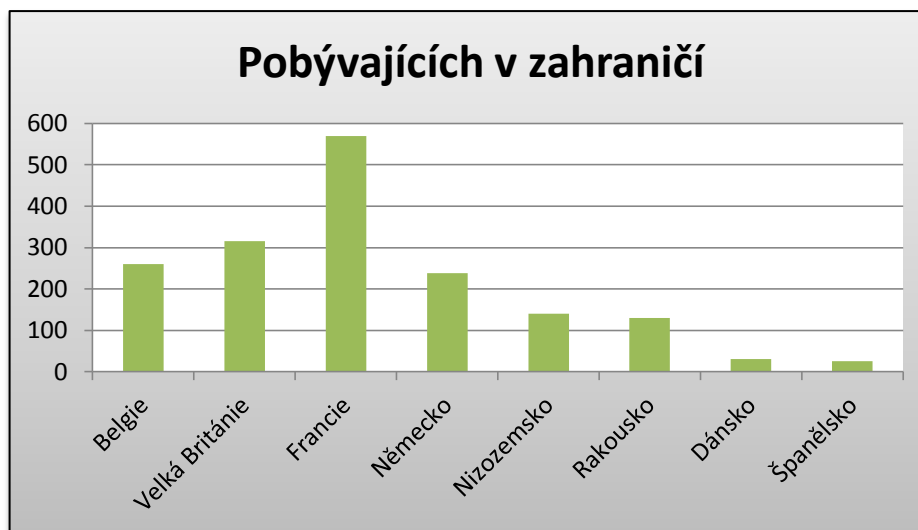
Španělsko – většina má španělský nebo marocký původ.

Počet zahraničních bojovníků:

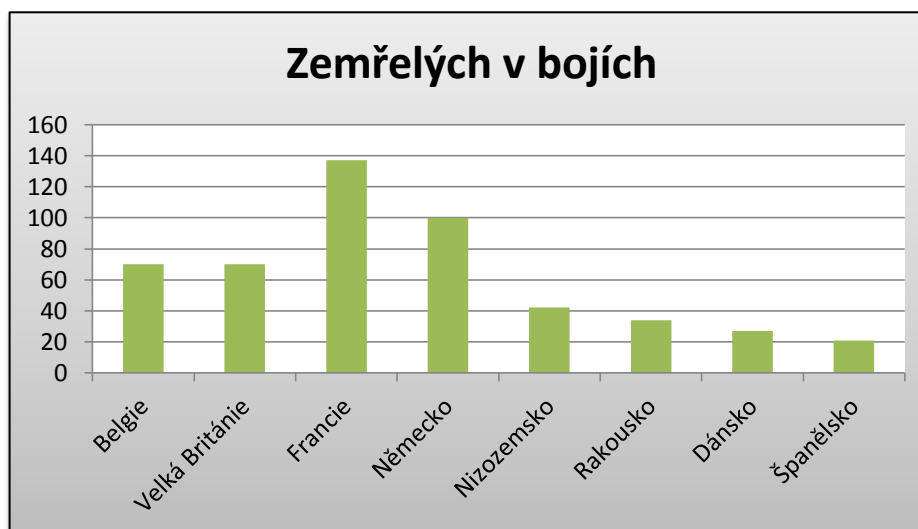
Graf. 2 Počty bojovníků, [vlastní zpracování]

Počet bojovníků pobývajících v zahraničí:

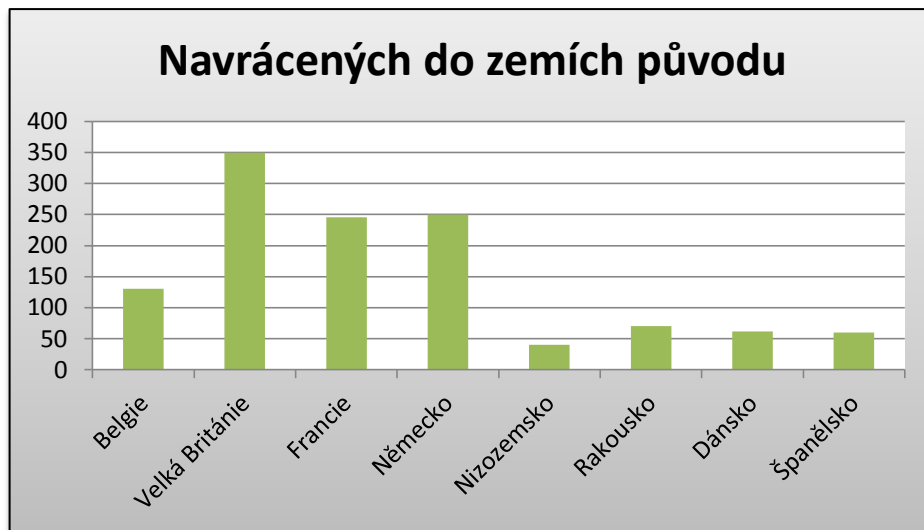
Graf. 3 Bojovníci v zahraničí, [vlastní zpracování]

Počet bojovníků zemřelých v boji:

Graf. 4 Počty padlých bojovníků, [vlastní zpracování]

Počet bojovníků navracených zpět do zemí:

Graf. 5 Počty navracených bojovníků, [vlastní zpracování]

Kapitola shrnuje problematiku převaděčství z oblastí afrického kontinentu a ceny za jejich služby, které mnohdy nekončí ani po přepravě na evropskou půdu. Rozebrány jsou zde skupiny pašeráků a jejich důmyslný byznys. Druhá část rovněž reflektuje statistiky zahraničních bojovníků včetně jejich aktivity. Označeny jsou zde evropské země, které jsou jejich nejčastějším domovem.

5 SHRNUÍ TEORETICKÉ ČÁSTI

V této části jsme se seznámili v oblastech migrační krize jak se souvisejícími pojmy a jednotlivými dohodami, které přispívají svým významem v oblastech žádostí o mezinárodní ochranu, tak i s problematikou migračního práva a demografie, a to především v prostředí České republiky, ale také oblasti celoevropského přístupu. Byly vymezeny jednotlivé nejvyužívanější migrační trasy, kde jsme při jejich komplexním shrnutí došli k závěru, že existují problematické úseky z hlediska bezpečnosti, ale také mnoho překážek v oblastech přepravy do cílové destinace, ať už je vybudoval člověk, nebo sama příroda. Tyto oblasti nereflektují pouze nejruznější ploty a hranice, které byly zavedeny z důvodů nepovoleného přechodu. Patří sem také způsoby, kterým pašeráci přepravují migranty z jednotlivých oblastí Afriky až na evropskou půdu. Jejich způsoby jsou mnohdy velmi nebezpečné a riskují tak životy svěřené jim lidmi, kteří doufají ve svou záchranu před tíživou situací v rodné zemi. Tato cesta je obvykle vykoupena horentní sumou, kterou činí mnohdy celoživotní úspory či majetek a častokrát není konečná. Závěr části práce je věnován zdroji radikálních příslušníků, hlásících se k teroristickým skupinám. Kapitola je řešena především z dění kolem nás v souvislosti s teroristickými útoky, které máme ještě všichni živě v paměti. Vyjmenovány jsou nejčastější státy, do kterých radikálové spadají a to včetně odhadovaných počtů příslušníků a jejich aktuálního zapojení do bezpečnostního dění kolem nás.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 DOPADY MIGRACE PRO EVROPSKOU SPOLEČNOST

V této kapitole budou zmíněny nejen aktuální dopady pro evropskou společnost, ale také ty očekávané, které se promítnou do mnoha oblastí života a chodu občanů v EU. V druhé části je zpracováno pomocí Fullerovy metody hodnocení významnosti jednotlivých dopadů a stanovení nejvýznamnějších z nich. Pro detailnější dopady migrační krize na africké země je k dispozici zatím jen málo relevantních informací, ale i ty jsou na konci kapitoly zmíněny.

6.1 Dopady pro evropskou společnost

6.1.1 Ekonomické

S migračním proudem vyvstává otázka ekonomické hodnoty uprchlíků či imigrantů proudící do Evropy. Ekonomický potenciál tato uprchlická krize bezesporu představuje. V německé ekonomice znamenají příchozí migranti, řádově statisíce, v dlouhodobém horizontu významnou příležitost. Vstupní náklady spojené se začleněním a přizpůsobením do běžného života v Německu budou nakonec výrazně převýšeny právě budoucími zisky. Pohled Evropské komise je podobně optimistický, protože dojde k podpoření hospodářské aktivity a vylepšení tak stránky veřejných financí. Na druhou stranu má mnohem opatrnější mínění na celou záležitost Evropská banka pro obnovu a rozvoj, která poukazuje na vybírající daň. Komise, která se zabývá především státy osmadvacítky, vidí v celé věci jejich pracovní potenciál. Evropská banka pro obnovu a rozvoj zkoumá dopady, které mají běženci na země, kterými pouze procházejí. Střednědobý a dlouhodobý výhled naznačuje spíše pozitivní dopady migrační krize, za předpokladu správné politiky. Za předpokladu určité míry kvalifikace migrantů, by mohl hrubý domácí produkt zemí osmadvacítky dle odhadů vzrůst až o více než 0,25% v roce 2017. V případě předpokladu o nekvalifikované pracovní síle, kterou by migranti představovali, by byl výhled hrubého domácího produktu rovněž v plusu a to o 0,18%. Země, které jsou migrační vlnou postiženy nejvíce, v roce 2016 doplatí negativním poklesem HDP na ekonomiku ve výši 0,2%. V příštím roce by se však měla situace v takových zemích stabilizovat. [27]

6.1.2 Politické a společenské dopady

Již nynější volby v evropských zemích naznačují posilování a částečné vítězství pravicových stran. Začíná tak vyvstávat hrozba pravicových proudů, nástup nacionalismu, šíření xenofobie a populismu.

Ve Velké Británii měla úspěch konzervativní strana díky zpřísněnému přístupu k imigraci, čímž nebude pro migranty tolik atraktivní zemí. Bude jim zpřísněn přístup k sociálním dávkám a nelegální zaměstnávání bude tvrdě postihováno.

Dánské volby ovládl opoziční pravicový bok, ke kterému patří druhá nejsilnější Dánská lidová strana, která podporuje přísnou imigrační politiku. Sociální dávky tak byly dánskou vládou sníženy o 50%.

V podzimních volbách v Rakousku výrazně posílili Svobodní, kteří mají za cíl přísně kontrolovanou migraci a stavbu plotu po maďarském vzoru.

Ve Švýcarsku dosáhla rekordního úspěchu Švýcarská lidová strana, která si klade za cíl omezení přílivu cizinců do země a blokaci připojení k Evropské unii.

Situaci v Polsku má po volbách pod kontrolou konzervativní strana Právo a spravedlnost, která má v úmyslu změnu stávajícího kurzu země. Slibuje tak přitvrzení k bruselské byrokracii a k Rusku.

Ve Francii zvítězili Republikáni, kteří jsou také pravicově založení.

V Německu posiluje Alternativa pro Německo, která je euroskeptická a národně konzervativní.

Téměř 60% Evropanů tak vyjadřuje obavy z vývoje migrační krize. Šíří se spíše obavy z možného chaosu, který by mohl nastat, než vůle solidarity potřebným. Veřejností jsou očekávány kroky, které jasně povedou k efektivnímu řešení a stabilizaci. Negativními náladami se projevují především zkušenosti s imigranty a bezpečnostními hrozbami v řadě měst. Výstražná je i situace v Dánsku, kde 37% obyvatel silné muslimské menšiny vyžaduje zavedení práva šaría a pouhých 52% akceptuje stávající dánskou legislativu. Srovnatelná situace panuje v Belgii a Nizozemsku. Přistěhovalecká ghetta jsou riziková především svojí vysokou kriminalitou. Východní země čelí hrozbám, že pokud nepřijmou povinné uprchlické kvóty, nebudou jim poskytnuty evropské dotace. Je těžce přijatelné protlačení zásadních rozhodnutí proti vůli některých členských států. Například harmonizované dávky pro imigranty v Evropě, nebo platnost jiných pravidel pro uprchlíky než pro místní. V Němec-

ku je mnoho případů vystěhování rodilých Němců ze sociálních bytů a jejich následné přiřazení uprchlíkům. To vše je nejlepší cesta právě k sociálním nepokojům. Humanistické, ale ne příliš promyšlené gesto pozvání do země, vyplynulo až v otevřený dopis od dvou stovek starostů právě kancléřce Merkelové, upozorňující na kritickou situaci měst a obcí. Dalším problémem jsou samotné uprchlické tábory, kde dochází rozsáhlému sexuálnímu zneužívání, nebo k ozbrojeným konfliktům mezi etnickými skupinami. Švédsko situaci v roce 2015 s nápoem uprchlíků kriticky zvládlo, ale na rok 2016 nejsou při takovém přílivu připraveni. [28]

6.1.3 Chybějící migranti v táborech

Podle německých úřadů chybí až 130 tisíc migrantů, kteří v roce 2015 přišli do Německa, a byly jim přiděleny ubytovny, kam už však nedorazili. Z celkového počtu asi 1,1 miliónu to je 10% ze součtu příchozích, což není vůbec zanedbatelné číslo. Dle informací z ministerstva vnitra je možnost, že pokračovali dál do jiné země, nebo zde žijí v ilegalitě. Během ledna a února zabránila německá policie vstupu do země více než 7000 uprchlíkům. Tito lidé, převážně původem z Afghánistánu, byli vráceni zpět do Rakouska, protože u sebe neměli žádné cestovní doklady a rovněž neměli v úmyslu požádat o azyl v Německu. Pravděpodobnost jejich směřování je do zemí Švédska či Dánska. [29]

Nemusí jít vždy o extremisty, kteří se chtějí schovávat a nebýt tak v registru. Ale je důležité, pro správnou a efektivní funkci registru žadatelů o azyl, aby každý, kdo překročí hranice země, byl řádně registrován, vědělo se o něm a mohlo tak probíhat řádné posuzování příčin jejich migrace a případné poskytnutí pomoci ať už ve formě azylu nebo jiné. Taková nepřehlednost je způsobena enormním podceněním situace na přípravu tak obrovského přílivu běženců. Dokud nebudou efektivně fungovat opatření, nebude možné vše uhlídat a zvládnout.

6.1.4 Náklady EU

V roce 2015 byly vyčísleny náklady námořních operací Triton na 38 miliónů eur a Poseidon na 18 miliónů eur. V roce 2016 jsou plánovány náklady pro agenturu Frontex ve výši 45 miliónů eur. Základním cílem těchto operací jsou záchranné a pátrací akce. Operace Poseidon je v běhu již od roku 2006, Triton tak od roku 2014. Jde tedy o plánované ztrojnásobení kapacity a prostředků vyčleněných na tyto operace. Jejich hranice pátracích a záchranných úkolů jsou posunuty až k maltským hranicím. [30]

Opravný rozpočet byl vyčíslen pro rok 2016 na uvolnění částky pro závazky ve výši 100 miliónů eur a 80,2 miliónů eur pro platby. Skutečná potřeba podpory však bude odhadována na mnohem vyšší částku a to až 300 miliónů eur pro rok 2016 a následující dva roky přibližně 200 miliónů eur. [30]

Tab. 2 Vyčíslení nákladů, [vlastní zpracování]

Název	Prostředky na závazky	Prostředky na platby
Posílení a rozvoj společného evropského azylového systému, Podpora solidarit, sdílení odpovědnosti mezi členskými státy	-100 mil	-80,2 mil
Mimořádná pomoc v rámci Unie	99 mil	79,2 mil
Podpůrné výdaje na mimořádnou podporu v rámci Unie	1 mil	1 mil

Pokud jde o náklady, které jsou na migraci vyčleněny státy, tak v Německu se jedná o částku 20 miliard eur v roce 2016. Může to vypadat jako horentní suma, ovšem pro Německo jsou to náklady ve výši sedmi desetin procenta hrubého domácího produktu. Navíc tato částka poputuje na „kapesné“ a později sociální dávky, které migranti obdrží a následně v zemi téměř beze zbytku i utratí. Přes tyto výdaje zůstane v německém rozpočtu výdajová rezerva ve výši asi 5 miliard eur. Na rok 2017 je tato rezerva plánována až na 12 miliard eur. Jedná se o čísla, která nebudou mít v žádném případě za následek porušení rozpočtové kázně, kterou vyžaduje Evropská unie. Dle japonské investiční banky Mizuho je průměrný roční náklad na jednoho uprchlíka 12,5 tisíc eur. Vzhledem k očekávanému miliónu příchozích tak dostáváme částku 25 miliard eur pro příští dva roky. Dle odhadů ekonomů z Commerzbank bude Německo hospodařit s přebytkem ve výši až 30 miliard eur bez nákladů započítaných na běžence. [31]

Ve Švédsku se celkové náklady na migrační krizi vyšplhaly odhadem až k 600 miliard švédských korun jen za rok 2015. Tyto odhady zveřejnili přední švédští ekonomové.

V ohledu na teroristické události v roce 2015 bude rovněž navýšen počet zaměstnanců Evropského centra pro boj proti terorismu zřízeného v rámci Europolu. Protiteroristickým činnostem by se tak mělo věnovat 37 dočasných zaměstnanců, 2 smluvní a 5 vyslaných

národních odborníků. Náklady na platy pro nové zaměstnance by se měli vyšplhat na 2 miliony eur a to pouze na základě odhadů šestiměsíční přítomnosti v roce 2016.

Tab. 3 Vyčíslení nákladů, [vlastní zpracování]

Název	Prostředky na závazky	Prostředky na platby
Předcházení přeshraniční organizované trestné činnosti, boj proti ní a lepší řešení bezpečnostních rizik a krizi	-2 mil	-2 mil
Evropský policejní úřad (Europol)	2 mil	2 mil

6.1.5 Náklady na migraci v ČR

Za jednoho běžence, kterého Česká republika dobrovolně přijme, dostane jednorázový příspěvek ve výši šesti tisíc eur. Toto platí pro všechny členské země. Pokud tak Česko přijme z dohodnutých povinných kvót přes tisíc migrantů, kteří následně získají azyl, může tak získat státní pokladna více než sto miliónů korun. [32]

V Česku byly dle Ministerstva vnitra vyčísleny náklady na jednoho migranta přibližně na 15 tisíc korun. Azylové řízení trvá v průměru 105 dní, což činí náklady 53 tisíc korun vynaložených na pobyt žadatele o azyl. Náklady, které jsou spojeny s jejich přepravou, by měly být hrazeny řeckými a italskými úřady. Ministerstvo však přistupuje odmítavě k úvahám o dobrovolných relokacích. Podle něj je největší problém v tom, že nemůžeme nikoho nutit, aby zde zůstal nedobrovolně. Žadatelé o azyl mohou mít jinou představu o cílové zemi, kde chtějí zůstat. Problémem je, že takovou žádost mohou podat až po příjezdu do vybrané země EU. Může se tedy stát, že žadatelé po příjezdu do přidělené země, hned další den odcestují do země, ve které chtějí skutečně žádat o azyl. Do hotspotů budou vysláni experti, kteří budou provádět s potencionálními žadateli o azyl v České republice pohovory a bezpečnostní prověrky. [32]

Kvótu by tak bylo reálné naplnit efektivně, za předpokladu, že se o životě v zemi dozví více informací. Bude tak mnohem vhodnější postup aktivnější pomoci v celé řadě otázek, než vyčkávání na přiřazení.

V následujících tabulkách jsou uvedeny přibližné náklady Ministerstva spojené s imigrací na roky 2015 a 2016.

Tab. 4 Vyčíslení nákladů, [vlastní zpracování]

Náklady od 1. září - 31. prosince 2015	
Řešení otázky uprchlictví - mzdové náklady, navýšení kapacit integračních středisek apod.	110 mil
Vyslaní odborníci - mzdové náklady, příslušenství k platům	19,7 mil
Nelegální migrace - mzdové náklady, příslušenství k platům, provozní náklady příslušenství k platům, provozní náklady	120,7 mil

Tab. 5 Vyčíslení nákladů, [vlastní zpracování]

Náklady pro rok 2016	
Řešení otázky uprchlictví - mzdové náklady, navýšení kapacit integračních středisek apod.	442,2 mil
Vyslaní odborníci - mzdové náklady, příslušenství k platům	55,6 mil
Nelegální migrace - mzdové náklady, příslušenství k platům, provozní náklady příslušenství k platům, provozní náklady	234,5 mil

6.1.6 Dohoda EU s Tureckem

Dohoda, která byla uzavřena mezi EU a Tureckem by měla naplno začít fungovat 4. dubna 2016. Dohodli se na ní vrcholní představitelé EU a Turecka v Bruselu v polovině března 2016.

První bod dohody se týká výměnného průběhu jednotlivých uprchlíků, tedy za jednoho syrského občana vráceného z řeckých ostrovů bude přijat jeden občan Sýrie z Turecka. Podmínkou bude bezpečnostní prověrka konkrétní osoby, přičemž členské země se budou moci rozhodnout v případě bezpečnostního rizika, které by mohl představovat, že jej přijmout odmítnou. Přednostně budou vybíráni lidé, kteří se v minulosti nepokusili do EU vstoupit na vlastní riziko. Evropští lídři si tento postup pochvalují a to především ze strany Německa a Řecka. Od tohoto postupu si slibují významné narušení převaděčského byznysu. Ovšem ne všem se tento plán líbí, a sice představitelé Maďarska uvedli, že nebudou v tomto ohledu ustupovat dovozu migrantů, bylo by to podle jejich vyjádření jen další podporou ostatním pro snahu o vstup na evropskou půdu. Stejně tak vyjádřili své rozpaky nad rozhodnutím EU země Slovenska a Česka a chtějí se držet původního plánu na záva-
zek přerozdělení. [33]

Druhým bodem je vracení nelegálních migrantů z Řecka, kteří nemají nárok na azyl v souladu s mezinárodním právem. Každá registrovaná žádost bude projednávána individuálně. Tato dohoda by měla začít platit již od 20. března. Stejně se bude postupovat v případě, že osoba je uznána jako uprchlík a ochrana je mu tak zajištěna v jiném státě. Totéž platí i pro žadatele z bezpečných třetích zemí. Turecko oficiálně není uznáno bezpečnou třetí zemí a to představuje problém pro řecké zákony, které bude potřeba upravit tak, aby Turecko bylo oficiálně bezpečnou zemí uznáno. S tímto se ukazuje nutnost na navýšení kapacity hotspotů posuzujících žádosti o azyl. Veškerá opatření jsou dočasná a to doby, kdy bude probíhat migrační krize. [33]

Třetí bod se týká vízové povinnosti. Do června roku 2016 by měli být ukončeny vízové povinnosti pro turecké občany. Z kritérií které stanovila EU pro přistoupení k tomuto bodu, jich zbývá Turecku splnit ještě 37 z celkových 72. V případě splnění všech požadavků bude navrženo koncem dubna 2016 zrušení vízové povinnosti pro turecké občany. Dle vyjádření české vlády by tuto možnost mohli mít i další země, kterými jsou například Ukrajina nebo Gruzie. [33]

Čtvrtou a asi nejzásadnější podmínkou pro Turecko je poskytnutí slíbených financí Turecku. Dohodnuto bylo vyplácení finančních prostředků ve výši 3 miliard eur na roky 2016 a 2017 pro pomoc s uprchlíky na tureckém území. Některé programy jsou v současnosti již financovány a sice bylo poskytnuto 55 milionů eur pro syrské školáky a 40 milionů pro humanitární pomoc prostřednictvím Světového potravinového programu. Turecko přišlo začátkem března 2016 s dalším požadavkem na poskytnutí financí ve výši 3 miliard eur, které by mělo obdržet po vyčerpání již slíbených finančních prostředků. [33]

Pátý bod se týká intenzivní spolupráci na otevření možnosti členství Turecka v Evropské unii. Současně je připravováno obnovení jednání na pěti dosud zablokovaných kapitolách. Mezi problematické patří jednání Ankary s Kyprem o vyjasnění jejich vzájemného vztahu. Česká vláda apeluje na nutnosti dodržování lidských práv v Turecku, svobodě slova a nezávislosti zdejších médií. [33]

Šestým bodem je pokrok ve spolupráci mezi EU a Tureckem na zlepšení humanitárních podmínek v Sýrii, což by mohlo mít za následek usazení obyvatelstva v bezpečnějších částech země. [33]

Sedmým bodem je přijetí nezbytných opatření pro přerušení jak námořní, tak i pozemní trasy vytvářející neregulární prostor pro migraci z Turecka do EU včetně spolupráce se sousedními státy. [33]

Osmým bod je spíše uvítání spolupráce na modernizace celní unie mezi EU a Tureckem.

A posledním devátým stěžejním bodem je stav, kdy by mělo dojít k výraznému snížení využívání neregulárních tras k překračování hranic a následného zprovoznění plánu na dobrovolném humanitárním příjmu, kde bude spolupráce členských zemí dobrovolná. [33]

Bohužel některé body dohody a jejich plnění jsou velmi kontroverzní. Například v otázkách vracení nelegálních migrantů zpět do Turecka vyvstává problém, kdy Turecko vrací syrské uprchlíky zpět do jejich země, kde zuří válka. Dohoda tak jde v některých směrech proti zásadám mezinárodního práva. Dalším z řady problémů je zde další nečekané navýšení finanční podpory na nátlak Turecka. Turecko se tak může jevit v očích mnoha členských zemí jako země, se kterou nelze příliš vyjednávat, ale spíše plnit podmínky, které si částečně bude diktovat možná i do budoucna. Budoucí vývoj a odpovědné plnění odhody ukáže, jak moc efektivní bude mít přínos a kde se budou tvořit další tlaky v požadavcích nebo odporech. V každém případě je to alespoň jeden z velkých a lidských kroků, které Evropská unie pro řešení migrace učinila. [34]

6.2 Hodnocení dopadů pro Evropské společenství

Vzhledem k většímu počtu kritérií se nabízí jako výhodný způsob jejich porovnání pomocí Fullerovy metody. Dochází zde k sestavení Fullerova trojúhelníku, kde vzájemně porovnááme příslušné dvojice kritérií a zvýrazněním označíme tu, která se jeví jako významnější. Po finálních úpravách tak vzejde pořadí dle významnosti dopadů pro cíl hodnocení.

Pro hodnocení bylo stanoveno 9 kritérií z oblastí ekonomické, politicko-společenské, nákladů EU a dohody EU s Tureckem. Byla vytvořena tabulka s Fullerovým trojúhelníkem, kde byla zvolena tato kritéria:

1. Vstupní náklady na začlenění do společnosti,
2. Rostoucí xenofobie,
3. Pokles HDP pro ekonomickou neefektivnost,
4. Narušování kulturních zvyklostí,
5. Zvýšení kriminality,

6. Finanční dary jako úplata,
7. Nepokoje z navrzení,
8. Chybějící migranti,
9. Poskytování podmíněných dotací.

Tab. 6 Porovnávání dvojic, [vlastní zpracování]

1	1	1	1	1	1	1	1
2	3	4	5	6	7	8	9
	2	2	2	2	2	2	2
	3	4	5	6	7	8	9
		3	3	3	3	3	3
		4	5	6	7	8	9
			4	4	4	4	4
			5	6	7	8	9
				5	5	5	5
				6	7	8	9
					6	6	6
					7	8	9
						7	7
						8	9
							8
							9

V následující tabulce jsou očíslována jednotlivé kritéria, která sdělují získanou preferenci z porovnávání dvojic a vyjadřují míru váhového koeficientu.

Tab. 7 Kritéria, [vlastní zpracování]

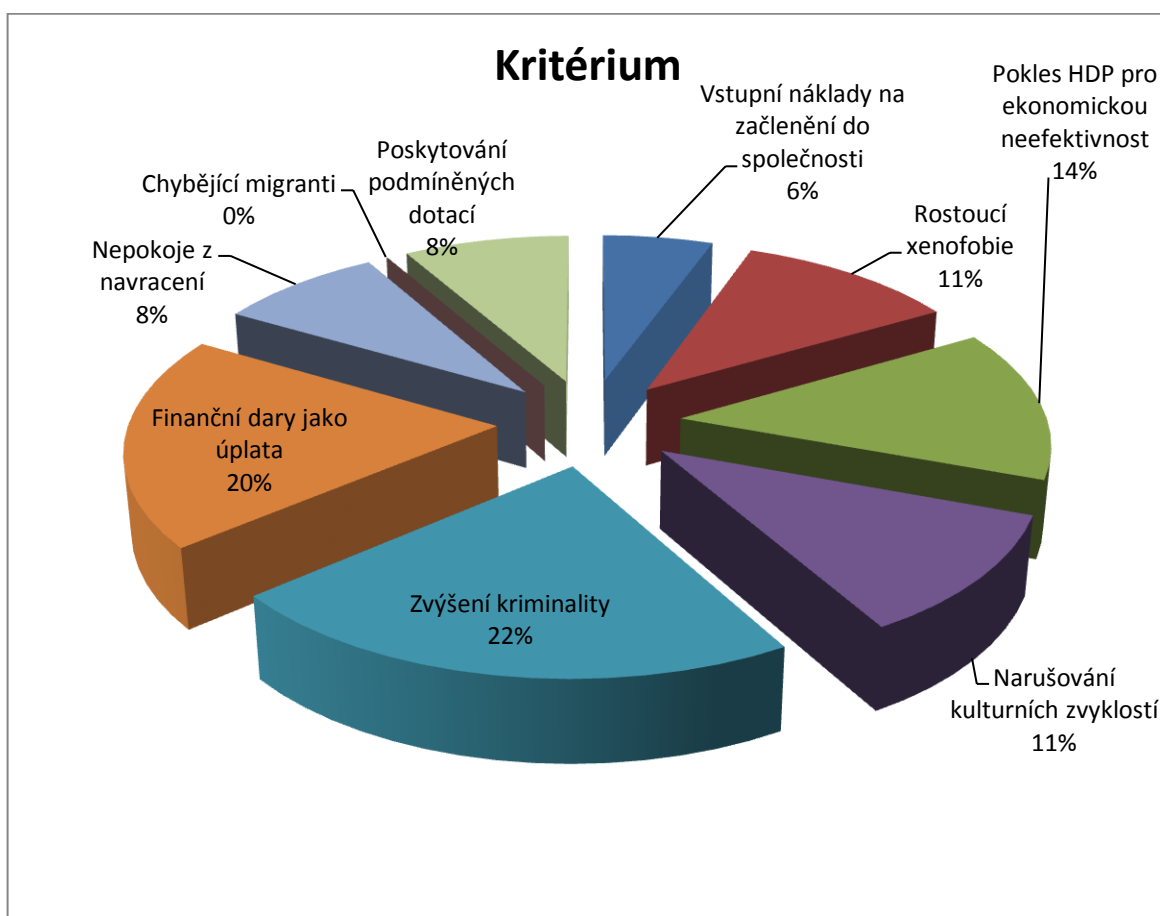
Číslování	Kritérium	Preference	Preference/36	Váhový koeficient
1.	Vstupní náklady na začlenění do společnosti	2	0,055555556	5,555555556
2.	Rostoucí xenofobie	4	0,111111111	11,111111111
3.	Pokles HDP pro ekonomickou neefektivnost	5	0,138888889	13,888888889
4.	Narušování kulturních zvyklostí	4	0,111111111	11,111111111
5.	Zvýšení kriminality	8	0,222222222	22,222222222
6.	Finanční dary jako úplata	7	0,194444444	19,444444444
7.	Nepokoje z navrzení	3	0,083333333	8,333333333
8.	Chybějící migranti	0	0	0
9.	Poskytování podmíněných dotací	3	0,083333333	8,333333333
		36	1	100

Ze získaných údajů je vytvořena tabulka s pořadím od nejvýznamnějších kritérií.

Tab. 8 Sestupné řazení kritérií, [vlastní zpracování]

Pořadí	Kritérium	Hodnota
1	Zvýšení kriminality	22,2
2	Finanční dary jako úplata	19,4
3	Pokles HDP pro ekonomickou neefektivnost	13,8
4	Rostoucí xenofobie	11,1
5	Narušování kulturních zvyklostí	11,1
6	Nepokoje z navracení	8,3
7	Poskytování podmíněných dotací	8,3
8	Vstupní náklady na začlenění do společnosti	5,5
9	Chybějící migranti	0

Pro přehlednější grafické vyjádření je zpracován následující obrazec vyobrazující jednotlivé podíly z celku.

Graf. 6 Grafické znázornění kritérií, [vlastní zpracování]

Dvě složky zde mají významný náskok oproti ostatním dopadům. Ze získaných údajů tedy vyplývá, že nejvýznamnějším dopadem může být nárůst kriminality, což se ostatně potvrzuje nejen několika teroristickými útoky a aktivní mobilizací bezpečnostních složek na území Evropy, ale také mentalitou a přístupem k prostým věcem, jako je například přístup k opačnému pohlaví nebo výraz nesouhlasu s odlišným náboženským přesvědčením. Jako dalším výrazným dopadem jsou finanční dary, které požadují státy za zastavení migračních vln. Zde je ukázkový příklad, kterým je jeden z bodů dohody mezi EU a Tureckem, kde Turecko požaduje obrovskou částku za zastavení migračního toku přes své území. Tato skutečnost je alarmující, neboť Turecko požaduje další peníze a podmiňuje tak svůj slib. Je jen otázkou času, kdy podobný postoj či požadavky mohou zaujmout jiné státy. Migrační vlna si i přes taková opatření najde svoji cestu dál a tak se nabízí otázka, zda nebudou tyto horentní finanční sumy pouze utopeny jen za krátký čas, který tím může být získán. Mezi dopady, které nejsou tolik významné se tak řadí náklady spojené se sladěním požadované úrovně cizinců, ať už se například jedná o získání potřebných znalostí pro zařazení do běžného pracovního života. Co se týká nejmenšího podílu kritéria z aplikované metody, tedy chybějící části migrantů, tak ta může být s velkou pravděpodobností způsobena podáním žádostí o azyl ve více státech a tedy postupného přesouvání cizinců bez ohlášení opuštění předešlé země, ve které jsou tak mezi chybějícími osobami s podanou azylovou žádostí.

6.3 Dopady pro Africký kontinent

Již výše zmiňovaný „Odliv mozků“ je jedním z nejvíce negativních dopadů migrace obyvatel. V mnoha afrických zemích je tento trend vidět především v oboru zdravotnictví, kde odchází za lepšími možnostmi až polovina kvalifikovaného zdravotnického personálu. Když si vezmeme, jaká je dnes zoufalá situace v oblasti zdravotnictví, kolik neziskových organizací, lékařů bez hranic a dalších dobrovolníků zde působí.

Takto se vytváří jeden problém z druhého, kdy např. stát nemá dostatek lékařů a z toho plyne šíření dalších nemocí, které mnohdy propuknou až v epidemii, neboť se nedokáží podchytit již v zárodku. Země stojí nemalé úsilí a nemalé finanční prostředky, aby vyprodukovali schopné odborníky, kteří vzápětí prchají pryč ze země.

Problémy se ovšem netýkají pouze ztráty expertů, ale také obyčejného života v rodinách, kdy obvykle jeden z rodičů (převážně muži) odchází a jeho role tak připadne na partnera. V takových případech se často žije na úrovni chudoby, neboť jeden příjem nestačí a děti často ještě pomáhat živit rodinu nemohou. Na pomoc svých nejbližších je tak odkázáno

hned několik osob. Někdy je také způsob standartní úrovně života zajištěn penězi, které posílá partner ze zahraničí právě domů rodině. Tento způsob úhrady se nazývá remitencí. Jsou tak placeny veškeré běžné výdaje rodiny, mezi které se řadí vzdělání, zdravotní péče a jiné. Je zde však jeden problém, který tento způsob převodu financí vytváří. Jedná se o tvorbu značné části HDP v afrických zemích z těchto plateb. Tyto peníze chybí v zemích, kde byly vytvořeny a nejsou zde opětovně utraceny. Mají menší vliv na ekonomický růst v cílových zemích, ale značný podíl na snižování chudoby právě jedinců a rodin. Problémem je, že je jen nepatrná část těchto financí dále investována, aby bylo možné vytvářet z nich další hodnoty. Ve většině případů jsou investovány právě na chod domácností a jejich základních potřeb. Dalším problémem je nerovnost kurzů, díky které může docházet k dostatečné motivaci přestávat pracovat v afrických zemích, kde za práci nejsou tak velké výdělky a žít právě z výhodného kurzu měny v místě jejich vzniku. Rozdíl mezi lidmi, kteří remitence přijímají a těmi, jež žádné nemají, je zde také znatelný. [35]

Shrnutím známých dopadů jsme zároveň stanovily jejich významnost a uvedli, které z nich budou mít pravděpodobně největší význam pro život v Evropské unii a vliv na její správnou funkci. Tyto dopady je třeba brát v potaz a je důležité připravit se na jejich řešení v podobě přijetí příslušných opatření. Co se týká dopadů pro africké země, tak i zde je prostor pro určité varianty řešení a snížení tak celkové životní úrovně v těchto zemích.

7 OPATŘENÍ SOUVISEJÍCÍ S ŘEŠENÍM PROBLÉMU

V této kapitole jsou uvedeny skutečnosti týkající se azylových center v České republice a způsob jejich chodu. V otázkách evropské problematiky migrace jsou vyjmenovány navrhovaná opatření, která mají za cíl minimalizaci případných dopadů migrace na chod a funkci EU. Souvisí se shrnutím azylové politiky, předcházením migračních toků, řešením humanitárních problémů v oblastech třetích zemí, boji proti zločineckým sítím, posilováním vnějších hranic EU, posilováním vnitřní solidarity, přechodem k legálnímu způsobu migrace a v neposlední řadě vracení a zpětnému přebírání migrantů. V závěru práce jsou tato opatření hodnocena Fullerovou metodou a stanovení jejich vhodné a efektivní kombinace.

7.1 Udělení azylu v ČR

Pobytem cizince v azylových zařízeních se rozumí přijímací středisko, pobytové středisko a integrační azylové středisko. Liší se v účelu plnění a jejich zřizovatelem je Ministerstvo vnitra. Azylová zařízení provozuje Správa uprchlických zařízení, což je organizační složka státu.

V přijímacím středisku je pro žadatele povinností zůstat zde zákonem stanovenou dobu tak, aby mohly proběhnout identifikační úkony, lékařské vyšetření apod. Porušením této povinnosti je klasifikováno jako přestupek. Následně je žadatel přemístěn do pobytového střediska, kde je ubytován do doby, než nabude právní moc rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany. Zde má žadatel nárok na stravu a ubytování za předpokladu, že budou tyto náklady hrazeny z finančních prostředků žadatele, které převyšují částku životního minima žadatele a společně s ním posuzovaných osob. V případě splnění určitých podmínek má žadatel právo toto středisko opustit a pobývat v soukromí, ovšem za předpokladu, že ministerstvo tuto akci povolí na základě informací policie. Je-li žadatelův pobyt hlášen mimo pobytové středisko, má za určitých podmínek nárok na finanční příspěvek vyplácený nejdéle tři měsíce. [13]

Přijímací střediska:

- V obci Zastávka u Brna,
- Na mezinárodním letišti Praha – Ruzyně.

Pobytová střediska:

- Kostelec nad Orlicí,
- Havířov.

Integrační azylová střediska:

- Brno – Židenice,
- Česká Lípa,
- Jaroměř – Josefov,
- Předlice.

7.2 Vytíženost přijímacích a pobytových středisek v ČR

Stav k 31. březnu 2016 je uveden v tabulce níže.

Tab. 9 Vytíženost středisek, [vlastní zpracování]

Přijímací a pobytová střediska		Zařízení pro zajištění cizinců	
Muži	136	Muži	76
Ženy	105	Ženy	11
Děti	49	Děti	6
Celkem	290	Celkem	93

Nejčastější státní příslušnost osob v integračních azylových střediscích:

- Ukrajina,
- Čína,
- Kuba,
- Arménie,
- Gruzie,
- Rusko.

Nejčastější státní příslušnost osob v zařízeních pro zajištění cizinců:

- Ukrajina,
- Irák,

- Afghánistán,
- Alžírsko,
- Vietnam.

Obr. 5 Ubytovací kapacity [Zdroj: mvcr.cz]

7.3 Evropská azylová politika

Prvkem, který má za cíl sjednocení společné azylové politiky v Evropě je Společný evropský azylový systém, zkráceně SEAS. Jeho cílem je souhra azylových politik jednotlivých členských států, které zahrnují jednotlivé kroky azylového řízení a mezinárodní ochrany. SEAS má dvě fáze vývoje. První se týká přijetí minimálních standardů azylového řízení, druhá v jejich navýšení. Celý program SEAS se tvořil na základě politických dokumentů, kde mezi hlavní patří Závěry Evropské rady z Tampere z roku 1999 a Haagský program z roku 2004. Na končící Haagský program navazuje Stockholmský program, jehož platnost skončila na konci roku 2014. Na Stockholmský program nově navazuje „Otevřená a bezpečná Evropa: cesta k realizaci“, která má za cíl pevné implementování a jednotu v uplatňování pravidel SEAS. [13]

V roce 2010 vznikl Evropský podpůrný azylový úřad na základě dohody orgánů EU, který od února 2011 funguje jako agentura EASO. Jeden z jeho primárních úkolů je podpora členských států při realizaci společného evropského azylového systému, rozšiřování jeho praktické otázky a pomoc členským státům při plnění jejich evropských i mezinárodních

závazků v souvislosti s poskytnutím ochrany lidem, kteří ji potřebují. Úřad EASO rovněž poskytuje podporu členským státům, kde je azylový a přijímací systém vystaven vysokému tlaku. [13]

7.4 Předcházení nelegálním migračním tokům

Toto řešení zahrnuje spolupráci na širokém spektru otázek sociální bezpečnosti se třetími zeměmi, zeměmi původu migrantů a zeměmi tranzitními. Tento rámec pro jejich vztahy s EU v oblasti migrace zajišťuje „globální přístup k migraci a mobilitě“ zkráceně GAMM. Tento princip byl naposledy aktualizován evropskou Radou polovině roku 2012 a je tak doplněn o zahraniční politiku EU na rozvojové spolupráci. Každé dva roky je tento přístup monitorován zprávou Komise, která je předložena k projednání Radě. Ta je zodpovědná za vymezení postoje, který EU zaujímá na mezinárodních konferencích, nebo v souvislosti s regionálními dialogy věnovanými právě migraci, mezi které patří:

- Rabatský proces – jeho úkolem je sdružování členských států EU i s jejími orgány, země střední, západní a severní Afriky a Hospodářské společenství států západní Afriky.
- Chartúmský proces – jeho úkolem je sdružování zemí EU a jejími orgány, vybrané východoafrické a severoafrické země původu a tranzitu (Tunisko, Egypt, Keňa, Džibutsko, Súdán, Jižní Súdán, Somálsko, Etiopie, Eritrea) a Komisi Africké unie.

Na základě jednání Evropské rady v dubnu 2015 bylo naplánováno vyslání evropských styčných úředníků do klíčových zemí pro otázku migrace. Ze závěrů ministrů vnitra by měli tito úředníci být od konce ledna 2016 přítomni v zemích Etiopie, Nigeru, Pákistánu a Srbsku. Jde o krok předcházení migračním tokům z mnoha úhlů pohledu. Jedná se řadu kroků vedoucí k udržení míru a předcházení konfliktům díky „misi společné bezpečnostní a obranné politiky“. Cíl těchto misí, rozsah a podmínky provádění stanovuje Rada. V současnosti probíhá na 11 civilních a 6 vojenských misí. [36]

Vedoucí představitelé EU a Afriky zdůraznili na summitu ve Vallettě v listopadu 2015, že je třeba přijmout opatření na zamezení porušování a zneužívání lidských práv. Mezi další opatření patří zejména předcházení konfliktů, podporu na budování státu a posílení jeho kapacit pro zajištění bezpečnosti a boj s terorismem. Za významnou je považována rozvojová spolupráce.

Hlavním opatřením je Nouzový svěřenecký fond EU pro stabilitu a zabránění dalšímu vysídlení osob Afriky a řešení nejdůležitějších příčin nelegální migrace. V listopadu 2015 byl zahájen ve Vallettě. V tomto plánu je kladen důraz na zahrnutí migrace do rozvojové spolupráce a snížení chudoby. Sleduje řadu cílů:

- Podporu sociálního a hospodářského rozvoje v zemích původu, tedy tvorbou nových pracovních míst pro mladé občany,
- Podporu nejzranitelnějším osobám a to rozvojem venkova a zajištěním lepší dostupnosti potravin,
- Podporu zapojení diaspory v zemích původu.

V listopady 2015 se vedoucí představitelé EU a Afriky dohodli na dalších omezujících faktorech motivující k migraci. Jedná se o dostupnější informace o nebezpečí, které s migrací souvisí a také o reálné představě životních podmínek v evropských zemích.

Rada se rozhodla na jednání v listopadu 2015 stanovit společnou informační strategii, která jak je zmíněno, má za úkol odrazovat případné adepty na migraci od jejího uskutečnění. Tyto skutečnosti předává veřejnosti formou vysvětlování principů fungování pravidel EU a mezinárodních pravidel, pravidel v oblasti správy hranic, přesídlení, relokační a navrácení. Rovněž byla Radou pověřena Komise na sestavení týmu, který bude na těchto cílech intenzivně pracovat. [36]

7.5 Řešení naléhavých humanitárních potřeb

V březnu roku 2015 byla Radou přijata regionální strategie EU pro Sýrii a Irák spolu s hrozbou, kterou představuje ISIL. Řeší se zde otázky strategie bezpečnosti spolu s otázkami vysídlení regionálního obyvatelstva, které je známé jako značný příliv uprchlíků ze Sýrie do sousedních zemí, kterými jsou Turecko, Jordánsko a Libanon a později přechází ve zvýšení tlaku migrace do EU. Orgány EU se zavázaly zintenzivnit spolupráci především s Tureckem, ale i dalšími sousedními zeměmi na Blízkém východě, včetně Libanonu, Iráku a Jordánsku. Hlavami států bylo dohodnuto:

- Pomoci Turecku, Jordánsku, Libanonu a dalším zemím v otázce syrské uprchlické krize,
- Navýšení a mobilizace finančních prostředků částkou převyšující 1 miliardu eur pro Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky a pro Světový potravinový program.

EU přislíbila na mezinárodní konferenci v únoru 2016 poskytnutí další pomoci v roce 2016 na pomoc syrskému lidu částkou převyšující 3 miliardy eur. Tato částka není určena pouze lidem v Sýrii, ale také uprchlíkům a komunitám v sousedních zemích, které uprchlíky přijímají. Jedná se o jakýsi uprchlický nástroj pro Turecko, které se dohodlo s EU na společném akčním plánu. EU spolu s členskými zeměmi rovněž zvýší svoji politickou a finanční spolupráci v otázkách migrace. [37]

V oblasti západního Balkánu bylo nutné vypracovat pohotovostní humanitární plán určený na pomoc migrantům a uprchlíkům. Evropská rada se v otázce Západobalkánské trase dohodla na zavedení kapacity, díky které bude možné EU poskytovat humanitární pomoc na úrovni členských států. Dne 2. března předložila Komise návrh nařízení Rady o vytvoření „nástroje naléhavé pomoci pro krizi v rámci EU“, jež bude poskytovat humanitární pomoc postihujícím členským státům v současné migrační krizi. Měla být poskytována mnohem rychleji a v širším měřítku než dříve právě v rámci Evropské unie. Na jednání byl uveden návrh pro opravný rozpočet na rok 2016, který uvádí částku nejméně 300 miliónů eur a dalších 200 miliónů eur pro použití potřebných nástrojů pro následující roky 2017 a 2018. Nástroje mechanismu civilní ochrany EU budou použity dále pro zkvalitnění mobilizace materiální podpory jako přístřeší, hygienické a zdravotnické potřeby, znalosti potřebné pro podporu Maďarska, Řecka, Slovinska, Chorvatska a Srbska pro vyrovnání se s vyšším přílivem migrantů a uprchlíků. Tento mechanismus solidarity je určen situacím, kdy je členský stát v nouzi a tak nestačí finanční prostředky a dobrovolná podpora členských států, jež mohou mít přetíženou vlastní podporu v dané době. Jde tedy o zaplnění mezery a použití vhodnějšího nástroje na úrovni řešení humanitárních potřeb na území EU. [37]

7.6 Boj proti zločineckým sítím

Evropská unie spolupracuje na strategii boje proti zločineckým sítím, které se snaží vykořisťovat zranitelné migranty na jejich cestě. V listopadu roku 2015 byl Europol požádán Radou, aby výrazně zrychlil vytvoření Evropského střediska pro boj proti převaděčství. Toto středisko má za úkol předcházet převaděčství migrantů a efektivní formou proti němu bojovat. Členské státy byly vyzvány k tvorbě sítě operativních kontaktních míst pro otázky týkající se převaděčství ve spolupráci s Komisí. V březnu bylo Radou přijato vyzvání příslušných aktérů k:

- Efektivnější operativní spolupráci spolu se sdílením údajů o převaděčství migrantů,

- Efektivnější způsoby prokazování financování v případech převaděčství migrantů,
- Zmapování variant, které jsou využívány prostřednictvím sociálních médií k účelu převaděčství migrantů,
- Zahájení jednání se soukromými sektory, které mají na starost odvětví dopravy,
- Prohloubení spolupráce se zeměmi původu a tranzitu.

V polovině roku 2015 byla Radou v souladu s pokyny EU spuštěna operace EUNAVFOR MED, která má za úkol rozbít operační modely převaděčů a obchodníky s lidmi ve Středomoří. Tyto operace mají několik fází. První z nich se zaměřuje na sledování a vyhodnocování sítě převaděčů a obchodníky s lidmi. Druhá fáze se týká v oblasti volného moře vstupu na palubu podezřelých plavidel a následně je prohledávat, zajišťovat a odkloňovat, to vše v rámci mezinárodního práva. [21]

V květnu roku 2015 došlo k posílení civilní mise EUCAP Sahel Niger, která poskytuje podporu v oblasti předcházení nelegální migrace a boji proti související trestné činnosti. Na konci roku 2015 byl její rozpočet navýšen téměř dvojnásobně z původních 9,8 milionu eur na nynějších 18,4 milionu eur po dobu jednoho roku. [21]

7.7 Posílení vnějších hranic EU

Správa vnějších hranic má zásadní význam pro správnou funkci volného pohybu v rámci EU. V září roku 2015 bylo Evropskou radou vyzváno k jejímu posílení, a sice zvýšením kontrol prostřednictvím dalších prostředků pro Evropskou agenturu pro řízení operativní spolupráce na vnějších hranicích členských států EU (Frontex), Evropský podpůrný úřad pro otázky azylu (EASO) a Evropský policejní úřad (Europol). Na konci roku bylo zdůrazněno, jak moc je důležité zajištění systematické bezpečnostní kontroly na vnějších hranicích pomocí příslušných databází. O budoucí podobě správy vnějších hranic jednala Rada a Evropská rada se zaměřením na několik bodů:

- Zvýšením podpory ze strany agentury Frontex v rámci stávajícího mandátu,
- Dalšímu posílení mandátu agentury Frontex,
- Možností zavedením evropského systému pohraniční stráže,
- Efektivnějšímu kontrolování pomocí moderních technologií.

Navržení několika možností Evropské komise zaměřující se na ochranu vnějších hranic Evropy, které mají za úkol chránit schengenský prostor bez vnitřních hranic, efektivnější řízení migrace, vylepšení vnitřní bezpečnosti Evropské unie, nenarušování volného pohybu osob. Komisi je navrženo zřízení Evropských hranic a pomocí pobřežní stráže zajištění sdíleného řízení vnějších hranic. Zavedení systematické databáze sloužící k zvýšení bezpečnosti občanů EU, pro všechny osoby vstupující nebo vystupující ze schengenského prostoru. Evropská pohraniční a pobřežní stráž by měla za úkol sdružovat evropské hranice. Postavena bude z agentury Frontex a orgánů členských států odpovědných za správu hranic, kteří i nadále budou vykonávat řízení denní kontroly na vnějších hranicích. Nově by měla Evropská pohraniční a pobřežní stráž mít:

- Rychlý rezervní fond pohraniční stráže a technického vybavení – Agenturou bude moci být nasazeno na 1500 odborníků do 3 dnů. Bude mít k dispozici samotné zařízení a čerpání z fondu technického vybavení poskytovaného členskými státy. Nemělo by docházet k nedostatku personálu nebo zařízení pro evropské hraniční operace. Do roku 2020 je naplánováno dosažení 1000 stálých zaměstnanců včetně terénních agentů,
- Monitorovací a kontrolní úlohu – Centrum pro sledování a analýzu rizik založenou za účelem sledování migračních toků do Evropské unie, posuzování citlivosti a identifikace slabých míst. Styční důstojníci budou vysláni do členských států, kde je třeba zajistit hranice nacházející se v nebezpečí. Agentura bude dále schopna posouzení provozních kapacit, technického vybavení a zdrojů členských států pro čelení nebezpečím na svých hranicích a vyžadovat tak, aby byla přijata opatření vedoucí k řešení situace ve stanoveném časovém limitu,
- Dohled pobřežní hlídky – Národní pobřežní hlídky budou součástí evropské hranice a pobřežní stráže do té míry, dokud budou vykonávat kontrolní úkoly. Mandát evropské agentury pro kontrolu rybolovu a Evropská agentura pro námořní bezpečnost bude přirovnán k nové evropské hranici a pobřežní stráži. Tyto agentury budou moci zahájit společné kontrolní akce, například tím, že budou společně pracovat na dohledu systému dálkově pilotovaných letadel ve Středozemním moři,
- Mandát pro práci ve třetích zemích – Agentura bude mít nově mandát pro vyslání styčných důstojníků a zahájení operací se sousedními třetími zeměmi, včetně provozu na jejich území,

- Silnější role ve vracení – Evropský úřad pro vracení bude v rámci agentury umožňovat nasazení evropských pohraničních jednotek, složený z doprovodných a monitorovacích odborníků na vracení neoprávněně pobývajících osob ze třetích zemí. Standardní evropský doklad o návratu zajistí širší přijetí vracejících se osob z třetích zemí,
- Zajištění vnitřní bezpečnosti – Agentura bude v oblasti trestné činnosti a terorismu spolupracovat a analyzovat společně s ostatními agenturami Unie a mezinárodními organizacemi pro předcházení terorismu, při plném respektování základních práv.

Pro zvýšení bezpečnosti v rámci schengenského prostoru, navrhuje Komise cílené změny schengenského hraničního kodexu zavedení povinných systematických kontrol občanů EU na vnějších hranicích a to jak pozemních, tak námořních a vzdušných. Bude se jednat o databázi jednotného Schengenského informačního systému, která má za úkol ověřování nejen osoby přijíždějící a představující potencionální hrozby, ale i odcizení, či ztrátu dokladů. Důraz je kladen na ověření biometrickými identifikátory v cestovních pasech občanů EU, či o oprávněnosti jeho držení. Kontroly by měly být povinné i při opuštění Evropské unie. Pravidla pro tento provoz by měla být flexibilní, bez vlivu zpoždění na hraničních přechodech a narušení jeho plynulosti. Osobní data by měla být ovlivněna pouze ve velmi omezené míře bez dalšího zpracování osobních údajů, pokud bude prováděna kontrola typu shoda/neshoda v databázi. [38]

Celý tento návrh by měl být realizován na základě politické dohody, která by se měla uskutečnit do července 2016.

Některé členské země se potýkají s výraznými nedostatky ve správě vnějších hranic v důsledku migrační krize, týkajících se přijímání migrantů a provádění administrativních kroků. V únoru 2016 přijala Komise hodnotící zprávu v oblasti vnějších hranic Řecka spolu s doporučením řešení jejich nedostatků. Doporučení v únoru 2016 následně přijato. Jejich předmětem byly především ostraha hranic, hraniční kontroly, lidské zdroje, registrace migrantů a mezinárodní spolupráce. I přes přijetí řady opatření Řeckem, je třeba ještě dalšího úsilí. Budou-li déle než tři měsíce po přijetí těchto opatření přetrvávat nedostatky ohrožující fungování schengenského prostoru a nadále budou představovat hrozbu pro veřejný pořádek, může Komise zahájit uplatňování postupu stanoveného v článku 26 Schengenského hraničního kodexu, jež umožňuje předložení doporučení o obnově hraničních kontrol na jedné nebo několika vnitřních hranicích. Kontroly je možné zavést na dobu až 6 měsíců a

dále je prodlužovat o vždy o dalších 6 měsíců. Celková doba omezení však nesmí přesáhnout 2 roky. [38]

7.8 Uzavření hranic

Pokud skutečně dojde k pozastavení Schengenu, pak můžeme mluvit o aktivním nasazení kontrol na hranicích, které budou mít za následek především obrovskou časovou náročnost jejich absolvování. Náhodně budou prováděny kontroly na hranicích a to především řidiči převážející zboží přes hranice států, kde se budou tvořit velmi dlouhé kolony, což bude mít za následek citelné zpoždění na cestě k zákazníkům. Zasažen bude také cestovní ruch a nakupování v příhraničních sousedních zemích. Ekonomické důsledky, které by to mělo na ekonomického lídra Německo, by dopadly především na intenzivním obchodu s ostatními evropskými zeměmi, ze kterých Německo silně těží. Ale tento problém se netýká pouze Německa. Volného pohybu zboží a služeb se mohou obávat třeba dopravní společnosti, kterým by v takovém případě neúměrně narostly náklady s jejich provozem. Pokud by přechod trval např. jednomu kamiónu jednu hodinu, pak by náklady pro přepravce v EU mohli stoupnout až o tři miliardy eur ročně a tyto náklady by se samozřejmě promítli do koncových cen zákazníkům. Podle propočtů by takové řešení odnesla také nejvíce kromě Slovenska především Česká republika. Bohužel, někteří političtí představitelé s uzavřením Schengenu bez protestu souhlasí. Za prací dojíždí přes hranice států v EU přibližně 1,7 miliónu osob. Případné zkomplikování by tak mohlo vést i ke ztrátě zájmu o takovou práci. Pokud by se tímto postupem bezpečnostní situace v Evropě měla stabilizovat, pak si to vyžádá nemalé náklady spojené s obnovou hranic. Je to pohled z ekonomického hlediska, ale pohledů je více, jedním z nich je také problematika přechodů osob z třetích zemí, kteří si ve své situaci a zoufalství dokáží vždy najít cestu. Cena za zpomalení vlny uprchlíků a migrantů do Evropy je v podobě humanitární katastrofy, kde se děti rodí ve stanech v bahně, nebo lidé umírají v rozvodněných řekách při pokusu o jejich zdolání. Albánie i Bulharsko odmítli uzavření Řecka a rovněž odmítli solidaritu a přednost evropského řešení včetně kvót. Celá situace by tak mohla v budoucnu přerůst v konflikt balkánských států. Faktem je, že takový scénář jistě není v zájmu celé Unie. [39] [40]

Nakumulované náklady spojené s omezením unijního obchodování by se podle výpočtů mohly vyšplhat během příštích 10 let až na 110 miliard eur. Tato částka se orientuje pouze na dílčích dopadech. Celkové náklady by rozpad Schengenu mohly za tuto dobu vystřelit až na neuvěřitelných 1,4 bilionu eur. [41]

7.9 Posílení vnitřní solidarity

Evropská rada schválila v červnu 2015 relokaci 40 000 žadatelů o azyl ze zemí Řecka a Itálie, která by se měla uskutečnit do dvou let. Z důvodů zesílení migračních toků, byl v září 2015 předložen Evropskou komisí návrh na další relokaci, která měla čítat až 120 000 dalších osob potřebných mezinárodní ochrany. Proces relokace byl zahájen 9. října. Rada vyzvala zúčastněné členské země, aby celý proces relokace výrazněji urychlili. Vrchní představitelé EU však požadovali stávající rozhodnutí v otázce o relokaci zvážit zařazení dalších členských zemí čelících značnému tlaku, které o ni požádali, zařadit mezi příjemce. [42]

V březnu 2016 bylo rozhodnuto Radou o dočasném pozastavení relokace v rozsahu cca 30% žadatelů přidělených Rakousku. Bylo tak učiněno pro poskytnutí více času na vyrovnání se s mimořádnou situací způsobenou nelegálním přílivem osob třetích zemí, které usilují o získání mezinárodní ochrany.

Pro správnou a efektivní funkčnost relokace, dodržování evropských předpisů, je třeba řádně registrovat každého migranta. Ne všichni z migrantů v této oblasti byli ochotni spolupracovat. Členské státy proto byly vyzvány k využití všech možností, které právní předpisy EU nabízejí a to včetně:

- Azylových řízení na hranicích nebo v tranzitních zónách,
- Urychlení řízení,
- Použití donucovacích prostředků, v krajních případech i zadržení.

EU společně s členskými státy byla v prosinci 2015 opět vyzvána k urychlené systematické registraci a zároveň řešení odmítnutí registrace včetně nelegálních sekundárních migračních toků. Je kladen důraz na význam pomoci při registraci v zemích mimo EU, které se nachází na Západobalkánské trase.

Pro zajištění registrace byly v červnu schváleny Evropskou radou a následně vybudovány tzv. hotspoty, které jsou vybudovány v členských státech přední linie. Jedny z prvních byly zřízeny v Řecku a Itálii. V současné době je důležité klást důraz na intenzivnější tvorbu těchto zařízení a jejich provozu v plném rozsahu, pro zajištění registrace a vyšší přehlednosti o vstupu osob z třetích zemí na území EU. Hotspoty dle hodnocení Evropské rady z února 2016 se ve své funkčnosti a přínosu zlepšují. [42]

7.10 Zajištění legálních způsobů migrace

Žadatelům o azyl budou poskytovány stejné procesní záruky na území všech členských zemí. Je třeba ještě více posílit úlohu Evropského podpůrného úřadu pro otázky azylu. V dubnu 2015 bylo Evropskou radou poukázáno na nutnost vytvoření prvního dobrovolného pilotního projektu přesídlování v rámci EU, který by měl nabízet příležitost více osobám potřebujícím ochranu. Dne 25. Června 2015 rozhodla Evropská rada o přesídlení 20 000 osob potřebných mezinárodní ochrany, na kterém se budou podílet všechny členské země. 20. července byly přijaty závěry upřesňující podrobnosti týkající se tohoto přesídlení. [43]

V prosinci 2015 byl Komisí předložen návrh „dobrovolného programu přijímání osob z humanitárních důvodů“.

V současné době je nutné prohlubovat spolupráci na podpoře legální cesty pro migraci a mobilitu mezi evropskými a africkými zeměmi. Důležité jsou zde především otázky mobility studentů, výzkumných pracovníků ale i podnikatelů. Pokrok by mělo podpořit zdvojnásobení počtu stipendií nejen pro studenty, ale také pro akademické pracovníky v roce 2016 pomocí programu Erasmus+. Jsou připravovány právní předpisy, které usnadňují zůstat zajímavou destinací pro nadané studenty a výzkumné pracovníky. [43]

EU čelí významným demografickým a ekonomickým výzvám a je nutné přijetí aktuálního návrhu směrnice o podmínkách vstupu a pobytu státních příslušníků třetích zemí za účelem výzkumu, studia a odborné přípravy. Klesá počet obyvatel produktivního věku a experti ve svých oborech odcházejí do zemí, které jim nabízejí příznivější podmínky. Je třeba vytvoření zdrojů kvalifikovaných pracovníků. Lidé z třetích zemí tak dostanou možnost získání nových dovedností a znalostí. Stávající pravidla upravující vstup těchto skupin nejsou v současné době dostatečně jasná a neřeší řadu praktických problémů, kterým žadatelé čelí. Návrh směrnice by měl zasahovat do směrnice o studentech (2004/114) a směrnice o výzkumných pracovnících (2005/71), a usilovat tak o zlepšení podmínek vstupu a pobytu výzkumných pracovníků, studentů, stážistů a dobrovolných pracovníků z třetích zemí. [43]

Týká se rovněž programů na výměnný pobyt žáků, vzdělávacích projektů nebo dalších druhů dobrovolné činnosti. Přijetí žadatelů po splnění obecných a specifických podmínek, které budou stanoveny v příslušných člancích a udělit jim tak povolení, které bude i nadále po omezenou dobu platnosti. Ustanovení, která se týkala práva na práci výzkumných pracovníků a studentů vychází z předchozích směrnic, kde byl zároveň navýšen minimální

počet hodin pro studenty na 15 hodin týdně. Po skočení výzkumné činnosti je možné pobývat na území členské země alespoň 9 měsíců pro potřebu hledání zaměstnání, či zahájení podnikatelské činnosti. Cílem kapitoly mobilita je návrh na zjednodušení v určitých případech, kdy část svého výzkumu nebo absolvování části svého studia, mohou rovněž v jiném členském státě. Toto období bylo prodlouženo až na 6 měsíců. Doprovázet je tak budou moci i rodinní příslušníci a využít posíleného práva na mobilitu v rámci EU. Budou stanoveny konkrétní lhůty pro prostudování žádosti a následně uvědomit žadatele o rozhodnutí. Členské státy budou zpřístupňovat informace o podmínkách vstupu a pobytu, včetně stanovených minimálních měsíčních příjmů, nebo o schválení hostitelských subjektech. Bude omezena výše poplatků, které by mohli členské země požadovat za zpracování žádostí. Členské země budou mít 2 roky na implementaci do vnitrostátních právních předpisů od doby vstupu směrnice v platnost. [43]

7.11 Vracení a zpětné přebírání migrantů

Probíhající dohody mezi EU a třetími zeměmi, by měly jasně stanovit pravidla, za kterých bude možné nelegálně pobývajících osoby vracet zpět do zemí původu. Zatím bylo uzavřeno na 17 dohod o zpětném přebírání. Dobrou zprávou je, že by měla platit dohoda, na které se dohodli špičky EU s Tureckem o zpětném přebírání osob mezi EU a Tureckem. Tou méně pozitivní však je, že její platnost bude až od června 2016. Celý systém by se měl výrazněji urychlit a přijít tak v platnost ještě v roce 2015 pro efektivnější účinek. V listopadu 2015 byly vedoucími představiteli EU a Afriky dohodnuty následující body:

- Budou posíleny kapacity v zemích původu pro včasější reakce na zpětné převzetí,
- Podpora programu na opětovné začlenění vrácených osob zpět do komunit.

Tuto návratovou politiku EU je nutné provádět v plném rozsahu, navyšovat míru navrácení a poskytnutí podpory členským zemím v oblasti navrácení pomocí agentury Frontex. Soubor pobídek, který je připraven, by měli urychleně podpořit členské státy, aby se mohlo přejít k jeho provozu. [44]

V červenci 2015 byly přijaty závěry o označení některých třetích zemí za bezpečné země původu. Toto by mělo zjednodušit možnost členských států označení země původu za bezpečnou, při posuzování žádosti o mezinárodní ochranu, včetně stanovení pravidel a úprav týkající se tohoto označení. V praxi je třeba dodržovat společná pravidla řízení, která jsou v oblasti označování velmi důležitá. Ustanovení v příslušných směrnicích EU by tak měla

být posílena. Měl by být brát zřetel na klíčové faktory, které vyplývají ze zpráv úřadu EASO, mezi které patří analýza trendů, faktory tlaku nebo motivace a reakce. Je zde prostor pro účinný nástroj na vracení osob zpět do zemí, které budou označeny za bezpečné. Celé by se tak mělo odehrávat v rychlejším postupu, provádění na hranicích či v tranzitním prostoru. Jako účinný nástroj lze považovat i v situacích, kdy je podáváno enormní množství žádostí o azyl osobami, které jsou původem z těchto zemí. Podmínky označení země za bezpečnou, jsou stanoveny v člancích 36 a 37, v příloze I směrnice o azylovém řízení. Členské státy jsou nuceny posuzovat jednotlivé případy na základě jejich opodstatněnosti. Několik členských států se rozhodlo k označení některých třetích zemí na vnitrostátní úrovni za bezpečné země původu ve smyslu směrnice o azylovém řízení. Tyto přezkumy je třeba provádět pravidelně. V září 2015 bylo tak předloženo Evropskou komisí nařízení o vytvoření návrhu společného seznamu bezpečných zemí původu a následně na konci roku bylo vyzváno k jeho urychlenému vytvoření. [44]

7.12 Hodnocení opatření pro evropskou bezpečnost

Fullerovu metodu použijeme, stejně jako v případě hodnocení dopadů migračního toku na Evropu, tak i pro porovnávání možných opatření. Pro hodnocení byla stanovena kritéria z oblastí vracení a zpětného přebírání, posilování vnitřní solidarity, posilování vnější hranice, boj proti zločineckým sítím a předcházení nelegální migrace.

Byla navržena tabulka pro srovnání jednotlivých kritérií, kterými jsou:

1. Posílení kapacit uprchlických táborů,
2. Podpora začlenění vrácených osob,
3. Rozšíření seznamu bezpečných zemí,
4. Přijímání z humanitárních důvodů,
5. Urychlení azylového řízení,
6. Zadržování podezřelých osob,
7. Evropský systém vnější hraniční stráže,
8. Vyšší podpora Frontexu a modernější technologie,
9. Mapování variant převaděčů a jejich eliminace,
10. Prostředky na snižování chudoby v třetích zemích.

Tab. 10 Porovnávání kritérií, [vlastní zpracování]

1	1	1	1	1	1	1	1	1
2	3	4	5	6	7	8	9	10
	2	2	2	2	2	2	2	2
	3	4	5	6	7	8	9	10
		3	3	3	3	3	3	3
		4	5	6	7	8	9	10
			4	4	4	4	4	4
			5	6	7	8	9	10
				5	5	5	5	5
				6	7	8	9	10
					6	6	6	6
					7	8	9	10
						7	7	7
						8	9	10
							8	8
							9	10
								9
								10

Následující tabulka vychází z porovnání jednotlivých dvojic, kde jsou u jednotlivých kritérií přiřazeny získané preference a výsledný váhový koeficient.

Tab. 11 Kritéria, [vlastní zpracování]

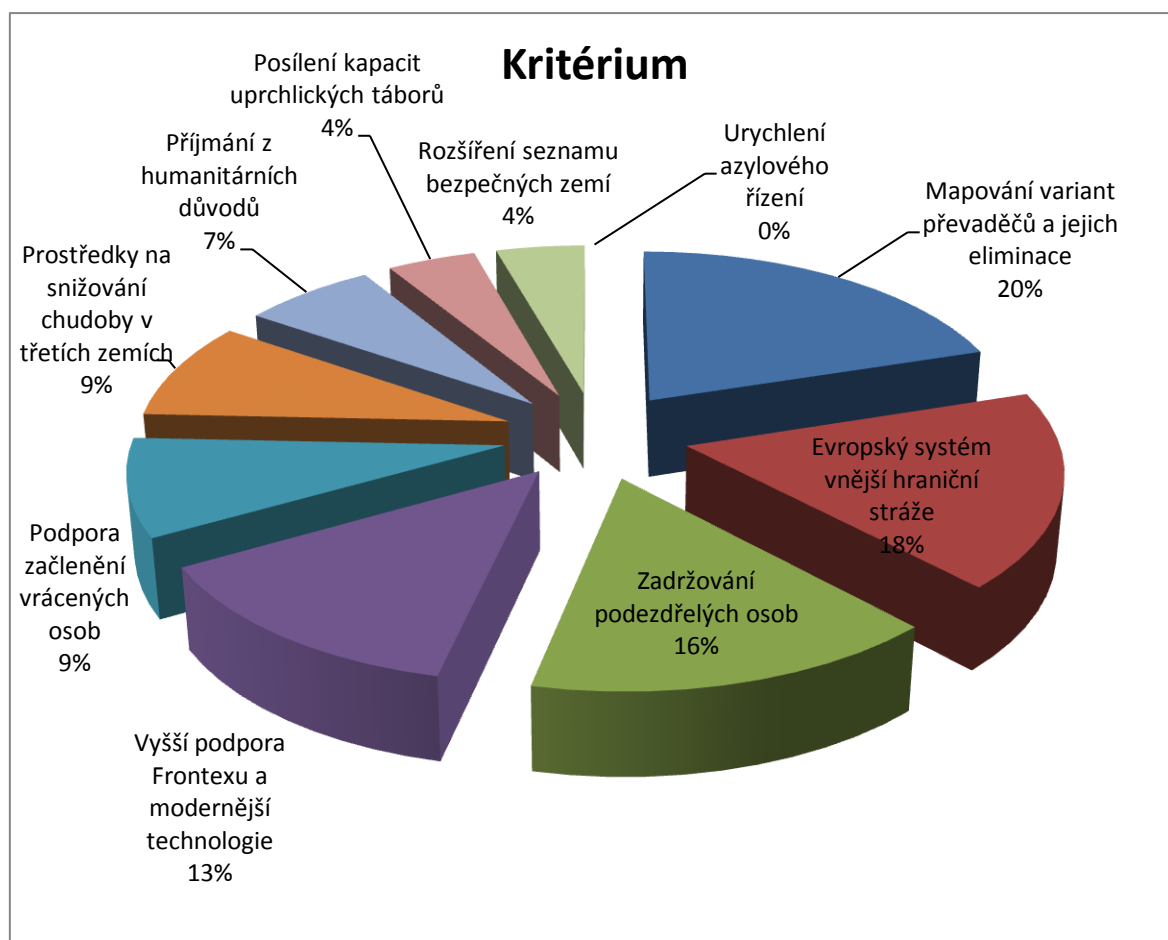
Číslování	Kritérium	Preference	Preference/45	Váhový koeficient
1.	Posílení kapacit uprchlických táborů	2	0,044444444	4,444444444
2.	Podpora začlenění vrácených osob	4	0,088888889	8,888888889
3.	Rozšíření seznamu bezpečných zemí	2	0,044444444	4,444444444
4.	Přijímání z humanitárních důvodů	3	0,066666667	6,666666667
5.	Urychlení azylového řízení	0	0	0
6.	Zadržování podezřelých osob	7	0,155555556	15,55555556
7.	Evropský systém vnější hraniční stráže	8	0,177777778	17,77777778
8.	Vyšší podpora Frontexu a modernější technologie	6	0,133333333	13,33333333
9.	Mapování variant převaděčů a jejich eliminace	9	0,2	20
10.	Prostředky na snižování chudoby v třetích zemích	4	0,088888889	8,888888889
		45	1	100

V tabulce jsou výsledně sestupně seřazena kritéria dle významnosti.

Tab. 12 Sestupně řazení kritérií, [vlastní zpracování]

Pořadí	Kritérium	Hodnota
1	Mapování variant převaděčů a jejich eliminace	20
2	Evropský systém vnější hraniční stráže	17,7
3	Zadržování podezřelých osob	15,5
4	Vyšší podpora Frontexu a modernější technologie	13,3
5	Podpora začlenění vrácených osob	8,8
6	Prostředky na snižování chudoby v třetích zemích	8,8
7	Přijímání z humanitárních důvodů	6,6
8	Posílení kapacit uprchlických táborů	4,4
9	Rozšíření seznamu bezpečných zemí	4,4
10	Urychlení azylového řízení	0

Pro názornější pohled slouží grafické zobrazení s procentuálním vyjádřením jednotlivých kritérií z celku.

Graf. 7 Grafické vyjádření, [vlastní zpracování]

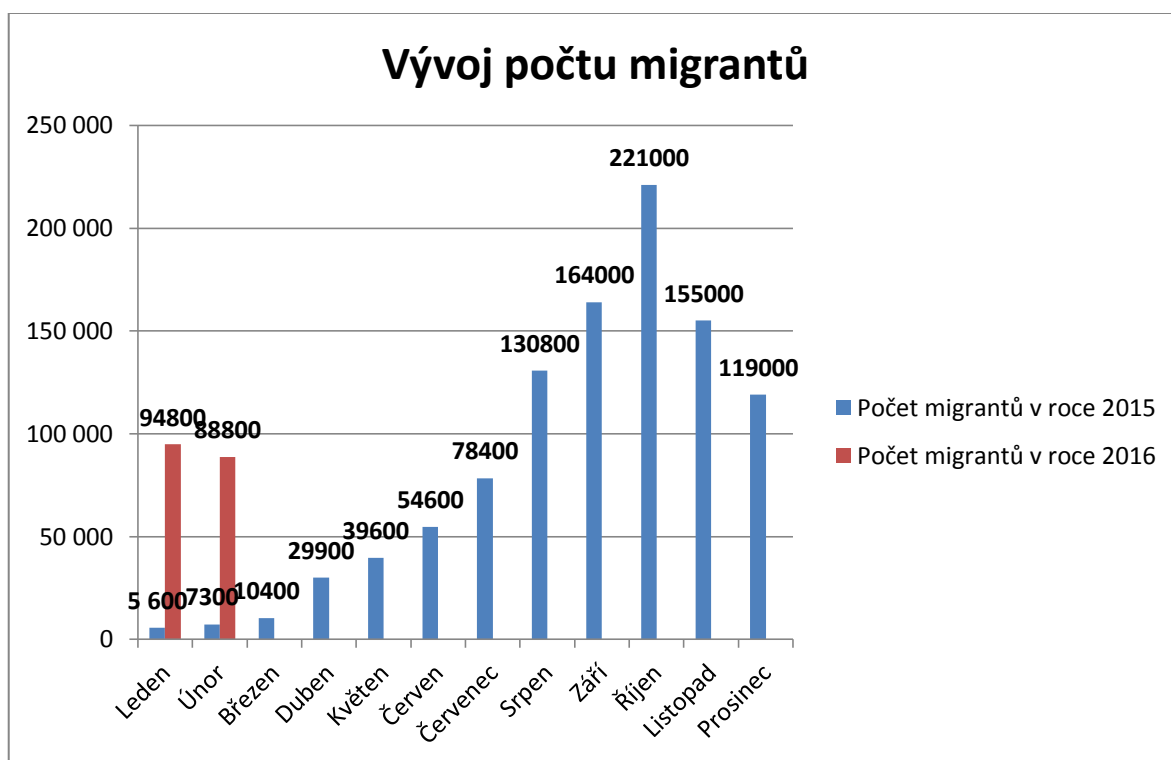
Z výsledků tak vyplývá, že účinnou volbou je kombinace opatření důsledného mapování převaděčských variant a jejich potlačování spolu s efektivní funkcí Evropského systému vnější hraniční stráže. Z výstupu dále vyplývá, že zrychlené azylové řízení a rozšiřování uprchlických táborů zde není příliš významným opatření, neboť otázku migračního toku příliš neřeší. Střední cestou by mohlo jít poskytování finančních prostředků přímo v zemích odkud migranti přicházejí a to za účelem zvýšení úrovně života a přispění ke stabilizaci v problematických zemích a tedy vzdálení potřeby zemi opustit a hledat lepší životní podmínky jinde.

8 FUTUROLOGICKÝ VÝHLED

Neboli pohled na předpokládaný vývoj v oblastech ekonomie, sociální stability, životního prostředí, bezpečnosti, obrany a dalších. Tento výhled je důležitý především pro reálnou představu o možném vývoji sletu událostí. V druhé části kapitoly jsou shrnuty formy doporučení pro tvorbu těchto výhledů.

8.1 Vývoj počtu migrantů a uprchlíků

Dle údajů OSN překročilo hranice Evropské unie přes 1 015 000 migrantů, přičemž migrační tok eskaloval v období září – listopad 2015.

Graf. 8 Srovnávací vývoj počtu migrantů, [vlastní zpracování]

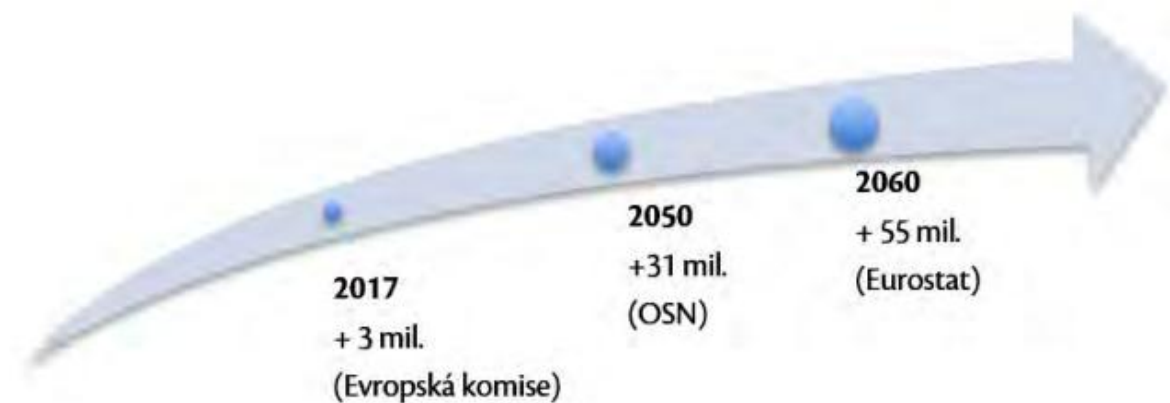
Data uvedená v tabulce vycházejí ze statistiky Eurostatu. Pokud srovnáme počet migrujících osob lednu 2016, tak je to téměř šestnáctinásobek oproti počtu migrantů ve stejném měsíci za rok 2015. Za měsíc únor je tento rozdíl dle stejných kritérií „pouze“ dvanáctinásobný. Pokud vezmeme statistiku z úhlu pohledu postupné tendence, pak je vidět, že v návaznosti na rok 2015 je tato tendence klesající. V této skutečnosti vycházíme především z opatření, která byla přijata členskými zeměmi a uzavřenými dohodami mezi Evropskou

unií a Tureckem. Musíme ovšem přiložit důležitost i období, které nyní panuje, čili dá se očekávat v období oteplení další nárůst migrujících osob do Evropy. [45]

Míra chybovosti je při předvídání projekce migračních toků velmi náročná a prozatím bohužel vysoce nepřesná. Je to dáno nedostatkem kvalitních dat o migraci, rozdílností definic migrace a odchylkami, které jsou způsobené volbou demografického modelu. Dalšími neméně důležitými faktory jsou nepřímé vlivy jako ekonomická krize, ozbrojené konflikty či změny v migrační politice. Dosavadní teorie jsou rozpolcené mezi několika proudy, jako jsou ekonomie, geografie, politologie či sociologie a slouží spíše jako východisko pro tvorbu migračních scénářů než pro přesnější statistické projekce a předpovědi. U stabilních migračních toků můžeme očekávat lepší výsledky, protože nejsou tolik ovlivňovány nepředvídatelnými událostmi, neboli „šoky“. Migraci vnitrostátní, nebo tu, která se děje uvnitř Evropské unie, lze předpovídat lépe. Odhady pro kratší časový úsek jsou přesnější. Uprchlická krize ze Sýrie a Iráku měla vliv na dynamiku v celém regionu, neboť se k uprchlíkům přidali i ekonomičtí migranti. Pro politiku otázek kolem migrační krize je odhadovaný počet příchozích osob z třetích zemí klíčový a to nejen kvůli přerozdělování žadatelů mezi členskými zeměmi, ale také za účelem získání efektivní kontroly hranic a funkci „hotspotů“. Vycházíme-li z krátkodobé předpovědi, která byla zveřejněna Evropskou komisí, statistickými údaji příchozích osob z třetích zemí do Evropy, pak hovoříme o čísle blízkém 3 milionům žadatelů o azyl do roku 2017. O přesnosti tohoto čísla lze spekulovat, neboť mnoho žadatelů o azyl je započítáno vícekrát z důvodu podání žádosti o azyl opakovaně v několika státech. Někteří nejsou naopak započítáni vůbec, protože se nepřihlásí příslušným úřadům a v zemi přesto zůstávají. I v roce 2016 můžeme očekávat vysoké počty nově příchozích žadatelů o azyl. S koncem roku 2016 by se měla tendence ustálit a v roce 2017 postupně začít klesat. V případě, že se naplní očekávané odhady příchodu dalších 3 milionů migrantů, bude to mít za následek nárůst evropské populace o 0,4% lidí. Tato úvaha bere v potaz pouze příchod žadatelů o azyl a jejich částečné vyhoštění, nebere se v potaz legální ekonomická migrace a další nepředvídané toky. [45]

Předpověď vycházející z modelu OSN odhaduje do roku 2050 příchod 31 milionu migrantů. Mezi cílové země budou patřit opět například Německo a Velká Británie. [45]

Předpověď projekce z Eurostatu stará 2 roky hovoří o nárůstu až 55 milionů migrantů do roku 2060. Projekce vychází z doby, kdy ještě naplno nepropukla uprchlická krize. [45]

Obr. 6 Předpoklad nárůstu počtu migrantů [Zdroj: eurostat.cz]

Celý migrační tok bude závislý na vývoji populační demografie, tedy i otázkách politické podpory v doplňování pracovního trhu. Právě tyto údaje, šířící se mezi společnost, mají v dnešní době velký význam pro migranty, kteří zvažují přínos a význam takové cesty. Dle aktuálních informací je největší počet migrantů v zemích Turecka (1,59 miliónu), Pákistánu (1,51 miliónu), Libanonu (1,15 miliónu), Iránu (982 tisíc), Etiopii (660 tisíc) a Jordánsku (654 tisíc). V současnosti máme 1,8 miliónu čekatelů se žádostí o azyl a 19,5 miliónu uznaných uprchlíků. [45]

8.2 Doporučující formy

8.2.1 Znalost šance na metody odhadu

Veškeré odhady a nástiny by měly být brány s rozvahou a vnímány jako hrubé náznaky budoucího trendu vývoje, bude-li docházet k jejich vývoji dle současných trendů. Vhodnou volbou je volba pravděpodobnostních způsobů a jejich zhodnocení, tedy rozumného určení míry nejistoty. Jak bylo již zmíněno, volba krátkodobých projekcí je přesnější než ty dlouhodobé. Mnoho odhadů je spíše podhodnoceno a nemusí brát v úvahu možnost „šoků“, mezi které mohou vygradovat ozbrojené konflikty, ekologické katastrofy či ekonomické krize. Volba správných politických rozhodnutí je závislá na nebezpečí jejich nepředvídatelnosti odhadů budoucího vývoje. Předvídaní budoucnosti může být postupným opakováním procesů. [45]

8.2.2 Rozbor scénářů

Odhady je nutné doplnit o další možné scénáře, které mohou mít vliv na projekci migračního toku. Škála volených cest, kterými se mohou okolnosti ubírat, je velmi široká, jak nám ukazují právě scénáře. Častokrát jsou využitelnější pro tvorbu strategie pracující s extrapolací trendů. Jako příklad slouží scénář „divokých karet“, který je uveden ve studii agentury Frontex, protože se naplnil blíže realitě, než demografické předpovědi migračních toků. [45]

8.2.3 Včasná varování

Svoji důležitost zde hraje podpora rozvoje systémů včasného varování pro rozpoznání signálů o blížící se strukturální změně ve stávajících migračních trendech. Při podpoře takových systémů by se dali efektivněji využít signály o narůstajícím počtu příchozích migrantů v roce 2014 a Evropa by nebyla tolik zaskočena vývojem uprchlické vlny v roce 2015. Je zásadní být politicky připraven na dynamiku tohoto vývoje. Tyto systémy je vhodné současně podrobovat testování možných důsledků. Všechny scénáře a případná varování je třeba podrobovat důkladné analýze rizik, pro pohotovější reakce na předvídané a nepředvídané situace. [45]

8.2.4 Aktivní přístup k predikovanému vývoji

Systémy včasného varování mají svoji důležitost především vývoj migrační politiky. Budoucí vývoj migračního toku není dokonale jistý a předem určený. Politici zde mají proto svůj vliv. Právní a úřední podmínky jsou pro migranty zásadní a tak by měli politici řešit aktivním přístupem k budoucnosti nejistoty právě v odhadech. [45]

Ne vždy vychází dění kolem nás z historické linie tak, jak bychom přirozeně očekávali, proto všechna doporučení mají svůj význam a nejlepší volbou je jejich kombinace, která umožní nástin pravděpodobného vývoje, možnosti včasné přípravy a snížení pravděpodobných dopadů pro společnost.

9 POHLED SPOLEČNOSTI

Cílem praktické části diplomové práce bylo rovněž zjistit pohled společnosti a zmapování reálných pocitů veřejnosti v rámci ČR z migrační krize, která začala eskalovat v roce 2015. Pohled společnosti je velmi důležitý, neboť zde reflektuje, na kolik se lidé o toto téma skutečně zajímají, zda pociťují obavy z možného páchání trestné činnosti cizinci a vyjadřuje odhad společnosti na budoucí vývoj.

9.1 Dotazníkové šetření

Cílem průzkumu prostřednictvím vyplnění středně obsáhlého dotazníku, bylo zjistit postoj občanů České republiky ve vztahu k migraci. Dotazník byl v anonymním provedení, běžel v měsíci únoru a odpovědělo na něj 215 respondentů. Celkem bylo položeno 18 otázek a na každou z nich bylo možné vybrat odpověď z několika možností výběrem blízkým co nejreálnější představě a skutečnosti. Dotazník bylo možné vyplnit prostřednictvím webové stránky na sociální síti internetu. Každá otázka tak byla zpracována a vyhodnocena samostatně.

Dotazník je koncipován do čtyř tematických částí – sociografické, informační, bezpečnostní a odhadové.

V první části byly položeny obecné otázky týkající se pohlaví, věku, úrovně vzdělání a víry žadatele. Tedy jeho cílem bylo udělat si představu, jaká skupina obyvatel na něj odpovídá.

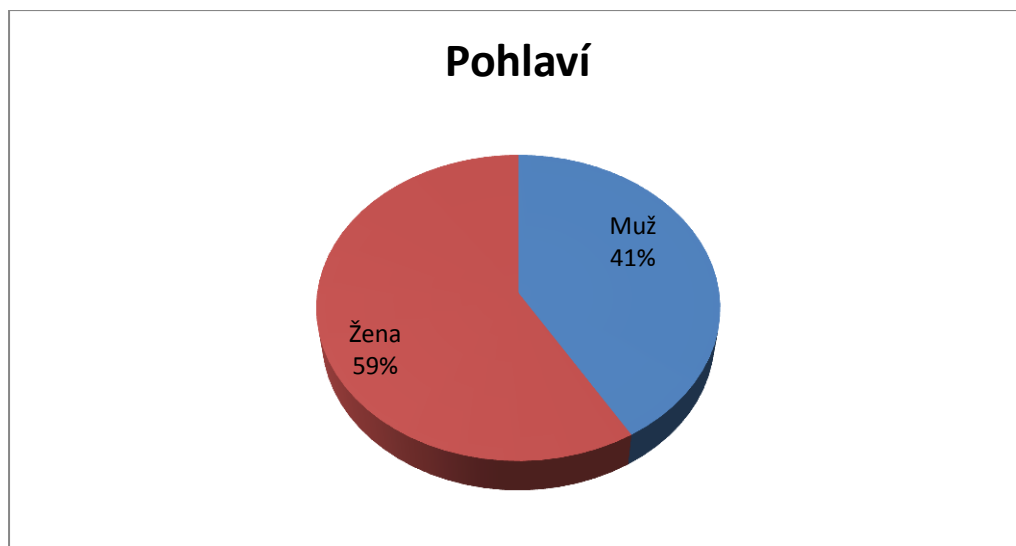
Druhá část dotazníku měla za cíl zjistit od respondentů, jak často vyhledávají informace spojené s tímto tématem, odkud nejvíce čerpají a nakolik jsou dle jejich názoru zdroje věrohodné.

Třetí část se týkala nejen samotné bezpečnostní otázky, ale také proč se tak děje. Proto zde byly vytvořeny otázky týkající se názorů na příčiny migračního toku, zda představuje potenciální riziko pro bezpečnost obyvatel a ve finále, zda by byly občané poskytnout nějaký druh pomoci pro uprchlíky.

Čtvrtá část je zaměřena na představu a očekávání z celého vývoje událostí, proto zde byly položeny otázky na reálnou představu o situaci, jak jsme na tom byly před několika lety a zároveň jaké je očekávání do budoucna.

Výstupem jsou grafická znázornění jednotlivých otázek a jejich procentuální vyjádření odpovědí.

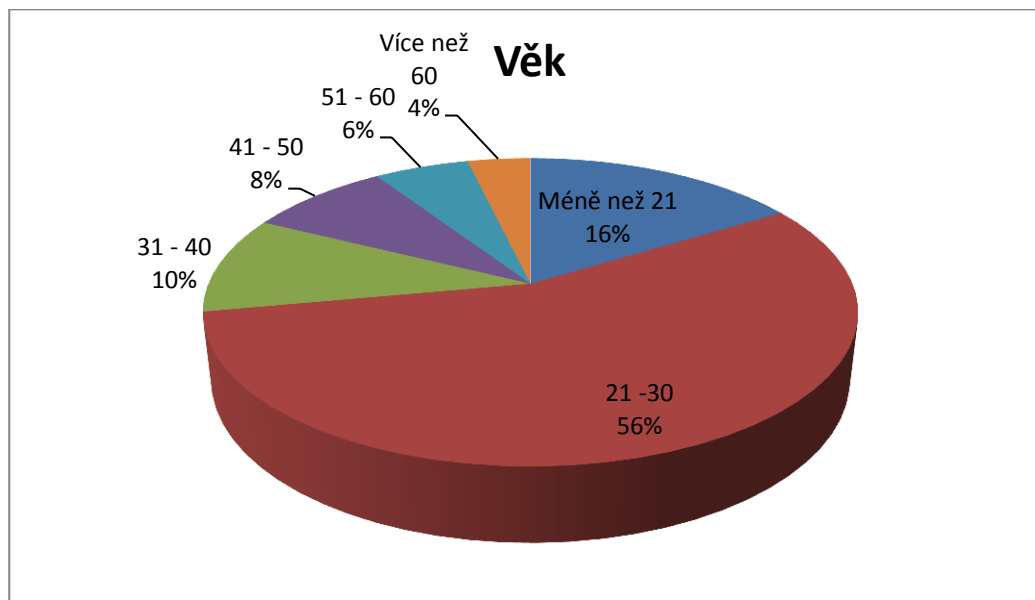
1. Pohlavní příslušnost.

Graf. 9 Pohlaví, [vlastní zpracování]

Z výsledků je patrné, že v odpovědích výrazně převládaly ženy

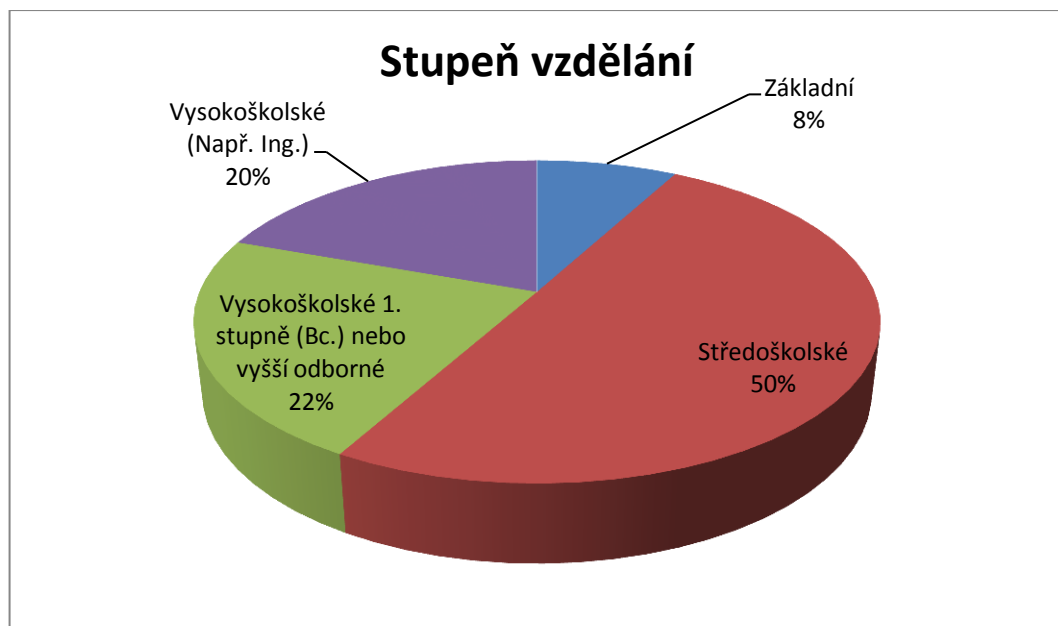
2. Věkové rozmezí.

Graf. 10 Věk, [vlastní zpracování]

Na dotazník odpovídalo 56% osob ve věku mezi 21 a 30 lety, 16% mladších 21 let a 28% je ve věku více než 31 let.

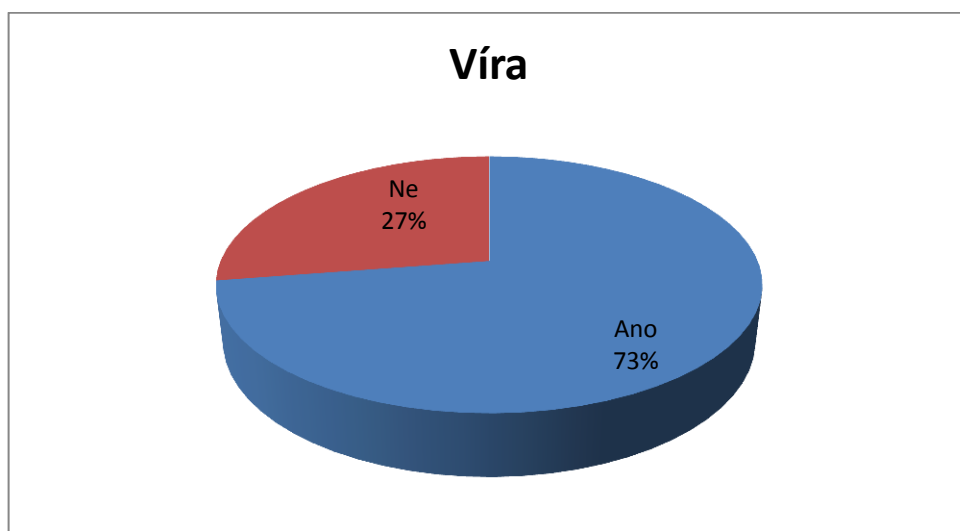
3. Dosažený stupeň vzdělání.

Graf. 11 Vzdělání, [vlastní zpracování]

Zde máme znázorněno, že rovná polovina osob odpovídajících na tento dotazník dosáhla středoškolského vzdělání, 40% z nich má vzdělání vysokoškolské a jen 8% základní.

4. Náboženské založení.

Graf. 12 Víra, [vlastní zpracování]

Z výsledku je patrné, že téměř dvě třetiny dotázaných jsou nějakým způsobem nábožensky založeni. Vzhledem k mnoha případům nerespektování jiné víry, než například Islámu, je minimálně vhodné zamyslet se, zda nemůže hrozit něco podobného i na našem území.

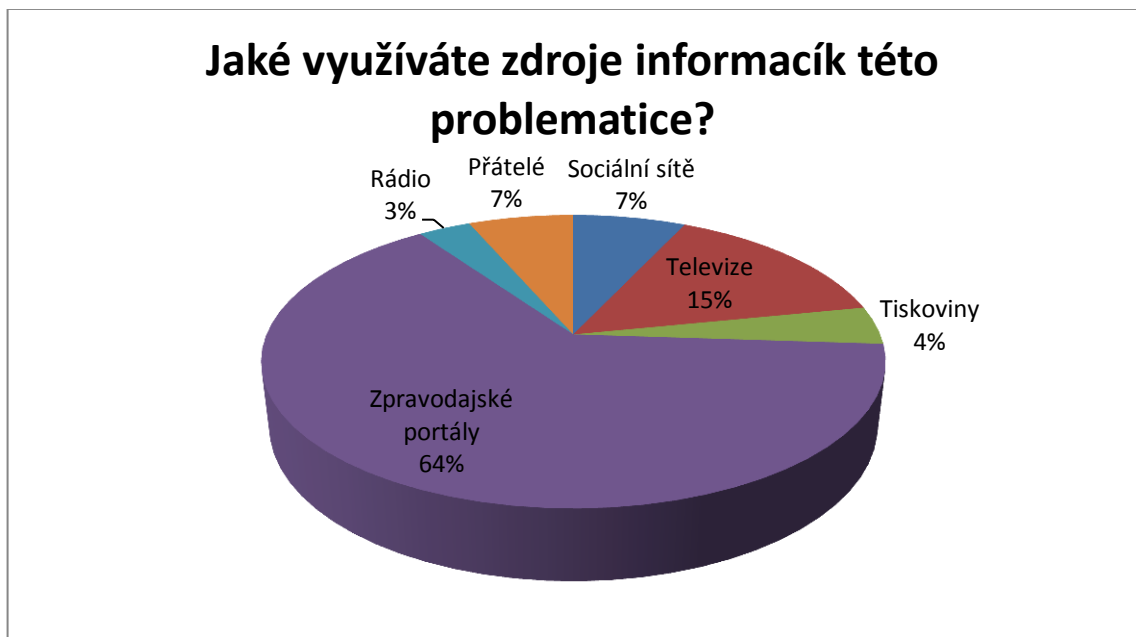
5. Objektivnost názorů na migrantskou krizi.

Graf. 13 Objektivnost názorů, [vlastní zpracování]

Bez mála tři čtvrtě občanů se domnívá, že jsou v otázkách migrační krize objektivní. Necelá čtvrtina si myslí, že je jejich názor nějakým způsobem významně ovlivněn a pouhých 6% nedokáže s určitostí na tuto otázku odpovědět.

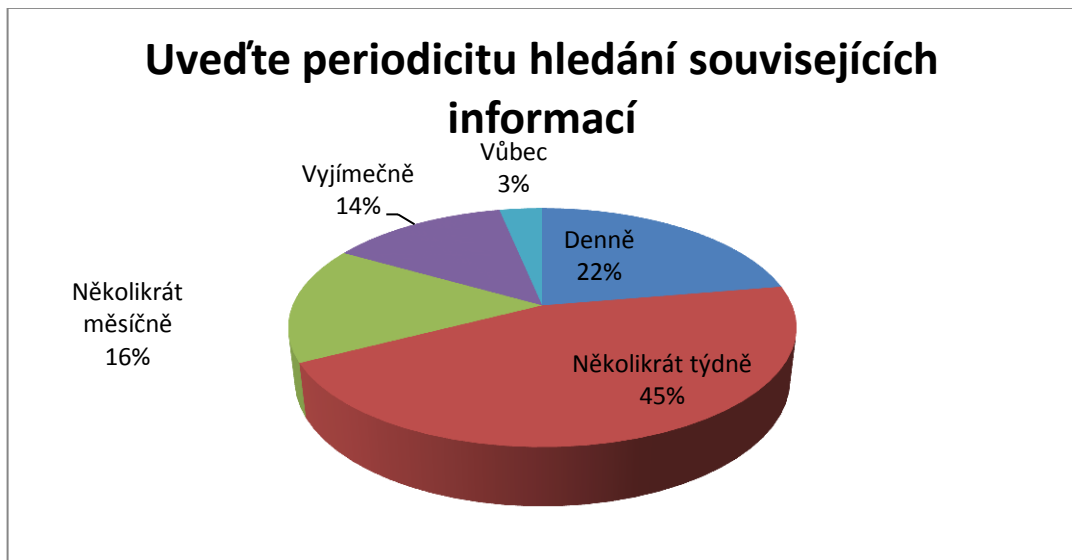
6. Zdroje informací ohledně migrantské krize.

Graf. 14 Informační zdroje, [vlastní zpracování]

Vzhledem k moderní době s nejrychleji se šířícími informacemi, tak celkově 64% dotázaných vyhledává informace právě na zpravodajských kanálech, kde jsou informace časově velmi aktuální. Jen 15% dotázaných zjišťuje informace až při televizním vysílání a vzhledem k jejich četnosti jsou tak ještě relativně brzké.

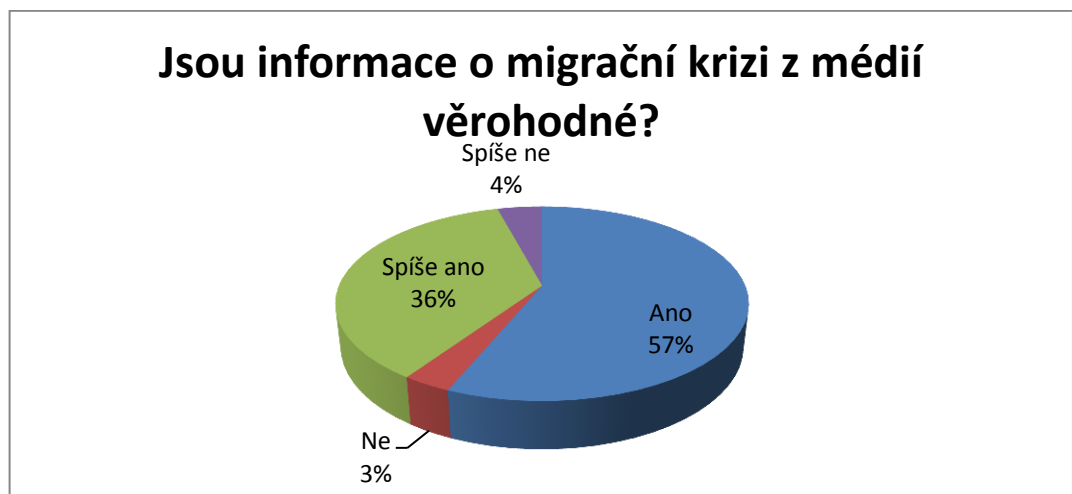
7. Četnost vyhledávání informací ve spojení s migrantskou krizí.

Graf. 15 Periodicita vyhledávání informací, [vlastní zpracování]

Necelá polovina dotázaných odpověděla, že hledají informace spojené s migrační krizí několikrát do týdne, a necelá čtvrtina každý den, což je výsledek svědčící o jejich vysokém zájmu spojených s tímto tématem. Pouhé 3% vyjadřují nezáměr o migrační dění.

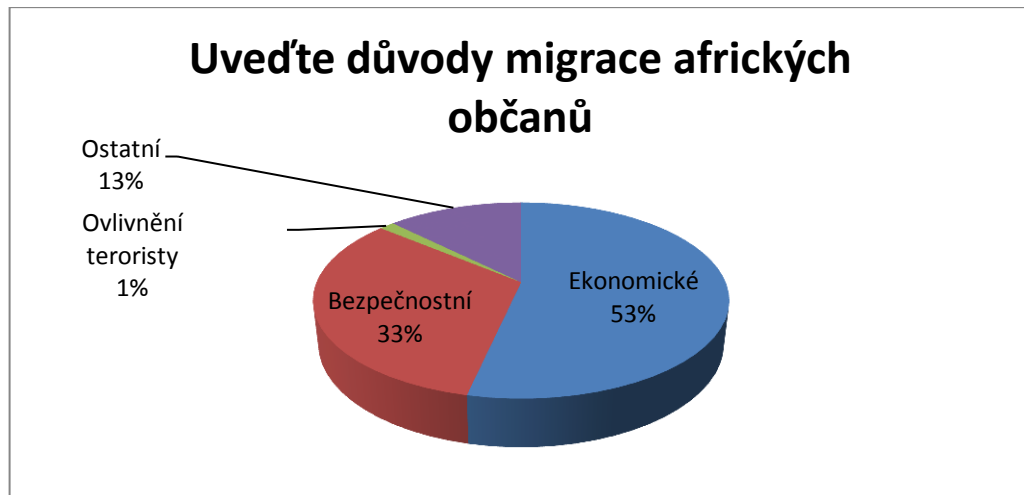
8. Důvěryhodnost informací která poskytují média ohledně migrantské krize.

Graf. 16 Věrohodnost informací, [vlastní zpracování]

Více než polovina dotázaných vyjádřila souhlas s důvěryhodností prezentovaných skutečností prostřednictvím médií. Pouze 4% nejsou o této skutečnosti přesvědčeni. Přispívat tomu může i fakt, kdy se například prostřednictvím sociálních sítí šířila videa a fotografie zachycující skutečnou válku a její dopady v zemích, odkud lidé prchají. Takže výsledkem je fakt, že lidé spíše věří tomu, co je jim předkládáno z médií.

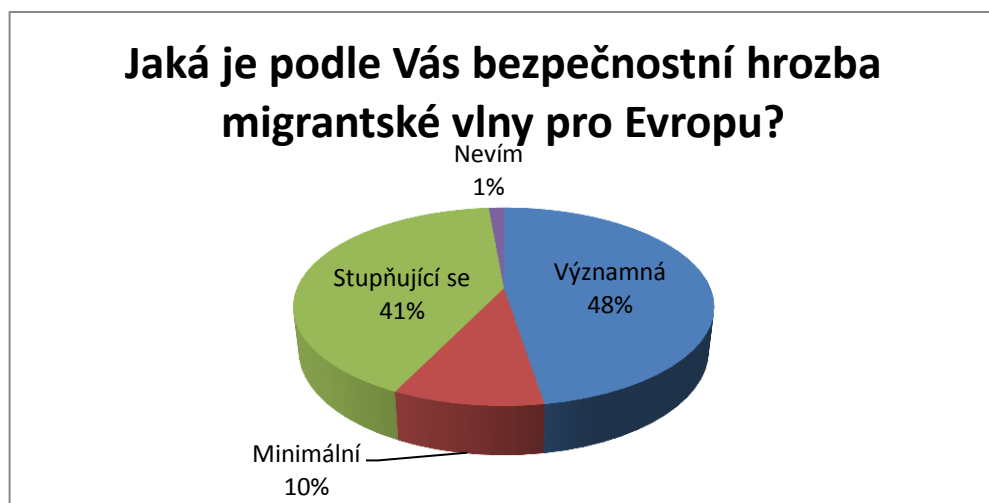
9. Příčiny migrující části populace z afrických zemí.

Graf. 17 Migrační příčiny, [vlastní zpracování]

Tento výsledek reflektuje přesvědčení více než poloviny dotázaných o migraci právě z ekonomických důvodů a jen třetina si myslí, že za tím stojí skutečné hrozby v jejich zemích původu.

10. Významnost migrační krize z hlediska bezpečnostní hrozby pro Evropu?

Graf. 18 Pohled na evropskou bezpečnost, [vlastní zpracování]

Zde převládá podle výsledků téměř polovina dotázaných názor, že existuje bezpečnostní hrozba na území Evropy a to významná. Celkově 41% je přesvědčeno, že tato hrozba bude postupně eskalovat. Pouhá desetina dotázaných se bezpečnostní hrozbou téměř neobává a to i přes skutečnosti teroristických útoků ve Francii a Belgii.

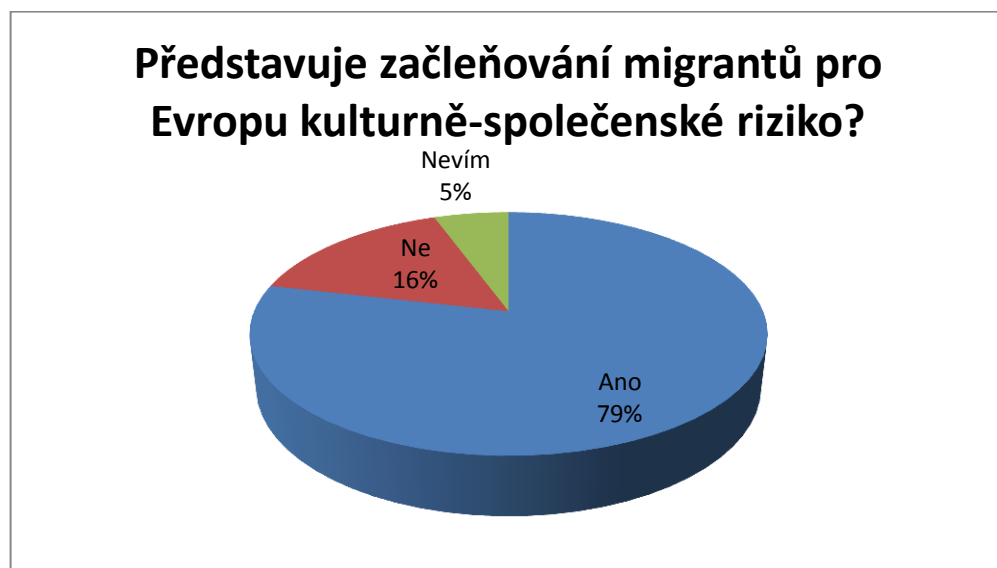
11. Zdravotní riziko migrační vlny pro Evropu.

Graf. 19 Reálnost hrozby zdravotního rizika, [vlastní zpracování]

V otázce zdravotního rizika jsou respondenti převážně negativního přesvědčení a to v 57% odpovědí. Jen málo přes čtvrtinu z nich se těchto rizik neobává a 16% si není jisto.

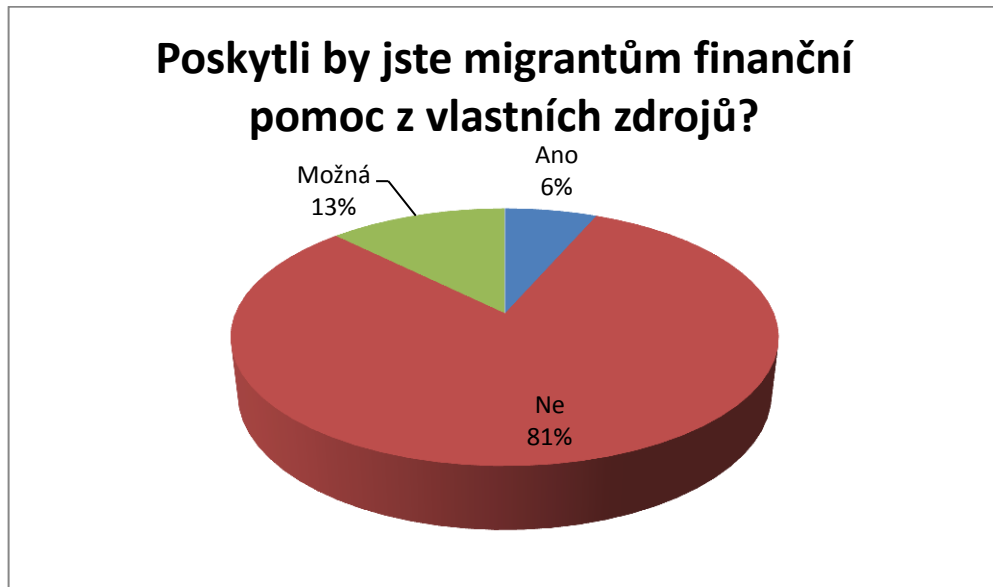
12. Začleňování migrantů do života v Evropě a kulturně-společenské riziko.

Graf. 20 Riziko začlenění migrantů, [vlastní zpracování]

Tato otázka je významná z pohledu, kdy se uskutečňuje začleňování migrantů a podle 79% dotázaných se neobejde bez větších problémů především z důvodů významné rozdílnosti kultur a zvyklostí. Jen 16% se takového rizika neobává.

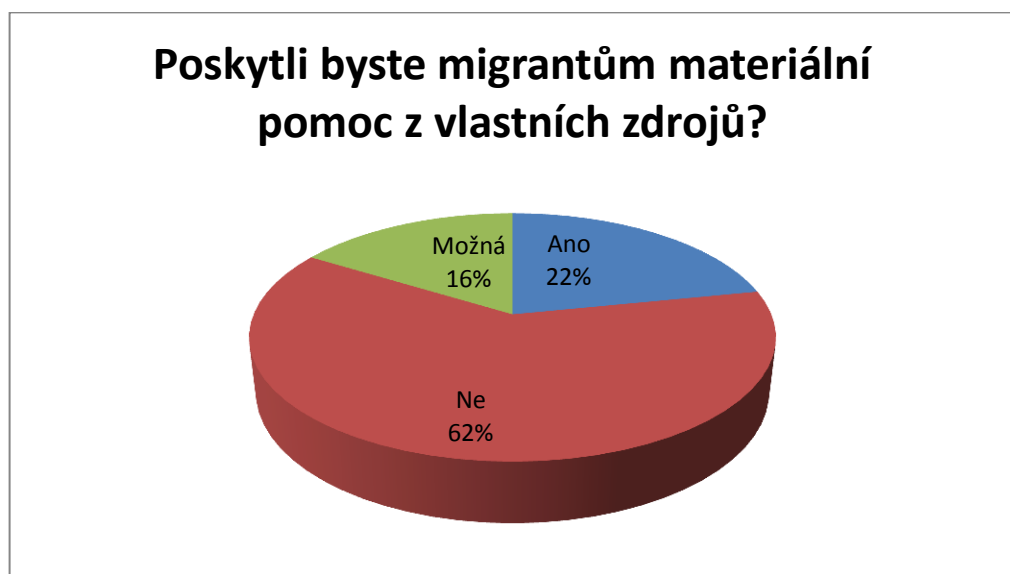
13. Poskytli byste migrantům finanční pomoc z vlastních zdrojů?

Graf. 21 Finanční pomoc, [vlastní zpracování]

Více než 81% respondentů není ochotno pomoci migrantům prostřednictvím finanční pomoci, 13% by o tom bylo ochotno uvažovat a pouhých 6% by zásadě pomohlo.

14. Poskytli byste migrantům materiální pomoc z vlastních zdrojů?

Graf. 22 Materiální pomoc, [vlastní zpracování]

V otázce věcné pomoci je výsledek o něco příznivější. Z celku by 62% dotázaných stejně jako v případě finanční pomoci, odmítlo také pomoc materiální. Již 22% by takovou pomoc poskytlo bez váhání a 16% by o tom bylo ochotno uvažovat.

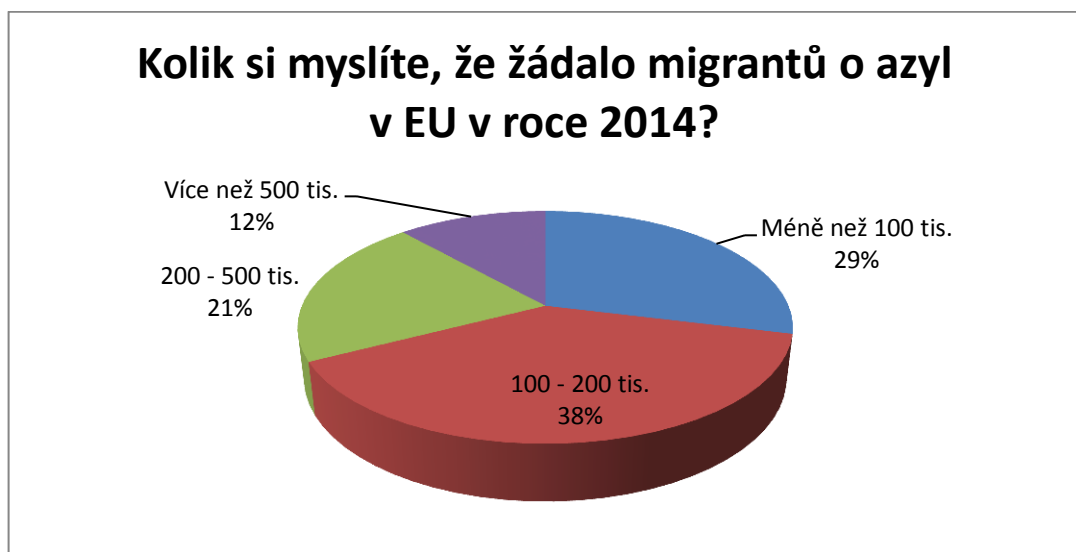
15. Zvyšující se obavy z možných teroristických útoků na našem území se zvyšujícím se počtem migrantů přicházejících do Evropské unie.

Graf. 23 Obavy z útoků na našem území, [vlastní zpracování]

Zde převládá názor nadpoloviční většiny, že existují reálné hrozby přímo na našem území, které se postupem času zvyšují. Teroristických útoků se naopak na našem území neobává 39% dotázaných.

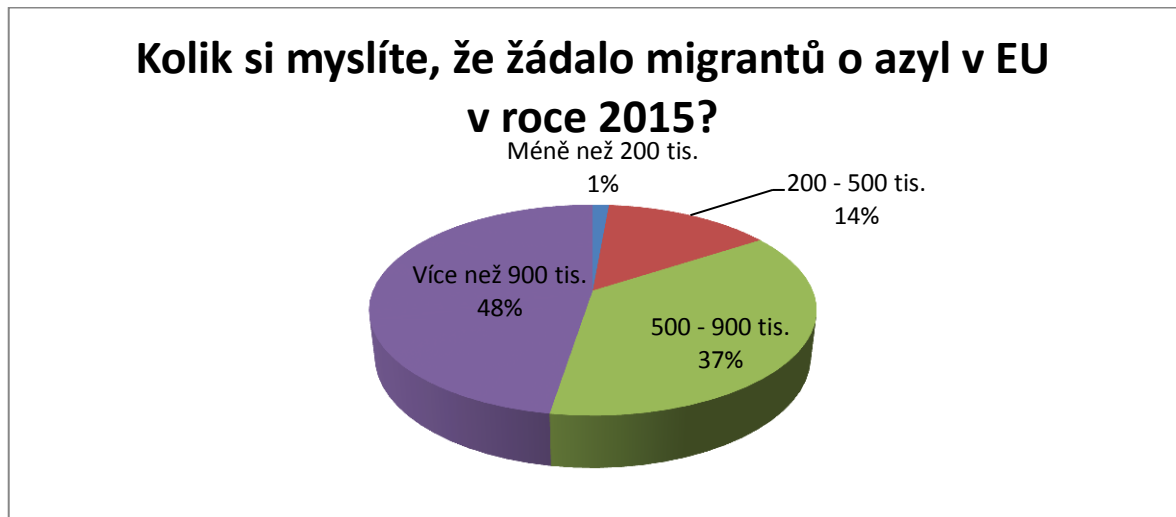
16. Počet žádostí o azyl v roce 2014 v EU.

Graf. 24 Žádosti o azyl 2014, [vlastní zpracování]

Na této otázce je vidět, že reálnější počet žádostí za rok 2014 správně odhadlo pouhých 12% dotázaných. Drtivá většina má tedy zkreslené představy o stavu uplynulého období.

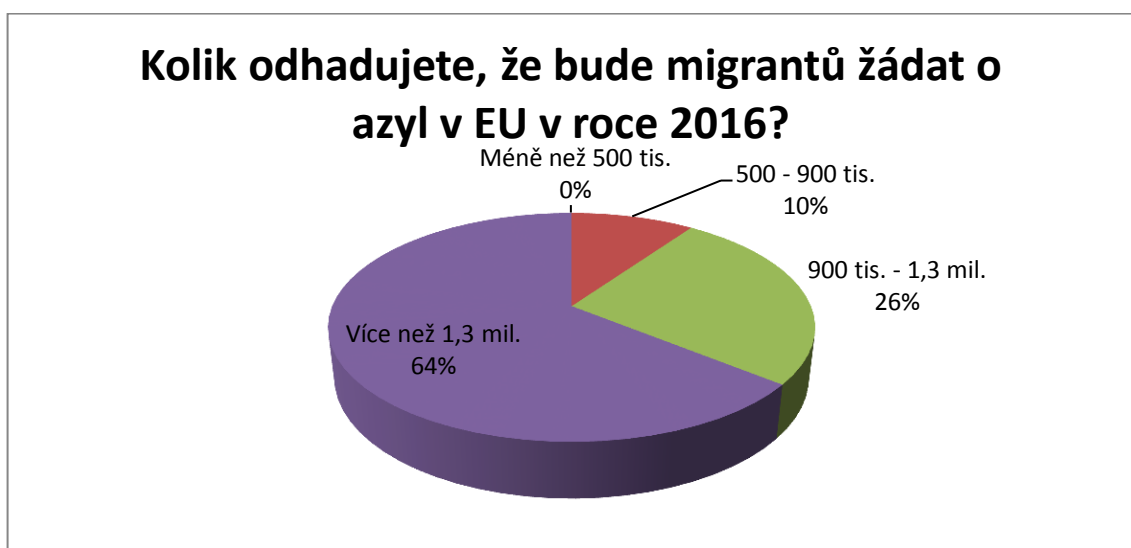
17. Počet žádostí o azyl v roce 2015 v EU.

Graf. 25 Žádosti o azyl 2015, [vlastní zpracování]

Jen necelá polovina dotázaných se správně domnívá o skutečné výši podaných žádostí za uplynulý rok, tedy více než 900 tisíc. Dá se tedy konstatovat, že nadpoloviční většina nemá reálné informace o počtu žádostí za uplynulý rok, ale zároveň jsou odhady bližší skutečnosti, než v předešlé otázce týkající se roku 2014.

18. Odhadovaný počet žádostí o azyl v roce 2016 v EU.

Graf. 26 Žádosti o azyl 2016, [vlastní zpracování]

Vzhledem k počtu žádostí čítajících za rok 2015 přibližně 1,2 milionu, je odhad 62% dotázaných správný a sice, že žádostí bude v roce 2016 více než v tom předešlém. Přibližně čtvrtina se domnívá, že bude stav podobný tomu v roce 2015. Vše ukáže nastavení politiky a patřičných opatření pro letošní rok.

9.2 Zhodnocení průzkumu

Největší zájmovou skupinou byli především mladí lidé, tedy ve věku do 30 let s nejvíce zastoupeným středoškolským vzděláním. Informace jsou v souvislosti s aktuálními tématy vyhledávány poměrně často, je to dáno především obavami ze začleňování příchozích žadatelů o azyl, ale také ze strachu reálné možnosti hrozby teroristického útoku. Respondenti velmi často uváděli, že nemají příliš velký zájem na nějakém způsobu pomoci migrantům, ať už finančním či hmotným. Z výsledků průzkumu je zřejmé, že i veřejnost očekává další nárůst migrantů a není v tomto ohledu příliš optimistická. Ostatně předpokládaný vývoj jim dává za pravdu.

ZÁVĚR

Úkolem diplomové práce byl rozbor jednotlivých vlivů vzhledem k migračnímu toku z afrických zemí, které mají význam pro bezpečnostní prostředí evropských států. Je tak pojata z širokého hlediska napříč oblastmi práva, demografie, politologie, demografie, kriminologie až po bezpečnostní futurologii. Hlavním cílem je zkoumání převážně negativních dopadů a jejich významu pro předpokládaný vývoj událostí vzhledem k očekávanému nárůstu migrantů.

V úvodních kapitolách práce jsou popsány často se vyskytující pojmy spojené s migrací, ale také příčiny sletu událostí a okolnosti, které lidskou migraci ovlivňují. Tyto skutečnosti mají za cíl základní poskytnutí informací pro snazší porozumění jejich významu.

S narůstající intenzitou přílivů imigrantů do evropských států tak přicházely postupem času potřebné právní úpravy, které jsou jednoduše nastíněny v druhé kapitole teoretické části práce.

Ze skutečností, které byly v práci prezentovány, vyplývá možná úvaha, že ani tak silné země jakou je třeba Německo, se nedokáže v horizontu 10 let vyrovnat s příjmem miliónů uprchlíků každý rok, přestože by se vzhledem k počtu obyvatel v zemi jednalo pouze o menšinu. Cizinci tak budou hledat především méně placenou práci společně s nižší vrstvou obyvatelstva, což by mohlo vést k nárůstu politického radikalismu a populismu.

Proto je třeba v první řadě aktivně přistupovat k řešení příčin migračních toků. S příchodem cizinců se stupňuje negativní nálada obyvatelstva, což se ostatně projevuje v politické sféře mnoha zemí, kde dochází k posilování řady pravicově orientovaných stran a uskupení. Proto by zde nemělo docházet k rozhodování v jednotlivých zemích samostatně, ale mělo by tak být činěno společně zejména z pohledu společné azylové politiky, neboť rozhodnutí jedné země ovlivňuje situaci i v dalších zemích. Pro stabilizaci a upevnění nejen Schengenu je nutné dohlížet na důkladnou kontrolu vnějších hranic. Evropská unie aktivně reagovala na situaci, až když se začaly projevovat důsledky migrační krize, přičemž problém měl být řešen už s ohledem na jeho projevující se příčiny.

Co se týká nálady českého obyvatelstva, tak i zde panuje spíše rozhořčení z jednoho z uvedených řešení, které stanovila Evropská unie, kterými jsou povinné kvóty pro všechny, i přes nesouhlas některých členských zemí. Důkazem tomu je vyhodnocení provedeného dotazníkového šetření, které spíše odmítá poskytnutí vlastní pomoci uprchlíkům, bojí se

možných bezpečnostních hrozeb na našem území a zároveň očekává další nárůst migrantů v ještě větším měřítku než doposud. Přestože je Česká republika stát s poměrně nízkým počtem cizinců ze třetích zemí, okolnosti se mohou měnit v návaznosti na přijímání opatření okolních států, ať už se jedná o uzavírání koridorů, stavění plotů apod. Není vyloučeno, že cesta do cílových destinací povede v intenzivnější podobě i přes naše území, což zde může vést k nárůstu počtu žadatelů o azyl.

Dle mého názoru by se problémy měli řešit v jejich zárodku, možná by celá situace nebyla natolik závažná pro celou Evropu. Pokud chtějí nejvyšší představitelé poskytovat výrazné finanční prostředky na brždění migračního toku například v Turecku, měli by zvážit, zda by nebylo efektivnější investovat do prostředí a životní úrovně, odkud lidé prchají právě kvůli panující situaci ve všech směrech.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] Migrace. *mvcr.cz*. [Online] 29. 01 2016. [Citace: 28. 03 2016.] <http://www.mvcr.cz/migrace/clanek/migrace-web-uvod-migrace.aspx>.
- [2] Azyl. *wikipedia.org*. [Online] 01. 04 2016. [Citace: 15. 04 2016.] <https://cs.wikipedia.org/wiki/Azyl>.
- [3] Uprchlík. *wikipedia.org*. [Online] 21. 04 2016. [Citace: 01. 05 2016.] <https://cs.wikipedia.org/wiki/Uprchl%C3%ADk>.
- [4] Imigrace. *wikipedia.org*. [Online] 08. 01 2016. <https://cs.wikipedia.org/wiki/Imigrace>.
- [5] Evropská migrační krize. *wikiwand.com*. [Online] 28. 02 2016. [Citace: 11. 04 2016.] http://www.wikiwand.com/cs/Evropsk%C3%A1_migra%C4%8Dn%C3%AD_krize.
- [6] Jak začalo Arabské jaro? *presepress.eu*. [Online] 10. 07 2013. [Citace: 17. 02 2016.] <http://www.pressepress.eu/analyzy/jak-zacalo-arabske-jaro>.
- [7] Migrace. *neviditelnypes.lidovky.cz*. [Online] 11. 09 2015. [Citace: 27. 03 2016.] http://neviditelnypes.lidovky.cz/migrace-kdo-je-vlastne-ekonomicky-migrant-fgq-/p_zahranici.aspx?c=A150909_225805_p_zahranici_wag.
- [8] Imigrace. *cs.wikipedia.org*. [Online] 08. 01 2016. [Citace: 04. 04 2016.] <https://cs.wikipedia.org/wiki/Imigrace>.
- [9] Průběh správního řízení o udělení mezinárodní ochrany. *mvcr.cz*. [Online] 29. 01 2015. [Citace: 10. 03 2016.] <http://www.mvcr.cz/clanek/azyl-prubeh-spravniho-rizeni-o-udeleni-mezinarodni-ochrany.aspx>.
- [10] Společný evropský azylový systém. *mvcr.cz*. [Online] 29. 01 2016. [Citace: 17. 03 2016.] <http://www.mvcr.cz/clanek/spolecny-evropsky-azylovy-system.aspx>.
- [11] **Machotková, Šárka**. Pravidla vstupu a pobytu pro cizince. *euroskop.cz*. [Online] 29. 01 2016. [Citace: 16. 03 2016.] <https://www.euroskop.cz/8760/sekce/pravidla-vstupu-a-pobytu-pro-cizince/>.
- [12] Obecný přehled předmětu úpravy zákona o azylu. *mvcr.cz*. [Online] 29. 01 2015. [Citace: 18. 01 2016.] <http://www.mvcr.cz/clanek/obecny-prehled-predmetu-upravy-zakona-o-azyly.aspx>.

- [13] Azyl. *mvcr.cz*. [Online] 19. 01 2015. [Citace: 01. 02 2016.] <http://www.mvcr.cz/clanek/azyl-migrace-a-integrace-azyl.aspx?q=Y2hudW09Mw%3D%3D>.
- [14] Schengenský prostor. *wikipedia.org*. [Online] 06. 04 2016. [Citace: 14. 04 2016.] https://cs.wikipedia.org/wiki/Schengensk%C3%BD_prostor.
- [15] Smlouvy EU. *europa.eu*. [Online] 28. 09 2015. [Citace: 19. 01 2016.] http://europa.eu/eu-law/decision-making/treaties/index_cs.htm.
- [16] Dublinský systém. *mvcr.cz*. [Online] 26. 01 2016. [Citace: 18. 03 2016.] <http://www.mvcr.cz/clanek/dublinsky-system.aspx>.
- [17] EU chce sama rozdělovat migranty do členských zemí. *ceska-justice.cz*. [Online] 05. 04 2016. [Citace: 10. 04 2016.] <http://www.ceska-justice.cz/2016/04/eu-chce-sama-rozdelovat-migranty-do-clenskych-zemi-azylove-rizeni-hodla-statum-odebrat/>.
- [18] Evropská komise představila možné úpravy azylového systému EU. *reflex.cz*. [Online] 06. 04 2016. [Citace: 10. 04 2016.] <http://www.reflex.cz/clanek/zpravy/70603/evropska-komise-predstavila-mozne-upravy-azyloveho-systemu-eu.html>.
- [19] Balkánská migrační trasa. *cs.wikipedia.org*. [Online] 20. 03 2016. [Citace: 11. 04 2016.] https://cs.wikipedia.org/wiki/Balk%C3%A1nsk%C3%A1_migra%C4%8Dn%C3%AD_trasa.
- [20] Uprchlíci I. *vlkovobloguje.wordpress.com*. [Online] 28. 07 2015. [Citace: 23. 02 2016.] <https://vlkovobloguje.wordpress.com/2015/07/28/uprchlici-i-o-tvrдых-datech/>.
- [21] Boj proti zločineckým sítím. *consilium.europa.eu*. [Online] 08. 04 2016. [Citace: 16. 04 2016.] <http://www.consilium.europa.eu/cs/policies/migratory-pressures/saving-lives-targeting-criminal-networks/>.
- [22] Pašování migrantů do Evropy je velký byznys. *tn.nova.cz*. [Online] 04. 06 2015. [Citace: 01. 04 2016.] <http://tn.nova.cz/clanek/pasovani-migrantu-do-evropy-je-velky-byznys-cenik-sluzeb.html>.
- [23] Jaké země EU jsou líhni radikálů? *euractiv.cz*. [Online] 04. 04 2016. [Citace: 09. 04 2016.] <http://www.euractiv.cz/bezpecnost-a-spravedlnost0/clanek/studie-jake-zeme-eu-jsou-lihni-radikalu-bojujicich-v-syrii-a-iraku-013233>.

- [24] Útok na redakci časopisu Charlie Hebdo. *cs.wikipedia.org*. [Online] 06. 04 2016. [Citace: 10. 04 2016.] https://cs.wikipedia.org/wiki/%C3%9Atok_na_redakci_%C4%8Dasopisu_Charlie_Hebdo.
- [25] Teroristické útoky v Paříži v listopadu 2015. *cs.wikipedia.org*. [Online] 06. 04 2016. [Citace: 09. 04 2016.] https://cs.wikipedia.org/wiki/Teroristick%C3%A9_%C3%BAtoky_v_Pa%C5%99%C3%AD%C5%BEi_v_listopadu_2015.
- [26] Teroristické útoky v Bruselu v březnu 2016. *cs.wikipedia.org*. [Online] 11. 04 2016. [Citace: 17. 04 2016.] https://cs.wikipedia.org/wiki/Teroristick%C3%A9_%C3%BAtoky_v_Bruselu_v_b%C5%99eznu_2016.
- [27] Ekonomické dopady uprchlické krize. *tabletmedia.cz*. [Online] 16. 11 2015. [Citace: 16. 03 2016.] <http://www.tabletmedia.cz/cz/ekonomicke-dopady-uprchlicke-krize/>.
- [28] Proč se Evropa posouvá doprava. *svobodneforum.cz*. [Online] 02. 11 2015. [Citace: 21. 02 2016.] <http://svobodneforum.cz/proc-se-evropa-posouva-doprava-aneb-dopady-migracni-krize/>.
- [29] Německo netuší, kam se ztratilo 130 tisíc migrantů. *novinky.cz*. [Online] 26. 02 2016. [Citace: 19. 03 2016.] <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/395974-nemecko-netusi-kam-se-mu-ztratilo-130-tisic-migrantu.html>.
- [30] První opatření v rámci Evropského programu pro migraci. *europa.eu*. [Online] 27. 05 2015. [Citace: 11. 02 2016.] http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-15-5038_cs.htm.
- [31] Migrační krize Německo nezruinuje. *rozhlas.cz*. [Online] 11. 03 2016. [Citace: 19. 03 2016.] http://m.rozhlas.cz/plus/svet/_zprava/migracni-krize-nemecko-nezruinuje-financuje-se-temer-sama--1592882.
- [32] Česko na běžencích vydělá až 100 miliónů. *lidovky.cz*. [Online] 19. 09 2015. [Citace: 09. 01 2016.] http://www.lidovky.cz/cr-na-bezencich-vydela-0uu-/zpravy-domov.aspx?c=A150919_173311_ln_domov_ELE.
- [33] Devět bodů dohody mezi EU a Tureckem. *tyden.cz*. [Online] 18. 03 2016. [Citace: 03. 04 2016.] http://www.tyden.cz/rubriky/zahranici/evropa/devet-bodu-dohody-mezi-eu-a-tureckem_376606.html.

- [34] Jak vypadá dohoda mezi EU a Tureckem? *euractiv.cz*. [Online] 20. 03 2016. [Citace: 28. 03 2016.] <http://www.euractiv.cz/bezpecnost-a-spravedlnost0/clanek/prehled-jak-vypada-navrh-dohody-mezi-eu-a-tureckem-013210>.
- [35] **Stojanov, R., Novosák, J.** Migrace místo pomoci? Mezinárodní vztahy, 2008.
- [36] Předcházení nelegálním migračním tokům. *consilium.europa.eu*. [Online] 08. 04 2016. [Citace: 13. 04 2016.] <http://www.consilium.europa.eu/cs/policies/migratory-pressures/preventing-illegal-migration-flows/>.
- [37] Řešení naléhavých humanitárních potřeb. *consilium.europa.eu*. [Online] 08. 04 2016. [Citace: 13. 04 2016.] <http://www.consilium.europa.eu/cs/policies/migratory-pressures/humanitarian-response/>.
- [38] Posílení vnějších hranic. *consilium.europa.eu*. [Online] 08. 04 2016. [Citace: 12. 04 2016.] <http://www.consilium.europa.eu/cs/policies/migratory-pressures/strengthening-external-borders/>.
- [39] **Vítek, Jiří.** Uzavření hranic v praxi. *zivnostenskelisty.cz*. [Online] 15. 09 2015. [Citace: 19. 01 2016.] <http://www.zivnostenskelisty.cz/clanky/2761-uzavreni-hranic-v-praxi-kontroly-fronty-a-peklo-v-cestovani>.
- [40] **Kulidakis, Thomas.** Uzavřené hranice jsou neudržitelné. *novinky.cz*. [Online] 16. 03 2016. [Citace: 01. 04 2016.] <http://www.novinky.cz/komentare/397762-komentar-uzavrene-hranice-jsou-neudrzitelne-thomas-kulidakis.html>.
- [41] Studie: Rozpad Schengenu. *zpravy.e15.cz*. [Online] 22. 02 2016. [Citace: 18. 03 2016.] <http://zpravy.e15.cz/domaci/ekonomika/studie-rozpad-schengenu-by-mohl-evropskou-unii-stat-az-1-4-bilionu-eur-1273199>.
- [42] Posílení vnitřní solidarity a odpovědnosti. *consilium.europa.eu*. [Online] 08. 04 2016. [Citace: 12. 04 2016.] <http://www.consilium.europa.eu/cs/policies/migratory-pressures/reinforcing-internal-solidarity-responsibility/>.
- [43] Zajištění legálních způsobů migrace. *consilium.europa.eu*. [Online] 08. 04 2016. [Citace: 14. 04 2016.] <http://www.consilium.europa.eu/cs/policies/migratory-pressures/providing-legal-avenues/>.
- [44] Navracení a zpětné přebírání osob. *consilium.europa.eu*. [Online] 08. 04 2016. [Citace: 13. 04 2016.] <http://www.consilium.europa.eu/cs/policies/migratory-pressures/return-readmission/>.

[45] **Blažejovská, Markéta.** Možnosti odhadu vývoje migračních toků. *evropskehodnoty.cz*. [Online] 02. 12 2015. [Citace: 27. 03 2016.] <http://www.evropskehodnoty.cz/wp-content/uploads/2015/12/Mo%C5%BEnosti-odhadu-v%C3%BDvoje-migra%C4%8Dn%C3%ADch-tok%C5%AF-aneb-kolik-migrant%C5%AF-je%C5%A1t%C4%9B-p%C5%99ijde.pdf>.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČR	Česká republika
EASO	Evropský podpůrný azylový úřad
EHP	Evropský hospodářský prostor
ES	Evropské společenství
EU	Evropská unie
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MV	Ministerstvo vnitra
MZV	Ministerstvo zahraničních věcí
OSN	Organizace spojených národů
SEAS	Společný evropský azylový systém
UNHCR	Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky
WTO	Světová obchodní organizace

SEZNAM OBRÁZKŮ

<i>Obr. 1 Schengenský prostor [Zdroj: eurostat.cz]</i>	28
<i>Obr. 2 Balkánská trasa [Zdroj: wikipedia.org]</i>	33
<i>Obr. 3 Středomořská trasa [Zdroj: wikipedia.org]</i>	34
<i>Obr. 4 Severní cesta [Zdroj: wikipedia.org]</i>	35
<i>Obr. 5 Ubytovací kapacity [Zdroj: mvr.cz]</i>	58
<i>Obr. 6 Předpoklad nárůstu počtu migrantů [Zdroj: eurostat.cz]</i>	75

SEZNAM GRAFŮ

<i>Graf. 1 Vývoj počtu žádostí, [vlastní zpracování]</i>	25
<i>Graf. 2 Počty bojovníků, [vlastní zpracování]</i>	39
<i>Graf. 3 Bojovníci v zahraničí, [vlastní zpracování]</i>	40
<i>Graf. 4 Počty padlých bojovníků, [vlastní zpracování]</i>	40
<i>Graf. 5 Počty navracených bojovníků, [vlastní zpracování]</i>	41
<i>Graf. 6 Grafické znázornění kritérií, [vlastní zpracování]</i>	53
<i>Graf. 7 Grafické vyjádření, [vlastní zpracování]</i>	71
<i>Graf. 8 Srovnávací vývoj počtu migrantů, [vlastní zpracování]</i>	73
<i>Graf. 9 Pohlaví, [vlastní zpracování]</i>	78
<i>Graf. 10 Věk, [vlastní zpracování]</i>	78
<i>Graf. 11 Vzdělání, [vlastní zpracování]</i>	79
<i>Graf. 12 Víra, [vlastní zpracování]</i>	79
<i>Graf. 13 Objektivnost názorů, [vlastní zpracování]</i>	80
<i>Graf. 14 Informační zdroje, [vlastní zpracování]</i>	80
<i>Graf. 15 Periodicita vyhledávání informací, [vlastní zpracování]</i>	81
<i>Graf. 16 Věrohodnost informací, [vlastní zpracování]</i>	81
<i>Graf. 17 Migrační příčiny, [vlastní zpracování]</i>	82
<i>Graf. 18 Pohled na evropskou bezpečnost, [vlastní zpracování]</i>	82
<i>Graf. 19 Reálnost hrozby zdravotního rizika, [vlastní zpracování]</i>	83
<i>Graf. 20 Riziko začlenění migrantů, [vlastní zpracování]</i>	83
<i>Graf. 21 Finanční pomoc, [vlastní zpracování]</i>	84
<i>Graf. 22 Materiální pomoc, [vlastní zpracování]</i>	84
<i>Graf. 23 Obavy z útoků na našem území, [vlastní zpracování]</i>	85
<i>Graf. 24 Žádosti o azyl 2014, [vlastní zpracování]</i>	85
<i>Graf. 25 Žádosti o azyl 2015, [vlastní zpracování]</i>	86
<i>Graf. 26 Žádosti o azyl 2016, [vlastní zpracování]</i>	86

SEZNAM TABULEK

<i>Tab. 1 Náklady na cestu, vlastní zpracování [Zdroj: tnbiz.cz]</i>	37
<i>Tab. 2 Vyčíslení nákladů, [vlastní zpracování]</i>	47
<i>Tab. 3 Vyčíslení nákladů, [vlastní zpracování]</i>	48
<i>Tab. 4 Vyčíslení nákladů, [vlastní zpracování]</i>	49
<i>Tab. 5 Vyčíslení nákladů, [vlastní zpracování]</i>	49
<i>Tab. 6 Porovnávání dvojic, [vlastní zpracování]</i>	52
<i>Tab. 7 Kritéria, [vlastní zpracování]</i>	52
<i>Tab. 8 Sestupné řazení kritérií, [vlastní zpracování]</i>	53
<i>Tab. 9 Vytíženost středisek, [vlastní zpracování]</i>	57
<i>Tab. 10 Porovnávání kritérií, [vlastní zpracování]</i>	70
<i>Tab. 11 Kritéria, [vlastní zpracování]</i>	70
<i>Tab. 12 Sestupně řazení kritérií, [vlastní zpracování]</i>	71